

Fredag den 20. januar 2012 (D)

1

Kl. 10:00

37. møde

Fredag den 20. januar 2012 kl. 10.00

Dagsorden

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 16:

Forespørgsel til børne- og undervisningsministeren om kanonlister i undervisningen.

Af Alex Ahrendtsen (DF) m.fl.
(Anmeldelse 18.01.2012).

2) 2. del af 3. behandling af lovforslag nr. L 1:

Forslag til finanslov for finansåret 2012.

Af finansministeren (Bjarne Corydon).

(Fremsættelse 12.10.2011. 1. behandling 10.11.2011. Betænkning 17.11.2011. 2. behandling 22.11.2011. Tillægsbetænkning 12.01.2012. 1. del af 3. behandling 19.01.2012).

3) 3. behandling af lovforslag nr. L 9:

Forslag til lov om ændring af straffuldbyrdsloven og retsafgiftsloven. (Revision af straffuldbyrdsloven m.v.).

Af justitsministeren (Morten Bødskov).

(Fremsættelse 09.11.2011. 1. behandling 17.11.2011. Betænkning 12.01.2012. 2. behandling 17.01.2012. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

4) 3. behandling af lovforslag nr. L 45:

Forslag til lov om ændring af lov om ændring af lov om sygedagpenge, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, lov om aktiv socialpolitik og lov om integration af udlændinge i Danmark. (Forlængelse af suspensionsperioden for refusionsbestemmelse efter sygedagpengeloven).

Af beskæftigelsesministeren (Mette Frederiksen).

(Fremsættelse 30.11.2011. 1. behandling 06.12.2011. Betænkning 11.01.2012. 2. behandling 17.01.2012).

5) Forespørgsel nr. F 5:

Forespørgsel til udenrigsministeren om det arabiske forår.

Af Søren Espersen (DF) m.fl.

(Anmeldelse 15.11.2011. Fremme 17.11.2011).

6) Forhandling om redegørelse nr. R 5:

Regeringens sikkerhedspolitiske redegørelse til Folketinget 2011.

(Anmeldelse 08.12.2011. Redegørelsen givet 08.12.2011. Meddelelse om forhandling 08.12.2011).

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Mødet er åbnet.

Jeg håber, at alle medlemmerne har hørt udråbningen, da vi stadig væk har problemer med ringesystemet.

I dag er der følgende anmeldelse:

Christian Juhl (EL), Sara Olsvig (IA) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 30 (Forslag til folketingsbeslutning om anerkendelse af en selvstændig palæstinensisk stat).

Titlen på den anmeldte sag vil fremgå af www.folketingstidende.dk (jf. ovenfor).

Det første punkt på dagsordenen er:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 16:

Forespørgsel til børne- og undervisningsministeren om kanonlister i undervisningen.

Af Alex Ahrendtsen (DF) m.fl.

(Anmeldelse 18.01.2012).

Kl. 10:00

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke som givet.

Det er givet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

Kl. 10:02

2) 2. del af 3. behandling af lovforslag nr. L 1:

Forslag til finanslov for finansåret 2012.

Af finansministeren (Bjarne Corydon).

(Fremsættelse 12.10.2011. 1. behandling 10.11.2011. Betænkning 17.11.2011. 2. behandling 22.11.2011. Tillægsbetænkning 12.01.2012. 1. del af 3. behandling 19.01.2012).

Kl. 10:01

Forhandling

Formanden:

Der er en mundtlig indstilling ved Finansudvalgets formand, fru Marianne Jøved.

Kl. 10:01

Marianne Jøved (RV):

Efter afstemningen den 19. januar om de ændringsforslag, der var stillet til finanslovforslaget for 2012, har Finansudvalget holdt et møde, hvor man teknisk har gennemgået afstemningsresultaterne. Jeg kan herefter på et enigt udvalgs vegne meddele, at denne gennemgang ikke giver anledning til bemærkninger eller til, at der stilles yderligere ændringsforslag, hvilket betyder, at finanslovforslaget kan indstilles til fortsat behandling.

Kl. 10:01

Formanden:

Tak til Finansudvalgets formand. Er der andre, der ønsker ordet?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 10:01

Afstemning

Formanden:

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse, og der kan stemmes nu.

Vi slutter afstemningen.

For stemte 109 (V, S, DF, RV, SF, EL og KF), imod stemte 5 (LA), hverken for eller imod stemte 0.

Finanslovslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) 3. behandling af lovforslag nr. L 9:

Forslag til lov om ændring af straffuldbyrdelsesloven og retsafgiftsloven. (Revision af straffuldbyrdelsesloven m.v.).

Af justitsministeren (Morten Bødskov).

(Fremsættelse 09.11.2011. 1. behandling 17.11.2011. Betænkning 12.01.2012. 2. behandling 17.01.2012. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 10:02

Forhandling

Formanden:

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Afstemning

Formanden:

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse, og der stemmes nu.

Vi slutter afstemningen.

For stemte 106 (V, S, DF, RV, SF, LA og KF), imod stemte 8 (EL), hverken for eller imod stemte 0.

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

4) 3. behandling af lovforslag nr. L 45:

Forslag til lov om ændring af lov om ændring af lov om sygedagpenge, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, lov om aktiv socialpolitik og lov om integration af udlændinge i Danmark. (Forlængelse af suspensionsperioden for refusionsbestemmelse efter sygedagpengeloven).

Af beskæftigelsesministeren (Mette Frederiksen).

(Fremsættelse 30.11.2011. 1. behandling 06.12.2011. Betænkning 11.01.2012. 2. behandling 17.01.2012).

Kl. 10:03

Forhandling

Formanden:

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 10:03

Afstemning

Formanden:

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse, og der kan stemmes nu.

Vi slutter afstemningen.

For stemte 113 (V, S, DF, RV, SF, EL, LA og KF), imod stemte 0, hverken for eller imod stemte 0.

Lovforslaget er enstemmigt vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

Kl. 10:08

5) Forespørgsel nr. F 5:

Forespørgsel til udenrigsministeren:

Hvad kan udenrigsministeren oplyse om udviklingen i det såkaldte arabiske forår?

Af Søren Espersen (DF), Hans Kristian Skibby (DF) og Peter Skaarup (DF).

(Anmeldelse 15.11.2011. Fremme 17.11.2011).

Kl. 10:04

Formanden:

Jeg gør opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse udsættes til torsdag den 26. januar 2012.

Vi venter lige et øjeblik med at give ordføreren for forespørgslerne ordet. Må jeg opfordre til, at samtalerne lægges uden for salen eller i det mindste dæmpes? Tak.

Så giver vi ordet til ordføreren for forespørgslerne, hr. Søren Espersen.

Kl. 10:05

Begrundelse

(Ordfører for forespørgslerne)

Søren Espersen (DF):

Forår er jo blevet overskriften for en række folkelige opstande i den arabiske verden – det arabiske forår. Det er en glad, positiv og optimistisk betegnelse, for vi længes jo alle efter det dejlige forår, hvor alting spirer og gror, hvor alt bliver grønt og frodigt, og hvor amornerne i det hele taget blomstrer. Glemte er vinterens trædemølle, nu kommer vi endelig hinanden ved i tolerance, vi river vores mentale mure ned, og vi mødes i broderlige og søsterlige omfavnelser, mens vi springer glade om på mark og eng – endelig frihed, endelig forår.

Vi ved jo, at det skal gå sådan herhjemme, når vi kæmper os fri af vinterens knugende mørke, og vi vil jo, at det skal gå sådan med det arabiske forår, for det under vi i den grad araberne at opleve. Så er der noget at sige til, at jeg i dag føler mig som lidt af en lyselukker, når jeg har taget initiativet til denne forespørgsel – med den stærke fornemmelse af og formodning om, at det arabiske forår er en forkert betegnelse, og at det, som den arabiske verden nu i realiteten styrer mod, ikke er det friske, livgivende og frie forår, men derimod islamismens elendige, ufrie og klamme mørke?

Om end vi i Dansk Folkeparti fra første stund har været dybt skeptiske og allerede fra starten offentligt har givet udtryk for denne skepsis, har vi dog håbet på, at vi tog fejl. Jeg har fra den dag, hvor den allerførste spæde opstand påbegyndtes i Tunesien, troskyldigt håbet på, at friheden i Tunesien, Egypten, Libyen, Yemen, Bahrain og Syrien nu ville blive erstattet af folkestyrets frihed.

I dag tyder det på, at det går præcis, som vi frygtede: Landene styrer over en kam direkte mod sharialovens klamme ufrihed. Mørket er nu i mine øjne for alvor ved at sænke sig over den arabiske verden, og Danmark har ved en fortrinlig indsats af vores dygtige flyvevåben spillet en betydningsfuld rolle i det drama, som vi nu under ét benævner det arabiske forår.

Derfor mener jeg også, at en statusdebat her i Folketinget i dag er på sin plads, og jeg ser frem til udenrigsministerens besvarelse.

Kl. 10:08

Formanden:

Tak til ordføreren for forespørgslerne. Så er det udenrigsministeren til besvarelse af forespørgslen.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Villy Søvndal):

Lad mig starte med at takke for forespørgslen. Det er i dag næsten et år siden, det arabiske forår startede i Tunesien med præsident Ben Ali's flugt fra landet. Det var den 14. januar. Efterfølgende har de arabiske lande skabt verdenshistorie ved at afsætte yderligere tre autokrater. I Egypten faldt præsident Mubarak, i Libyen oberst Gaddafi og i Yemen præsident Saleh, en dramatisk og epokegørende udvikling, hvis slutresultat vi ikke kender, og en udvikling, som jeg tror vi vil blive ved med at drøfte og revurdere mange år endnu.

Men allerede nu har det arabiske forår givet os en klar erfaring: Diktatoriske styre er i dag langt mere sårbare, end de tidligere har været. I moderne samfund er der frit udsyn til folkelig medbestemmelse i andre lande, og der er det stadig nemmere at kommunikere mellem borgere og ikke mindst mange veluddannede og ambitiøse unge mennesker, der har store forventninger til livet. Og med den cocktail kan autokratiske ledere ikke vide sig så sikre, som de kunne engang.

Det arabiske forår har berørt alle lande i regionen. Alle politiske ledere har måttet forholde sig til et krav om mere lydhørhed over for befolkningens ønsker og set balancen mellem stat og borger forrykke sig. Det gælder ikke kun de lande, som har afsat deres ledere. I Kuwait har emiren efter et betydeligt folkeligt pres afsat en upopulær premierminister og bebudet valg. I Saudi-Arabien er der vedtaget omfattende offentlige investeringer og taget de første skridt til at give kvinder valgret og valgbarhed. I Marokko har kong Mohammed taget initiativ til en grundlovsreform, der åbner mulighed for øget parlamentarisme, og landet har netop gennemført sit hidtil frieste valg.

Hvorvidt denne udvikling vil fortsætte og der langsomt vil ske en generel bevægelse mod mere demokrati og åbne styre i den arabiske verden, er stadig væk et åbent spørgsmål. Det vil i høj grad afhænge af, hvor succesfulde de lande, som nu står midt i overgangen, bliver. Hvis det lykkes at skabe stabile, åbne samfund, hvor respekten for borgernes rettigheder er central, så vil presset for forandring blive opretholdt andre steder i regionen. Vi må forvente, at landene i regionen udvikler sig i forskellige retninger, og at der fremover vil være tale om en langt mindre homogen region, end vi ser i dag.

Samtidig må vi erkende, at vi sandsynligvis står over for en lang periode med forandringer og med ustabilitet. De autokratiske styre har igennem deres mange årtier ved magten indrettet lovgivningen, ja, hele statsadministrationen på at understøtte deres styre og deres privilegier. De institutioner, som et politisk system bygger på, de politiske partier, foreningslivet, retsvæsenet, medierne, skal alle genopfindes og indrettes til et demokratisk system. Samtidig er økonomien i transitionslandene blevet hårdt ramt, fordi turistene er udeblevet og produktionen er faldet. Derfor er flere af de faktorer, som lå til grund for det arabiske forår, arbejdsløsheden og de sociale problemer, også forværret, og her ligger den største udfordring for det arabiske forår.

I Tunesien er en grundlovgivende forsamling valgt ved et af de frieste valg i regionen nogen sinde. Forsamlingen har udpeget en overgangsregering bestående af det moderate islamiske parti og det socialdemokratiske CPR-parti. Landets nye interimspræsident, lederen af CPR, Marzouki, er kendt i den arabiske verden som en åbenmundet menneskerettighedsaktivist, der førte sin kamp mod Ben Ali's styre fra sit eksil i Frankrig. Premierminister Jebali har en rolle, han ikke turde drømme om i de 17 år, han sad som politisk fange under Ben Ali. Premierministeren erklærede i sin åbningstale, at censuren hørte en svunden tid til, og at ytringsfriheden var enhver borgers

ret. Og det er opløftende budskaber fra en mand, som har en central rolle i udformningen af Tunesiens nye grundlov.

Jebali har udtalt, at man forventer at kunne præsentere udkastet til en ny forfatning ved årets slutning. Når den er vedtaget ved en folkeafstemning, vil man kunne afholde de første demokratiske parlaments- og præsidentvalg. Selv om det tunesiske samfunds potenti-ale for demokrati er godt, venter en lang række økonomiske, sociale og politiske udfordringer, som overgangsregeringen skal levere på. Tuneserne er med rette fantastisk stolte af, hvad de har kunnet udrette i deres eget land, og hvad de har sat i gang i regionen. Nu vil de have revolutionen omsat til forbedringer her og nu over hele linjen.

Kl. 10:13

I Egypten er situationen meget mere broget. Siden Mubarak trådte tilbage den 11. februar, har ministerrådet sammen med en overgangsregering siddet tungt på magten. Militærrådet har vist sig mere og mere ude af stand til at håndtere den transition, som det har ansvaret for at styre. Undtagelsestilstanden, Mubarak styrede landet med i over 30 år, er der ikke ændret på. Menneskerettighedssituationen er blevet mere og mere kritisk. De politistatsmetoder, som karakteriserede Mubaraks styre, er i vidt omfang blevet videreført, ja, i nogle tilfælde endog forværret. Den lovgivning, som begrænser civilorganisationerne, eksisterer stadig og håndhæves med en voksende nidkærhed. Samtidig skal vi notere, at Egypten er ved at afslutte et valg, som ser ud til at være det frieste og mest demokratiske i landets historie. The Carter Center, der som den eneste internationale organisation kunne observere valget med bl.a. dansk finansiering, bekræfter, at valget på trods af en række uregelmæssigheder må betegnes som frit og retfærdigt. Halvdelen af sæderne i parlamentet vil gå til Friheds- og Retfærdighedspartiet, der udspringer af Det Muslimske Broderskab, 25 pct. til salafistpartiet al-Nour, og de resterende 25 pct. til de sekulære partier.

Jeg vil vende tilbage til de islamistiske politikere senere, men her blot understrege, at Egyptens udgangspunkt er ganske anderledes end Tunesiens. Landet har behov for fundamentale sociale forandringer, omfattende lovgivningsmæssige reformer og udbedring af de enorme økonomiske problemer. Det vurderes, at landet vil løbe tør for udenlandsk valuta inden årets udgang, og behovet for international assistance er akut. Militærrådet har tidligere takket nej til lån fra Verdensbanken og IMF, men de kan ikke fortsætte denne isolati-on. Den vigtigste faktor i Egyptens fremtidige udvikling bliver dog militærrådets ageren, når parlamentet er på plads og regeringen er dannet. Hvis det fremsætter krav om en særstatus og særlige privilegier, kan det blive optakten til en lang konflikt mellem det nye parlament og militæret.

Det arabiske forår kom til Libyen i februar, men reformkravene blev hurtigt overskygget af blodige begivenheder. Den 31. oktober kunne NATO afslutte den militære operation i Libyen, som i væsentligt omfang har afværget regimets overgreb på civilbefolkningen. Jeg er stolt af den danske indsats og ikke mindst den brede opbakning her i Folketinget. Nu kan Libyen for alvor fokusere på politiske reformer. Det har været en stor styrke for det libyske forår, at oppositionen til Gaddafiregimet var i stand til at samle sig i en fælles struktur på tværs af eksildissidenter og frafaldne regimefolk, der blev bakket op af de revolutionære brigader som det libyske folks repræsentanter. Med sin køreplan for overgangen til et demokratisk Libyen repræsenterede det libyske overgangsråd tidligt et detaljeret demokratisk projekt, som både libyerne og det internationale samfund kunne slutte op om.

Situationen i Libyen er på alle måder stadig præget af konflikten, der blev afsluttet for mindre end 3 måneder siden. Der forekommer sammenstød mellem militsgrupper, som fortsat ikke er demobiliseret eller integreret i de væbnede styrker, samt mine- og våbenulykker og forøget kriminalitet. Alligevel må det aktuelle billede overordnet vurderes som forholdsvis positivt. Væsentligt er det, at der ikke læn-

gere er vægtige aktører, der udfordrer det demokratiske projekt. Med udpegningen af en libysk overgangsregering den 22. november har overgangsrådet opfyldt det første punkt i køreplanen for et demokratisk Libyen. Den næste store milepæl bliver afholdelse af et valg til en folkeforsamling til sommer. Med sine olieinteresser kan Libyen selv finansiere både genopbygning og udvikling af landet.

Situationen i Syrien er fortsat dybt bekymrende, og der er desværre ikke udsigt til en snarlig forbedring af konflikten. Præsident Assads regime valgte allerede tidligt at besvare demonstrationernes krav med vold, og siden er volden eskaleret på begge sider. Vi har også set voksende væbnet modstand fra bl.a. den såkaldte fri syriske hær. I dele af landet nærmer situationen sig til tider borgerkrigs-lig-nende tilstande, og det kan blive svært at standse volden, når den først er sluppet løs. En undersøgelseskommission nedsat af FN's Menneskerettighedsråd påpeger, at volden fra regimet er så omfattende, at den begynder at kunne betegnes som forbrydelser mod menneskeheden.

Kl. 10:18

Danmark har ligesom resten af EU og USA gjort det helt klart, at regimets vold mod demonstranter har udraderet præsidents Assads legitimitet, og at den øjeblikkelig må indstilles. Indtil videre har Assad dog valgt at klynge sig til magten og fortsætte volden, og derfor strammer vi EU's sanktioner mod Syrien, indtil der sker en forandring. Alles øjne er nu rettet mod Den Arabiske Ligas observatør-mission. Den har i nogen grad været med til at give demonstranterne nyt mod og har fået demonstrationerne til at blusse op. Men regimet synes fast besluttet på at fortsætte nedkæmpningen af demonstranterne på trods af observatørernes tilstedeværelse.

Danmark har ligesom en række andre lande i den seneste tid haft samtaler med den syriske opposition. Jeg har selv i november mødtes med formanden for Det Syriske Nationalråd, Ghalioun. Med oprettelsen af Det Syriske Nationalråd er man kommet et skridt i retning af en samling af oppositionen, men der er fortsat splittelse, især mellem de eksilerede og de hjemlige oppositionspolitikere. Hvor Syrien på mellemlang sigt går hen, kan det være svært at spå om. Jeg tror, Assads dage er talte, men der kan stadig gå nogen tid, før regimet bliver tvunget til at indse, at dets tid er forbi.

Efter det arabiske forår er der altså blevet afholdt tre valg i regionen: i Tunesien, i Marokko og i Egypten. Alle tre har de været de mest frie og demokratiske i landenes historie, og alle tre er blevet vundet af islamiske partier. Der er mange grunde til, at netop de har sejret, og det er vigtigt at forstå, hvad der skete. Vælgerne har mange og meget forskellige grunde til at sætte kryds ved et islamistisk parti. For mange fremstår de som det bedste bud på et brud med fortiden, fordi de før var den klare opposition, ofte hårdt undertrykt af regimet, som i eksemplet med den tunesiske minister, der sad i fængsel i 17 år. Samtidig appellerer islam og islams budskaber om social retfærdighed til mange, der oplever et samfund præget af stærk økonomisk og social ulighed. Hertil kommer, at mange har gjort et socialt og velgørende stykke arbejde, der også har givet dem tæt tilknytning til lokalsamfund. Derude har de haft dygtige politikere; de har kørt nogle velorganiserede valgkampe med en stærk lokal tilstedeværelse. Deres valgprogrammer har slået på bekæmpelse af korruptionen, sikring af en retsstat og bedre social sikkerhed, emner, som var udgangspunktet for det arabiske forår, og som derfor har haft rigtig meget appel.

Denne udvikling stiller os som europæiske politikere selvsagt over for en ny udfordring. De islamistiske politikere anvender en retorik og har et værdigrundlag, som ser anderledes ud end vores, men vi har en klar interesse i at finde en fælles platform og have en dialog med disse politiske aktører. Sammenligningen mellem det, der skete i Østeuropa i 1989, og det arabiske forår er ved at være tyndslidt, men jeg mener, der er en klar parallel. Vi bør med det samme indlede en dialog med de nye magthavere, inkludere dem i internati-

onale fora og markere vores standpunkter. Vi må i udgangspunktet erkende, at de er kommet til magten ved demokratiske valg, og at de har et folkeligt mandat. Samtidig skal vi holde dem op på de fundamentale principper, dvs. tilslutningen til demokratiet, beskyttelsen af menneskerettighederne, herunder også kvindernes rettigheder, retsstatsprincippet, god regeringsførelse og afvisning af vold som politisk middel i enhver sammenhæng.

Disse politikere kommer ikke til magten fra oppositionen; de kommer fra eksil, fra fængsel, fra illegalitet. Deres politiske programmer er ikke fuldt udviklede, og de har ikke fuldt og helt defineret deres politiske ståsted. Netop derfor bør vi være parate til at give dem indsigt i vores politiske og samfundsmæssige værdigrundlag, og derfor har jeg ærlig talt også svært ved at forstå den del af oppositionen, som gang på gang har krævet, at vi isolerer islamistiske politikere og grupper fra vores samarbejdsprogrammer. Jeg mener, at vi i den nuværende situation kan nå meget længere ved interaktion, ved dialog og ved påvirkning.

Mange af de nye politiske bevægelser i regionen ser den skandinaviske velfærdsmodel som idealet, og det giver os en unik mulighed for at skubbe i den retning. Derfor er jeg specielt glad for den styrkelse og den fokusering af vores samarbejde med den arabiske verden, som denne regering netop har gennemført. For Danmark har forudsætningen for at gøre en forskel. I 2012 har vi afsat 275 mio. kr. til Det Arabiske Initiativ og yder derved 75 mio. kr. mere end Partnerskab for Dialog og Reform og Frihedspuljen tilsammen i 2011.

Kl. 10:23

Hovedfokus er på at bistå demokratiudvikling i Tunesien, Egypten og Libyen samt at støtte de folkelige kræfter, der kæmper for reformer og større åbenhed i resten af regionen. Det Arabiske Initiativ er tilpasset den nye situation, vi står i, og det styrkede initiativ får tre spor. Det første spor omfatter støtten til demokratisering, reformer og civilsamfund. Det andet spor omfatter støtten til økonomisk udvikling og jobskabelse. Jeg tror, jobskabelse og økonomisk fremgang er noget centralt i en positiv udvikling af det arabiske forår, men vi erkender også, at Danmark på det her område står stærkere, hvis vi allierer os med andre, og derfor vil vi i Det Arabiske Initiativs tredje spor fortsætte med at arbejde for, at EU styrker sin indsats på disse områder.

Jeg skal ikke forsøge at foregøgle nogen, at det her er nemt. Europa står i en krise, og vores handlingsmuligheder hænger i sagens natur sammen med vores hjemlige situation. Men netop derfor vil vi bruge det danske formandskab til at skubbe på og sikre, at EU reelt er til stede. Vi må ikke forpasse den historiske chance for at give udviklingen i EU's nærområde mod syd et skub i den rigtige retning.

Kl. 10:24

Formanden:

Tak til udenrigsministeren. Så er det ordføreren for forespørgerne, hr. Søren Espersen fra Dansk Folkeparti.

Kl. 10:24

Forhandling

(Ordfører for forespørgerne)

Søren Espersen (DF):

Jeg siger tak til udenrigsministeren for hans grundige besvarelse. Besvarelsen var jo dog, hvad jeg måske også havde forudset, overfladisk i synet på sharia-loven og den trussel, som den udgør, for sharia er jo en fantastisk foranstaltning for den stærkt troende muslimske mand. Han får det jo, som han vil have det.

Men det er nu heller ikke ham, som jeg i den forbindelse interesserer mig for. Det er alle de hundredtusinder i den muslimske ver-

den, som ikke synes, at det er lykken at skulle underkaste sig sharia-loven og nu oven i købet i landet, som i årevis lykkeligt har undgået sharia-lovens underkastelse. For det er man jo sluppet for netop i lande som Tunesien og Egypten, hvor magthaverne – hvor bestialske diktatorer, hvem de så end har været – faktisk har holdt imamerne stangen. Det er derfor de stakkels underkastede – altså netop kristne, jøder, kvinder, piger, bøsser og lesbiske, som i den grad gruer for, hvad fremtiden i deres lande mon vil bringe – som jeg synes at udenrigsministeren i den grad overser i sin beskrivelse af det arabiske forår. Han underspiller på en eller anden måde sharia-loven og det, som venter. Jeg husker stadig væk de billeder, vi så af udenrigsministeren – og jeg forstår egentlig godt hans glæde – dengang han oplevede den lykkelige stemning på Tahrirpladsen, mens det endnu var de vestligt orienterede, progressive, sekulariserede unge, som dominerede i det billede, alt imens de formørkede islamister, som en anden krokodille jo sad og lurede i deres mudderhuller langs Nilens bredder og ventede på at slå til.

Jeg får det indtryk, at udenrigsministeren på en eller anden måde har besluttet sig til mentalt at fortrænge sharia-lovens bestialitet. For den er ikke rar at forholde sig til. Så lad os endelig lege, at den slet ikke betyder noget. Det blev også sagt, at der var kommet mange ud-sagn fra lederne, der – som udenrigsministeren sagde – gik i en anden retning. Ja, for dem kan man ikke stole på. Jeg oplevede selv Libyens nye leder, Jalil, som vi havde møde med i et par timer, og som i hvert fald ikke fortalte den historie. Så lad os lege, at det bare er en moderat sharia-lov, vi bliver præsenteret for. Udenrigsministeren har ligefrem udtalt tidligere, at det var sådan lidt sammenligneligt med, at vi herhjemme havde Kristendemokraterne, og jeg kan se Jalil for mig som sådan en slags libysk Per Ørum Jørgensen-type. Og jeg må spørge udenrigsministeren, om ikke det er at være lidt for godtroende. Sharia-loven og demokratisk frihed lader sig ikke forene. Det lader sig ikke forene; det er en umulighed, at sharia kan eksistere side om side med demokratisk frihed. Man må vælge mellem sharia og demokrati; man kan ikke have begge dele. Og hvis ikke man forstår det og ikke vil forstå det og nøjes med at lege, at det nok er sådan en slags muslimsk version af Kristendemokraterne, så har vi et problem i Danmark og i den vestlige civilisation.

Dilemmaet er et Egypten, som er styret diktatorisk af en præsident Mubarak og hans væbnede styrker, eller et Egypten, som er diktatorisk styret af islamistiske præster og deres sharia-lov. Det er det, valget står imellem. Jeg vil ikke kvalificere diktaturer eller gradbøje dem. Diktatur er diktatur, punktum. Jeg siger bare, at det er valget, som det egyptiske folk har. Og jeg ved godt, desværre, hvad egypterne vælger. For det er sket med overbevisning i de første valgrunder, og sådan vil resultatet i øvrigt blive overalt i Mellemøsten: Hvis arabere får lov at stemme frit, så vælger de til enhver tid sharia. Sådan er det nu engang.

Noget andet er, hvad der er i Danmarks og Vestens interesse. Det er det, vi skal se på. Hvad er det, der er i vores interesse? Er det i vores interesse, at Mellemøstens største og stærkeste magt bliver islamistisk? Hvis hæren overgiver magten til de lovligt valgte islamister, vil det forløbe sådan her i Egypten: Først vil kvinder og piger blive pakket ind, for islamister ser altid det som et forårstegn, så på en eller anden måde kommer der måske ad bagvejen arabisk forår. Islamister ser indpakning af kvinder som et tegn på forår. Dernæst vil det gå, som det gik i Iran; landet vil langsomt lukke sig for omverdenen, turisterne bliver væk, og økonomien styrer mod den ørkesløshed og elendighed, som altid kendetegner de islamistiske lande. Uddannelsesniveaet vil styrtdykke, det kristne mindretal vil blive hetzet, og fredsaftalen med Israel vil vakle. Og Vesten vil miste en god og trofast ven. Med indførelse af sharia-loven vil Egypten gå fra asken til ilden, og Amnesty International får nok at se til, spår jeg, når jammerskrigene fra de arme egyptere breder sig ud over grænserne. Det er dette scenarie, jeg ser frem til en debat om i dag.

Kl. 10:29

Med formandens tilladelse skal jeg på vegne af Dansk Folkeparti fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget ser med bekymring på udviklingen i de arabiske lande. Ovenpå det, der indledtes som et forståeligt råb fra progressive kræfter om demokrati, er man nu vidne til islamistiske partiers fremmarch. Disse partier ser ud til – paradoksalt nok ved hjælp af demokratiske midler – at erstatte de afsatte diktatorer. Dels bringes derved fredsprocessen i fare, dels skabes fare for områdets ikkemuslimer, dels trædes kvindernes opnåede rettigheder under fode, dels udfordres Vestens sikkerhed og interesser. På den baggrund opfordrer Folketinget regeringen til bilateralt og igennem internationale fora over for de kommende magthavere i de arabiske lande at presse på for at disse:

- respekterer indgåede fredsaftaler og forbedrer forholdet til Israel,
- respekterer religiøse mindretal og yder disse beskyttelse,
- understøtter fremskridt for demokrati og reel ytringsfrihed,
- giver kvinder reel frihed til at bestemme over eget liv,
- åbner landene for turisme og international samhandel og
- bekæmper korruption og nepotisme.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 17).

Jeg undskylder over for Venstres ordfører, at jeg så kom med en række »pinde«.

Kl. 10:31

Formanden:

Tak til Dansk Folkepartis ordfører. Det fremsatte forslag til vedtagelse vil indgå i de videre forhandlinger.

Jeg giver ordet til Venstres ordfører, hr. Søren Pind.

Kl. 10:31

(Ordfører)

Søren Pind (V):

Jeg vil først selvfølgelig takke Dansk Folkepartis ordfører for venlighed med at undskylde brugen af mit efternavn, men jeg synes nu alligevel, at det at opleve hr. Søren Espersen grebet af en sådan politisk korrekthed er sjældent her i Folketingssalen, men jeg kvitter gerne.

Uanset at man selvfølgelig kan blive helt rørt over at opleve det, vil jeg dog alligevel lade den følelse være overgået af det, der er sket som følge af revolutionen i den arabiske verden – om ikke for andet vil 2011 gå over i verdenshistorien alene af den grund. Unge mennesker gik på gaden og insisterede på at blive hørt, kvinder, børn og gamle havde fået nok. For mig er det stærkt symbolsk, at den bølge af frihed, der skyldte diktatorer og kleptokrater bort, blev startet af en ung mand, der blev nægtet den menneskeret, det er at ernære sig selv. Det var som bekendt i Tunesien, man fratog ham sin stadevogn, hvorefter han satte ild til sig selv, da hans liv brød sammen.

Vi undervurderer undertiden i Vesten, det frie Vesten, den frie verden, hvad de basale rettigheder egentlig betyder for mennesker – de er blevet os en selvfølge. Det drejer sig om de menneskerettigheder, der blev formuleret af amerikanerne i 1776 og franskmændene i 1789, men som er evigt gældende, fordi de indkapsler den grundlæggende trang til frihed, vi alle bærer i os selv. Nu ser vi igen, hvor vigtige de rettigheder forekommer undertrykte verden over.

Det betyder også, at vi må sætte vores bekymring til side for, om det nye, der kommer, er værre end det, der var. Vi kan og må ikke svigte de kræfter, der i virkeligheden vil bringe friheden til de arabiske lande, i frygt for f.eks. den fanatiske del af islam. Sandheden er den, at kun vores frygt kan føre til, at islamisterne i længden vinder, selv om det ved lejlighed måtte syne af det. Vi vil gøre det anderle-

des, også på den korte bane, men vi må væbne os med større tålmodighed, end vi er vant til.

Man skal ikke gøre sig den illusion, at de arabiske lande er i en tilstand, der svarer til Østeuropas i 1989. Nej, det er snarere 1849, vi taler om, måske endda endnu længere tilbage. Vi taler om de revolutionære tendenser i Europa i 1840'erne og 1850'erne, der bl.a. førte vores egen junigrundlov med sig i 1849 – en grundlov givet af den enevældige konge, der indførte de første spæde demokratiske skridt. Det er en udvikling, der i Danmark først kulminerede i 1953 med indførelsen af det parlamentariske demokrati, hvor det grundlovs-mæssigt blev fastslået, at kongen ikke længere blot kunne udnævne en regering uden baggrund i Folketinget. Det er den udvikling, de arabiske lande nu på deres egen præmis skal til at gennemgå: De skal gennemgå forfatningsprocesser, der vil komme kampe mellem reaktionære og progressive, der vil komme kampe mellem besiddere og afmægtige, og der vil komme kampe mellem adelige og bønder, og vi vil se den ene situation afløse den anden, når aktion skaber reaktion, som Newton belærte os om, og som jo ikke mindst gælder i menneskenes verden.

Resultatet vil i længden blive større frihed, større respekt for det enkelte menneske, for det er et iboende krav i mennesket selv. Den proces må vi ikke svigte. Danmark har løftet sin del indtil nu, det skal vi fortsætte med. Venstre står bag ethvert forsøg på at fremme demokrati og frihed for de undertrykte.

Jeg skal derfor på vegne af Venstre, Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, SF, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten og Liberal Alliance fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget hilser det arabiske forår og den begyndende demokratisering i den arabiske verden velkommen som en skelsættende, historisk begivenhed, men udtrykker bekymring over den voldelige udvikling i især Syrien, og om de islamistiske valgsejre vil skade ligestillingsbestræbelser, minoritetsrettigheder og fredsprocessen.

Folketinget opfordrer regeringen til at arbejde for bred international opbakning til de vanskelige omstillingsprocesser, herunder at regeringen:

- intensiverer dialogen med de nye demokratisk valgte magthavere i Nordafrika og andre aktører for at understøtte fremskridt for demokrati og menneskerettigheder. Danmark vil vurdere de nye regeringer på deres respekt for demokratiske spilleregler, universelle menneskerettigheder, religionsfrihed samt faglige rettigheder og opgøret med nepotisme og korruption,
- opprioriterer dansk støtte til demokratisering, reformer og civilsamfund samt bygger videre på eksisterende initiativer for økonomisk udvikling og jobskabelse under Det Arabiske Initiativ og Den Arabiske Investeringsfond,
- aktivt støtter den israelsk-palæstinensiske fredsproces,
- aktivt støtter gennemførelse af EU's nye naboskabspolitik i Mellemøsten.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 18).

Kl. 10:37

Formanden:

Tak for indlægget, det fremsatte forslag til vedtagelse vil indgå i de videre forhandlinger.

Der er en kort bemærkning fra hr. Søren Espersen.

Kl. 10:37

Søren Espersen (DF):

Jeg havde bare en enkelt ting. Jeg synes, det var en god tale, Venstres ordfører holdt, men når han begynder at tale om 1849 og siger, at nu skal vi egentlig i gang med en sådan udvikling, synes jeg på en måde, han overser det faktum, at de ledere, der nu sidder i landene,

altså dem, som har overtaget lederskabet, alle sammen er højt uddannede mennesker, som er velbegavede – mange af dem i hvert fald – som har uddannet sig på vestlige universiteter, som har boet i Vesten i mangfoldige år og kender demokratiet, ved, hvordan det fungerer. Det samme gør de folk, der er i massemedierne i de arabiske lande. Vi skal ikke til at lære dem noget.

Jeg synes, der ligger en eller anden sådan kolonialistisk tankegang i, at nu skal vi lige lære dem, hvordan det er. Nej, de ved det, de har valget, vil de vælge sharia, eller vil de vælge demokrati? Det behøver vi ikke blande os i, det er deres valg, og det er det, jeg gerne vil have Venstres ordfører til at forholde sig til.

Kl. 10:38

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 10:38

Søren Pind (V):

En af de ting, jeg synes at jeg har lært her gennem det sidste tiår eller sådan noget, er, at kultur betyder enormt meget. Det betyder meget for et lands potentielle udvikling, men det betyder selvfølgelig også meget for politikerens ageren i den sammenhæng. Jeg er bestemt ikke uenig i hr. Søren Espersens beskrivelse af store dele af den ny politiske magtelite, som er fremkommet, men sagen er jo også den, at et land og et folk kun flyttes i den hastighed, som kulturen tillader det. Det plejer sådan set også at være et synspunkt, som Dansk Folkeparti følger. Og derfor er det jo ikke ret overraskende, at arabiske politikere i nogle bestemte sammenhænge bevæger sig ud ad en tangent, som bekymrer os, og at det også går langsommere, end vi ønsker os det, ja, måske endda nogle gange går i den modsatte retning af noget, vi kunne ønske os.

Det, jeg til gengæld er overbevist om, er, at over tid vil bevægelsen være entydig i den rigtige retning.

Kl. 10:39

Formanden:

Hr. Søren Espersen.

Kl. 10:39

Søren Espersen (DF):

Jeg er enig i, at jeg ikke vil blande mig i, hvilken udvikling det enkelte land så vælger. Jeg har altid ment, at et folk har de tyranner, det fortjener. Det må de selv om, det er ikke vores anliggende. Vi kunne godt ønske os for befolkningernes skyld, at de får demokrati, for det medfører naturligvis altid velstandsstigning. Altså, det er ingen tilfældighed, at de mest velstående og mest lykkelige lande på jorden er dem, der har demokrati.

Men jeg vil alligevel spørge, for jeg synes ikke, at ordføreren forholdt sig til det spørgsmål, jeg stillede: Er der en grund til, at vi skal igennem hele udviklingen fra 1849 til nu? Er det ikke lande, som kender demokratiets betingelser, som ser CNN i fjernsynet, Al Jazeera og alle de andre kanaler, massemedier osv.? Det er en anden situation, det må dog erkendes, end den, det spirende danske demokrati stod i i 1849.

Kl. 10:40

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 10:40

Søren Pind (V):

Det er klart, at det er mit håb, at man ikke behøver at opfinde den dybe tallerken to gange. Og det er klart, at det er mit håb, at bl.a. de erfaringer, som de demokratiserede lande i verden nu engang har

draget, kan benyttes positivt af f.eks. frihedsorienterede bevægelser i de pågældende lande.

Verden ville jo være uendelig meget nemmere, hvis det bare var så enkelt, at man kunne sige: Nu skal I bare se, her er et demokrati, det virker fint, værsgo at overtage den model. Men både hr. Søren Espersen og jeg ved jo godt, at der er alle mulige andre ting, der trækker fra i den ligning. Hvis man kigger på vores indsats på f.eks. det afrikanske kontinent, hvor vi har brugt milliarder af kroner gennem årene, kan vi se, at det jo har taget utrolig lang tid. Der er mange ting, der er gået godt, men det er også gået meget langsommere, end vi havde forventet, f.eks. på demokratiseringssiden. Så ting tager tid, og det gør de også i den her sammenhæng. Og der spiller kultur en meget væsentlig rolle.

Kl. 10:41

Formanden:

Tak til Venstres ordfører. Så er det hr. Jeppe Kofod som socialdemokratisk ordfører.

Kl. 10:42

(Ordfører)

Jeppe Kofod (S):

Tak. Først tak til hr. Søren Espersen for at rejse den her forespørgsel, som er meget relevant. Som vi ved, begyndte oprøret mod undertrykkende despoter i den arabiske verden for lidt over 1 år siden. På baggrund af årtiers undertrykkelse, ufrihed, korruption, frygt, overgreb og økonomisk stagnation blev det altså befolkningerne nok.

Som Venstres ordfører var inde på, startede det jo med den tunesiske grøntsagssælger, der satte ild til sig selv og udløste en bølge af folkelige oprør i Tunesien og i hele den arabiske verden. Det fortsatte på Tahrirpladsen i Kairo, hvor unge og de frihedssøgende blev symbol på oprøret mod Mubaraks despotiske regime. Det bredte sig som en steppebrand, da den Egyptiske befolkning med dens mod og vilje tvang et af regionens stærkeste regimer helt i knæ. I Libyen, i Syrien, i Marokko, i Yemen, i Bahrain og overalt i den arabiske verden kræver folket deres frihed. Nu 1 år senere er overgangen til frihed og demokrati i fuld gang. Væk er Ben Ali, Mubarak, Gaddafi, Saleh og forhåbentlig også snart Assad for blot at nævne nogle af despoterne.

For Socialdemokraterne er der ingen slinger i valsen. Udviklingen i den arabiske verden og Nordafrika er, hvad Berlinmurens fald var for Øst- og Vesteuropa. Det arabiske forår bør også være et opgør med Vestens fejlslagne mellemøstpolitik. Alt for længe har vi vægtet stabilitet over forandring i den arabiske verden. Hellere et stabilt, samarbejdsvilligt og forudsigeligt diktatur end et konfliktfyldt og uforudseligt demokrati lød logikken mange steder.

Nu står det til skue, at det var en fejlslagen politik, som byggede på en falsk forestilling om, at regional stabilitet kunne bekæmpe religiøs ekstremisme. Her 1 år efter den skelsættende start på revolutionerne i den arabiske verden står vi over for gigantiske udfordringer. Det kan alle se. Tag bare situationen i Egypten. Se på valgene i Tunesien og Egypten, hvor islamistiske kræfter, næppe til nogen stor overraskelse, har fået sejre. Disse partier og bevægelser var den egentlige opposition til despoterne, og det står desværre klart i dag, at de var de bedst organiserede lokalt forankrede kræfter med budskaber baseret på en stærk identitetspolitik.

Hvordan skal vi så i Danmark forholde os til udviklingen? For Socialdemokraterne er svaret klart. Vi støtter befolkningernes frihedstrang, som vi gjorde det i Øst- og Centraleuropa efter Murens fald i 1989. Vi må indse, at stabilitet og sikkerhed, som også gavner os, på langt sigt kun kommer af succesfulde omstillingsprocesser, som de arabiske lande gennemlever i disse uger, måneder og år.

Selv om der bliver valgt islamistiske partier, hvis politik vi er dybt uenige i, er vores svar ikke bare at give op. Vores svar er ikke at se den anden vej, vores svar er ikke apati. For forandringerne og

udfordringerne er mange og store. I Libyen og Yemen kan interne stridigheder føre til en borgerkrig. I Egypten ser vi forfølgelse af kristne, menneskerettighedsgrupper og kvinder. I Syrien er Assads blodige undertrykkelse af fredelige protester rystende og afskyelig, men en militær intervention kan udløse en endnu mere blodig borgerkrig som f.eks. den, der hærgede Libanon i tre årtier. I en række lande, bl.a. Saudi Arabien, Jordan, Algeriet og Marokko, er der sket få eller kun kosmetiske demokratiske forandringer.

Men vi kan ikke stikke hovedet i sandet og lade stå til. Nej, vores svar er endnu mere støtte til de kræfter, som deler vores værdier om frihed, demokrati, menneskerettigheder og kvinders ligestilling. Det gør vi bilateralt, det gør vi gennem EU's naboskabspolitik, og det gør vi ved at støtte, at de regionale organisationer som eksempelvis Den Arabiske Liga selv tager ansvar. Det er også derfor for Socialdemokraterne vigtigt, at vi styrker det arabiske initiativ markant, som regeringen har gjort med den markante øgning, der er fra 2011 til 2012.

Jeg vil understrege, at fra os er der behov for større støtte. Vi mener også, at lektionen efter Irakkrigen viser, at vi ikke må vende ryggen. Det kræver massiv støtte, og vi er glade for, at der nu er et flertal – også med øget ulandsbistand – der er parat til at prioritere opgaven i den arabiske verden. Som sagt, vi har brug for mere støtte, ikke mindre støtte. Tak for ordet.

Kl. 10:46

Formanden:

Der er en kort bemærkning fra hr. Søren Espersen.

Kl. 10:46

Søren Espersen (DF):

Det var en udmærket tale, der blev holdt, og jeg var enig i mange af de ting, der blev nævnt. En ting blev slet ikke nævnt, og det var begrebet sharia. Vi hørte jo, hvordan Libyens nye leder, Jalil, i talen på festpladsen, efter at oberst Gaddafi var væk, slog fast, at det nye Libyen skulle bygges på sharia. Han sagde faktisk direkte, at ingen lov kan vedtages i landet, hvis den strider imod sharia.

Mit spørgsmål til Socialdemokraternes ordfører er: Mener ordføreren, at demokrati kan trives side om side med sharia?

Kl. 10:47

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 10:47

Jeppe Kofod (S):

Som det også er hr. Søren Espersen bekendt, findes der, tror jeg, i stort set alle arabiske forfatninger en reference til sharia som en af mange kilder til lovgivning. For os er det afgørende, at den praksis, som udøves i den arabiske verden, respekterer de universelle menneskerettigheder, kvinders ligestilling, minoriteters beskyttelse og demokrati. Det er det afgørende. Hvilke kilder man har til sin lovgivning, må man selv ligge og slås med. Vi har også mange kilder i Danmark og i den vestlige verden. Men det er vigtigt for os, at de universelle frihedsrettigheder, menneskerettigheder og demokrati, respekteres, og det vil vi holde de nye magthavere op på.

Kl. 10:48

Formanden:

Hr. Søren Espersen.

Kl. 10:48

Søren Espersen (DF):

Jeg synes, at man skylder veluddannede folk som f.eks. Jalil den ære at stole på, at det, han siger, passer. Altså, når han stiller sig op og holder en tale for hele verden, som bliver transmitteret direkte på

CNN, og hvor han siger det her, så er Socialdemokratiets ordførers svar egentlig bare, at det mener han nok ikke. Man skal ikke rigtig tage det for givet, når han siger, at ingen lov, som strider imod sharia, kan vedtages. Så nævner hr. Jeppe Kofod en række ting, universelle menneskerettigheder, kvinders ligestilling og sådan noget, men alt det er jo direkte i modstrid med sharia. Jeg kan ikke forstå, at vi ikke kan vise folk den ære at tage det, som de siger, alvorligt.

Kl. 10:49

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 10:49

Jeppe Kofod (S):

Jeg synes, hr. Søren Espersen begår en fejl ved at sige, at der findes en slags sharia, som vil styre og guide alle mennesker i den arabiske verden. Altså, lad os nu prøve at se, hvordan virkeligheden ser ud. Der er kommet en ny regering i Tunesien. Det islamistiske parti vandt en stor sejr, som vi også hørte udenrigsministeren beskrive det, og har dannet en koalitionsregering med socialdemokraterne. Men hvis man ser på, hvordan de opfatter menneskerettigheder, demokrati, kvinders ligestilling og beskyttelse af etniske minoriteter, kan man se, at de respekterer mange af de værdier, som vi også kender i Vesten – de universelle værdier, som efter vores opfattelse bør deles af alle.

At nogle af de partier så har et religiøst udgangspunkt, er måske ikke så unaturligt, når man ser på den religion og kultur, de befinder sig i. Når man går tilbage i tiden i Vesten, kan man se, at der også var partier herhjemme og andre steder, altså kristne partier, som havde et religiøst udgangspunkt, hvilket vi også har diskuteret. Så lad os nu dømme folk på deres handlinger. Det, vi kan gøre, er at støtte det, når de siger, at de vil overholde menneskerettigheder og respektere demokrati. Det holder vi dem op på, og når de beder om hjælp, vil vi give dem støtte til, at det kan lade sig gøre i den omstillingsproces, de har gang i.

Kl. 10:50

Formanden:

Tak til den socialdemokratiske ordfører. Så er det hr. Rasmus Helveg Petersen som radikal ordfører.

Kl. 10:50

(Ordfører)

Rasmus Helveg Petersen (RV):

Jeg vil også sige tak til hr. Søren Espersen for at rejse den her udmærkede debat og tak til udenrigsministeren for redegørelsen. Vi støtter jo det forslag til vedtagelse, der tidligere blev fremsat af hr. Søren Pind.

Fra radikal side er vi alle bjergtaget og overvældet af de store forandringer, der er sket i de arabiske lande i dette politiske forår. De har været fastfrosset i stagnation og brutalitet i en menneskealder, og det har kun skabt ulykker. Landene er langt fattigere og i langt dårligere forfatning, end de burde være. Det betyder selvfølgelig også, at potentialet for forbedringer på alle niveauer er enormt, og vi skal selvfølgelig gøre, hvad vi kan, for at støtte de gode kræfter i de arabiske lande.

Vi har heldigvis en stribe redskaber til rådighed, der gør, at vi kan netop dette. Inden for demokratiudvikling har vi erfaring fra Østeuropa. Vi kan gøre noget fornuftigt. Jeg håber, at vi kan trække på erfaringerne fra ikke mindst Demokratifonden, der spillede ind i Østeuropa. Jeg er også som flere af de tidligere talere glad for det meget høje ambitionsniveau, vi har, når det gælder om at støtte det historiske opbrud.

Vi bør også se på landenes elendige økonomi som en af årsagerne til foråret. De unge i de arabiske lande har set sig overhalet, ikke

blot af USA og Europa, men også af Asien, Tyrkiet og Latinamerika. Verden har udviklet sig i rasende fart, og de arabiske lande har økonomisk set stået stille. Vi bør også gøre en indsats for at gøre det muligt for de nye demokratier at skabe økonomiske resultater. Det er klart, at væksten og fremgangen først kommer, når landene har gearret sig selv til det. Der skal massive markedsøkonomiske reformer til, og det er sin sag. Men vejen til fortsat demokratisk udvikling går formentlig parallelt med vejen mod velstand.

Der er jo altså afholdt flere demokratiske valg i de arabiske lande, og man bliver nødt til at respektere de demokratiske valg, der er afholdt. Vi må samarbejde med dem, der er blevet valgt, og få det bedste ud af det. Dansk Folkeparti har en dagsorden, der helt tydeligt drejer sig om at dæmonisere de nye demokratisk valgte kræfter, fordi de har en muslimsk baseret politik i enten en mere afdæmpet eller i en mere udtalt form. Det er interessant at bemærke, at det tyrkiske regeringsparti, der er muslimsk baseret, blev modtaget med fuld- stændig de samme bekymrede miner, da de kom til magten for 9 år siden. Erdogans parti har i Tyrkiet i det væsentlige siden ført en sekulær demokratisk politik. Vi kan tro, at det samme kommer til at ske i Egypten og i Tunesien. Der er nemlig intet som ansvar, der påvirker ekstremister.

Vi havde en egyptisk menneskerettighedsaktivist på besøg på De Radikales nytårstævn. Jeg havde også lejlighed til at møde den samme fyr på Udenrigspolitisk Nævns rejse til Egypten. Han siger, at det bedste, vi kan gøre ved det muslimske broderskab, er at give dem ansvaret for det nationale sundhedsvæsen. Han siger, at det både vil dæmpe retorikken og lære dem noget om virkeligheden, når de får et rigtigt ansvar. Det er jeg enig i, og jeg er meget optimistisk.

Jeg er sikker på, at de muslimsk baserede partier vil prøve at regere godt, og at de vil respektere de demokratiske regler, de er valgt efter, for ellers vil de også få ballade med deres egne vælgere. Ligesom hr. Søren Espersen før sagde, at man bør gøre Libyens præsident den ære at respektere det, han siger, mener jeg, at vi bør gøre det samme med de nyvalgte demokratisk valgte partier i de arabiske lande, altså lytte til, hvad de siger. De bekender sig til et flertalsdemokrati, respekt for mindretal og mange af de ting, som vi i øvrigt kæmper for. Det er selvfølgelig en proces, som vi skal støtte, men vi bør også tro på, hvad de siger.

Der er selvfølgelig store forskelle på de enkelte lande i den arabiske verden og på, hvordan de udvikler sig. Det er klart, at situationen i Syrien er en helt anden end den, vi har snakket om i Egypten og Tunesien. Her har oprøret slået fejl, og vi er endt i en blodig blindgyde. Det er formentlig og forhåbentlig kun et spørgsmål om tid, men vi må bruge sanktionsinstrumenterne så klogt som muligt og i øvrigt gøre, hvad vi kan, for at bakke den internationale indsats op. Så kan vi forhåbentlig også komme ind i en regulær politisk proces, også i Syrien. Tak.

Kl. 10:54

Formanden:

Hr. Søren Espersen har en kort bemærkning.

Kl. 10:54

Søren Espersen (DF):

Jeg reagerer bare på det her, der blev sagt, om, at vores dagsorden i Dansk Folkeparti var at dæmonisere. Jeg synes ikke, at det er fair. Jeg mener, at det, vi egentlig spørger til, er, hvad vi har for os, altså hvad det er for nogle styreformere, vi kan forvente, hvis sharialoven bliver indført. Ellers har vi jo altid sagt, at folkeslagene selv må bestemme deres egen skæbne. Det er flertallet, og det er der ikke tvivl om. Det er flertallet, og dermed er det også demokratisk. Det er flertallet i de arabiske lande, som ønsker sharialoven indført. Hvis man havde afholdt en folkeafstemning om det dernede, ville det blive det. Dem, jeg har ondt af, er mindretallene. Det er bøsser og lesbiske, og det er kvinder, for det er dem, der bliver undertrykt. Og så vil jeg li-

ge have en kommentar til de lande, som nu er i gang med en forandring. Hvis man havde haft den her debat for 2-3 år siden, er jeg sikker på, at man ville have fremhævet de Maghreblande som værende nogle af dem, der var gode eksempler på moderate islamiske lande. Det er egentlig det ironiske ved den her debat.

Kl. 10:55

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 10:55

Rasmus Helveg Petersen (RV):

Jeg synes, det er værd at bemærke, at f.eks. Det Muslimske Broderskab – jeg havde lejlighed til faktisk at møde deres præsidentkandidat i Egypten – jo undervejs har sagt i valgkampen, som ender med en sejr til partiet, at de respekterer mindretal, at de respekterer demokrati, at de respekterer kvinders rettigheder, og at de respekterer, at Egypten har flere religioner, der skal bo side om side. Så det er netop det her med at tage dem på ordet og tro på, hvad de nye magthavere siger, og så udtrykker de en vidtgående respekt for netop de principper, som vi også har. Derfor tror jeg ikke, at de kommer til at regere efter den definition af sharia, som hr. Søren Espersen har, og som betyder tvangstilsløring eller udstødelse af minoriteter på forskellig vis.

Kl. 10:56

Formanden:

Hr. Søren Espersen.

Kl. 10:56

Søren Espersen (DF):

Jeg kan konstatere, at der i hvert fald var væsentlig forskel på det, som Jalil sagde til os, da vi var i Libyen sidste år, og det, han endte med at sige fra den offentlige talerstol. Det, jeg egentlig mest tror på, han siger, er det, han siger i fuld offentlighed på CNN. Det tror jeg mere på end det, han sagde til en flok lidt godtroende danske parlamentarikere, heriblandt mig selv, på et lukket møde. For det var da helt vidunderligt, så flink han var.

Jeg har ikke fået en reaktion på det her med, om det ikke er korrekt, at hvis vi havde haft den her diskussion om de arabiske lande for 2-3 år siden, ville vi have fremhævet Marokko, Egypten og Tunis som værende moderate lande, som havde en fornuftig udvikling. Er det egentlig ikke korrekt?

Kl. 10:57

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 10:57

Rasmus Helveg Petersen (RV):

Til det sidste først: Jeg kan ikke sige, hvordan vi havde debatteret det emne i sin tid. Der er i hvert fald ingen tvivl om, at hvad angår både økonomi og demokrati, ville vi næppe have fremhævet dem som mønsterlande, for det har ikke gået godt hverken økonomisk eller menneskerettighedsmæssigt i meget lang tid i disse lande.

Til det andet må jeg sige, at det ikke kun er i lukkede kredse, at Det Muslimske Broderskab har ført en valgkamp, der drejer sig om at være midtsøgende og moderat og bekende sig til demokratiske principper og respektere mindretallenes rettigheder. Det er søreme også den kampagne, de har ført over for det egyptiske folk, og det er søreme det mandat, de er valgt på. Jeg tager fat i Egypten, for det er den valgkamp, jeg har fulgt tættest. Men der er ingen tvivl om, at det ikke blot er i lukkede rum til vestlige besøgende, men også i det store åbne rum på den arabiske gade, at man er gået til valg på præcis

disse sammensatte pluralistiske samfund og demokratiske principper, som vi også støtter.

Kl. 10:58

Formanden:

Tak til den radikale ordfører. Så er det hr. Steen Gade som ordfører for SF.

Kl. 10:58

(Ordfører)

Steen Gade (SF):

Tak, og også tak til forespørgeren. Jeg synes faktisk, det er vigtigt at tage en runde om det arabiske forår. Altså, forespørgeren mener, at der slet ikke var et arabisk forår, eller i hvert fald at det allerede er visnet. Det står for hans regning, for jeg mener faktisk, at det, vi har været vidne til i løbet af det sidste år, er en af de meget store begivenheder i verdenshistorien.

Det er på mange måder muren, der faldt i Mellemøsten – ikke så dramatisk, med hensyn til hvad der sker i virkeligheden på det magt-politiske område, men i forhold til hvad det betyder for almindelige mennesker. De har opdaget, at det betyder noget, hvad man selv mener. De har opdaget, at man kan samarbejde. De har opdaget, at magthaverne, diktatorerne, ikke er urørlige. De har opdaget, at selv om de folk, der har magten, ser enormt magtfulde ud, har fangeleje og hemmeligt politi og undertrykker, så kan det ændres.

Det er det fundamentale budskab i det arabiske forår. Det er også derfor, at det på mange måder er bevægende, hvor hurtigt det spredte sig. Det var ikke kun i de lande, vi nu mest snakker om her – det har jo spredt sig overalt, i hele regionen. Og på den måde er der også en stor forskel fra 1849, som hr. Søren Pind siger, til den virkelighed, der nu er i Mellemøsten. Det er jo helt rigtigt, at det på mange måder ligner 1849, men der er kæmpestore forskelle. Kvinderne stemmer; det tog 66 år i det her lille fantastiske land, men det gør de fra starten. Men det er rigtigt, at det bliver en proces, og det er i den, at vi skal hjælpe.

Så er det også nødvendigt at sige, at vi må have selvkritik i Vesten. Vi har holdt hånden over nogle folk, vi ikke skulle have holdt hånden over, og det gør vi måske stadig lidt. Det må vi kigge grundigt på, og derfor er jeg meget, meget glad for, at vi har handlet så resolut i den her situation. Vi kom for sent, men vi handlede resolut. Jeg er også enormt glad for, at regeringen opprioriterer den dialog og den hjælp, som vi skal give de mennesker, der for første gang i generationer har oplevet, at det betyder noget, hvad det enkelte menneske mener, at det betyder noget, at man arbejder i fællesskab, og at man gerne vil have demokrati.

Så har hr. Søren Espersen jo fokuseret meget på sharia. Helt ærligt er jeg lige nu i Egypten f.eks. allermest nervøs for militæret. Jeg elsker ikke Det Muslimske Broderskab, og jeg synes, at de har mange forkerte tanker, men jeg er mest bange for militæret og måske også for, at de laver en alliance med højrefløjen, som ikke er Det Muslimske Broderskab, men salafisterne. Det er jeg nervøs for, og det skal vi være nervøse for. Vi skal være nervøse for nogle ting, men den tankegang med, at man ikke kan have skrevet sharia ind i sin grundlov, uden at det er helt galt, er jo dementeret af virkeligheden, vil jeg sige til hr. Søren Espersen. De fleste lande i regionen har det jo skrevet ind i forvejen, også dengang de havde nogle af diktatorerne; der stod jo sharia i grundloven. Det er jo en slags illustration af, at man godt kan have det skrevet ind, uden at den praktiseres på den måde, som hr. Søren Espersen tror at den kun kan praktiseres på.

Jeg medgiver hr. Søren Espersen, at der er lande, som praktiserer den på den måde, som han siger, og han nævner Iran som eksempel. Og hvad skal vi så gøre for at undgå, at det her bliver Iran? Der er jo kun et svar, der duer, og det er det modsatte af det, hr. Søren Espersen siger. Det er dialog og påvirkning. Det er, at vi ikke skal være der mindre i de lande og ikke omgås dem mindre, men at vi skal om-

gås dem mere og være der mere. Det er, at vi skal inspirere dem, og det er, at vi skal hjælpe dem også økonomisk, så de kan komme ud af det økonomiske uføre, landene også er præget af. Og derfor er jeg rigtig glad for, at regeringen jo også bruger flere penge på de her områder.

Jeg vil til sidst sige, at det for mig er helt afgørende og vigtigt, at vi i den næste fase foruden at rulle en ny regerings mere offensive politik ud, som bygger på det, den tidligere regering lavede – og hr. Per Stig Møller skal have ros for, at vi fik lavet Det Arabiske Initiativ – satser på at udvikle en fælles EU-politik, som kan hjælpe både med demokrati og med økonomisk udvikling.

Kl. 11:04

Formanden:

Hr. Søren Espersen med en kort bemærkning.

Kl. 11:04

Søren Espersen (DF):

Jo, jeg er enig med hr. Steen Gade i, at det er rigtigt og det virker godt, når et undertrykt folk rejser sig imod tyrannen, altid. Det er jeg fuldstændig enig i.

Jeg vil lige gå lidt videre i forhold til det, jeg tidligere har spurgt hr. Rasmus Helveg Petersen om, og som han af gode grunde ikke kunne svare på, for han var ikke i Folketinget dengang. Men det kan hr. Steen Gade forklare. Er det ikke korrekt, at hvis vi havde haft den her debat for 3 år siden om den arabiske verden, ville der have været rørende enighed om, at Tunis, Egypten, Marokko var det, man kunne kalde fornuftige, moderate lande, som var i en god gænge, og som vi havde gode forbindelser med, og som egentlig blev fremhævet gang på gang som nogle, man skulle arbejde med? I en lang periode var det oven i købet Syrien, som blev fremhævet af alle som nøglen til fred i Mellemøsten. Der var nogle, man kunne samarbejde med. Men altså Syrien, glem det. Men er det ikke korrekt, at Egypten, Tunis, Marokko ligesom var sådan nogle lande, man havde forståelse for?

Kl. 11:05

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 11:05

Steen Gade (SF):

Så må hr. Søren Espersen lidt undskylde, at jeg misforstod ham. Jeg syntes jo faktisk, at han lavede et stort forsvar for diktatorerne i sin præsentation, da han sagde, at de da i hvert fald havde holdt sharia nede og diktatorerne nede. Men det har jeg så misforstået. Det var ikke et forsvar for de diktatorer, der nu er faldet.

Jo, hr. Søren Espersen har på mange måder ret i, at Vesten ikke har været på plads i en ordentlig analyse af situationen. Jeg mener dog ikke, at han skal være så vred på en tidligere udenrigsminister, at en tidligere udenrigsminister ville have sagt lige netop det, han selv siger. Men ja: Vi har da ikke rigtigt set det her komme. Der er jo det med revolutioner, at de kommer, uden at nogen rigtig ved, at de kommer. Det er jo derfor, at de er revolutioner.

Kl. 11:06

Formanden:

Hr. Søren Espersen.

Kl. 11:06

Søren Espersen (DF):

Jeg vil gentage, at jeg ikke vil graduere diktaturer. Jeg vil ikke kvalificere det ene diktatur frem for det andet. Det er alt sammen noget bras. Det er det, der er mit udgangspunkt.

Lad os så bare tage eksemplet med Marokko. Der er der ikke sket noget folkeligt oprør. Kong Mohammed sidder stadig væk ved magt-

ten og er egentlig – har jeg forstået – sådan rimelig vellidt i befolkningen. Det er i hvert fald mit indtryk, måske fordi han stammer direkte fra profeten Muhammed, og der har han en særlig rolle. Det ved jeg ikke. Men hvordan vil hr. Steen Gade skildre Marokko lige nu? Er det godt, at man har en diktatorisk konge der nu, eller skulle han egentlig også væk? Hvordan er det med det?

Kl. 11:07

Formanden:
Ordføreren.

Kl. 11:07

Steen Gade (SF):

Jeg vil sige, at jeg kan se, at der i Marokko er en proces i gang. Det var der før. Jeg kan se, at den er blevet speedet op i demokratisk retning netop på grund af den her løbeild, der er løbet igennem hele den arabiske verden. Jeg er faktisk et menneske, som tror på processer. Det er jo ikke min drøm, at alt skal løses ved voldeligt oprør.

Jeg synes faktisk, at det var smukt, at der mødte nogle tusinder op her på Slotspladsen og tvang kongen til at give os grundloven, og at der ingen blodsudgydelser var i 1849. Men jeg ved jo også godt, at når det gik så fredeligt til i Danmark, var det, fordi der var nogle andre i Europa, der tog nogle andre kampe, plus at kongen var klog. Det kunne jo være, at kongen i Marokko også er klog.

Kl. 11:08

Formanden:

Tak til SF's ordfører. Så er det Christian Juhl som ordfører for Enhedslisten.

Kl. 11:08

(Ordfører)

Christian Juhl (EL):

I de seneste år har vi set respektindgydende demokratiske og folkelige oprør i mange lande i Mellemøsten og Nordafrika. Vi har også set benhård brutalitet, når diktatorer og konger ikke har villet af med deres magt. Jeg tror, de fleste af os er blevet overrasket og imponeret over den styrke og det mod, befolkningerne i Egypten, Syrien og mange andre lande har vist. Det arabiske forår har mindet os alle sammen om, at magt kan blive forrykket på ganske få dage, og at alt det, som det kan virke fuldstændig umuligt at forandre, kan forandres. Men det arabiske forår har også vist, at der er umenneskelig undertrykkelse af folket som det, der f.eks. foregår i Syrien lige nu, hvor tusindvis af demonstranter er blevet dræbt, og at vejen til reelt demokrati er en lang proces, som vi kan se det i Egypten. Derfor skal vi give al den opbakning til demokratibevægelserne og demonstranterne, som vi overhovedet kan, og opbakning til folkelige organisationer, der skal bygges op, f.eks. fagforeninger, så man kan sikre en social udvikling i landene.

Der er dog et sted, hvor foråret ikke er slået igennem, og det er i den israelske besættelse af Palæstina. Palæstinenserne oplever ikke meget forår i de her måneder. Der er dog stor social uro i Israel af andre grunde, men fredsprocessen står i stampe. Israel er naturligvis lidt bange for, at det her forår skal brede sig. De overhører alle henstillinger fra verdenssamfundet ved at fortsætte byggeriet af muren, udvide bosættelserne og fortsat blokere Gaza, og de nægter at løse Jerusalemproblemet. Tværtimod prøver de at sætte sig på Jerusalem. De fortsætter overgreb på palæstinenserne, og der er masser af politiske fanger. Det skal vi jo ikke glemme, når vi snakker om forår.

Alligevel privilegerer EU Israel med særlige handelsaftaler; alligevel tøver mange lande med at anerkende Palæstina. Island har som en god undtagelse allerede visionært og fornuftigt anerkendt Palæstina som ligeværdig stat. FN's Sikkerhedsråd tøver – det er pinligt. En anerkendelse af Palæstina som FN-medlemsland vil være et rigtig skridt på vejen mod en tostatsløsning, hvor de to stater lever fred-

ligt sammen. Vi har derfor fremsat et beslutningsforslag til behandling senere i den her samling om, at vi følger Islands eksempel og anerkender landet.

Der er heller ikke meget forår for kurderne, især ikke, når man ser, hvordan deres ytringsfrihed forsøges knægtet, bl.a. i vores eget land – dybt pinligt. Vi skal nemlig huske vores egen rolle. Det er ikke kun i Egypten, Syrien og landene omkring, der er behov for forandring. Der er også her i Danmark, i EU og i USA behov for forandring. Vesten har i årevis holdt hånden *under* Mubarak og andre diktatorer. De har fået støtte gennem aftaler med EU, og Danmark har sendt mennesker tilbage til tortur i Egypten, Syrien og Libyen. Det må og skal være slut nu. Ved at holde hånden under diktatorer har Vesten miskrediteret ideen om demokrati, for man bekæmper ikke diktatur ved at støtte diktatorer. Der skal vægt bag de pæne ord om menneskerettigheder, så vi holder op med at lave handelsaftaler med regeringer, der begår overgreb på deres befolkning som i Iran, Colombia og Israel – og især med Israel, der også overtræder folkeretten.

Det er nu, vi skal gøre op med den forføjede politik i forhold til Mellemøsten og Nordafrika. Støtten til diktatorer skal stoppes, og Danmark og EU skal i stedet offensivt støtte demokratibevægelserne. Det forslag til vedtagelse, som er fremsat af regeringen med flere, peger i den rigtige retning, men der er stadig væk meget, der skal gøres.

Kl. 11:12

Formanden:

Tak til Enhedslistens ordfører. Så er det hr. Joachim B. Olsen som ordfører for Liberal Alliance.

Kl. 11:12

(Ordfører)

Joachim B. Olsen (LA):

Jeg skal på vegne af fru Mette Bock oplæse følgende ordførertale:

I Liberal Alliance glæder vi os meget over det arabiske forår. Vi tilslutter os koret, der har lykønsket befolkningerne i de lande, der gennem årtier har levet i umenneskelige diktaturer med alle de tragiske følger for befolkningerne, som dette har medført. Endelig har de vundet over diktatorerne og deres håndlangere. De har vundet den frihed, de har sukket efter i så mange år.

Til gengæld synes vi som liberale, at der er noget paradoksalt ved, at man det ene øjeblik ønsker befolkninger tillykke med friheden for det næste øjeblik straks at ville fortælle dem, hvordan den nyvundne frihed skal forvaltes. Der stilles allerede fra dansk side højlydte krav om, hvad der skal stå i de nye forfatninger, hvordan institutionerne skal opbygges, hvilke rettigheder der skal sikres, og der advares lige så højlydt mod alle de farer, der lurar lige om hjørnet. Og ja, der lurar mange farer. Selv om jorden nu er gødet for udvikling af liberale demokratier, er der lang vej endnu, før afgrøderne kan høstes.

Her må vi i de liberale demokratier, hvor vi har mange års erfaring og en ikke alt for køn udviklingshistorie bag os, væbne os med tålmodighed og ikke forvente, at forholdene ændrer sig med et trylleslag, så de nye frie lande i løbet af få måneder kommer til at ligne det, vi kender i Europa. Jo hårdere vi presser på, des mindre respekterer vi landenes egen frihed, og des større er risikoen for, at vi bliver moderne udgaver af de gamle diktatorer og imperialister, som sagde: Vi ved bedst. Gør, som vi siger. Ordvalget minder i betænkelig grad om den retorik, som de gamle diktatorer anvendte.

Der er nu nedsat overgangsråd og lavet planer for udvikling af nye forfatninger og afholdelse af de første frie valg. Det er nu, vi skal vise tålmodighed og tillid til, at de selv formår at forvalte den nyvundne frihed. Landene skal vurderes på deres handlinger. Lad dem vise, hvad de kan, før vi dømmer dem og kvæler dem i gode råd, uanset hvor velmente de måtte være.

Vi ved, at flere islamiske partier står stærkt i regionen. Alt andet ville da også være mærkeligt. Lad dem vise, hvad de vil og kan. Den liberale tyske udenrigsminister, Guido Westerwelle, har på udmærket vis i en kronik i Der Spiegel, gengivet i Jyllands-Posten forleden, påpeget, at det er i de europæiske landes interesse, at moderate, muslimsk-demokratiske partier vinder fodfæste i de nye demokratier, da religion spiller en så stor rolle i de nordafrikanske lande. De kolossale reformer i Nordafrika skal understøttes med investeringer, rådgivning – hvis de selv beder om det – samt åbne markeder og frihandel.

Vores egen historie viser med al tydelighed, at det tager tid at udvikle demokrati. Hertillands fik vi grundloven i 1849, men alle ved, at blot 14 pct. af befolkningen fik stemmeret ved den lejlighed, og at den evangelisk-protestantiske kirke er nævnt flere gange i grundloven. Der findes også adskillige kristendemokratiske partier i Europa, men det betyder jo ikke, at vi har præstestyre. Jeg skal for god ordens skyld understrege, at vi i Liberal Alliance er fuldstændig klar over forskellen på en lovreligion som islam og kristendommen. Men det skal ikke være angsten for islam eller angsten for, at de ikke vil respektere grundlæggende menneskerettigheder, der skal styre vores adfærd og attituder. Vi skal derimod have respekt for og tillid til de liberale, moderate kræfter, og det skal være indgangen til vores samarbejde med de nye frie samfund. Diktatorernes fald i Libyen, Egypten og Tunesien åbner nye døre og store perspektiver for udviklingen i området. Vi skal lægge os i selen for at etablere et ligeværdigt samarbejde med alle moderate kræfter, også de muslimske, der nu er ved at opbygge nye partier og demokratiske institutioner.

Vi tilslutter os derfor erklæringen, som er fremsat af partierne på nær Dansk Folkeparti.

Kl. 11:16

Formanden:

Tak til ordføreren. Hr. Per Stig Møller som konservativ ordfører.

Kl. 11:17

(Ordfører)

Per Stig Møller (KF):

For et år siden brændte en ung grønthandler sig ihjel på torvet i Tunis, og det satte den arabiske verden i brand. Han var udtryk for den desperation, som havde ramt de millioner af unge i den arabiske verden, som følte, at de ikke havde nogen fremtid. Var de uddannede, var der ingen job; var de ikke uddannede, var der ingen løn, som de kunne leve af; dannede de familie, kunne de se frem til at leve i armod. Nogen indflydelse på deres situation havde de ikke, for deres stemme blev ikke hørt; og blev den afgivet, var det ikke ved frie valg. De kunne ikke råbe medierne op, for medierne var regimets talerør og havde derfor kun envejskommunikation. De skulle adlyde og forholde sig i ro, ellers gik det værst ud over dem selv og måske hele deres familie.

Denne verdensdel er præget af meget store grupper af ubeskæftigede eller underbeskæftigede unge, og de kaldte foråret frem. Hvor, hvornår og hvordan foråret ender, er til gengæld uvist, og det vil formentlig udvikle sig og ende forskelligt i de forskellige lande – for de er faktisk meget forskellige, uanset hvor ens de tager sig ud på vores lange afstand. Vi skal derfor fremme og hjælpe udviklingen på forskellige måder. Vores regering søsatte i 2003 Det Arabiske Initiativ, som jeg takker for hr. Steen Gades venlige ord om, og som jeg også med glæde konstaterer at regeringen styrker i lyset af det arabiske forår. Med dette initiativ vil vi fremme de demokratiske kræfter i regionen, vi vil hjælpe de frie medier, fremme kvindernes inddragelse og uddannelse, støtte civilsamfundet, opmuntre til indførelse af ombudsmandsinstitutioner og arbejdsmarkedsorganisationer.

Vi søsatte desuden et initiativ til støtte for partidannelser og brugte ulandshjælpen i den retning. Det var jo bl.a. derfor, at daværende udviklingsminister hr. Søren Pind, ordfører i dag, omdøbte sit ministerium til frihedsministeriet.

Alle disse indsatser skabte naturligvis ikke det arabiske forår, men de har placeret Danmark rigtigt i det arabiske forår og skabt muligheder for et fremtidigt konstruktivt samarbejde, hvis foråret også bliver til sommer og ikke går direkte over i den vinter, som hr. Søren Espersen frygter. Thi den risiko er der naturligvis. Der er stærke kræfter, som slet ikke ønsker vores demokrati, vores inddragelse af kvinderne i samfundsudviklingen, vores frihedsrettigheder, og der er risiko for, at demokratiet netop bringer sådanne kræfter til magten. Sker det, kan vi naturligvis ikke støtte dem, men vi skal fortsat støtte de kræfter, som vil en demokratisk og inkluderende udvikling. Vi kan ikke forvente, at landene alle som et springer fra diktatur til fuldmoment demokrati. Det er processen hen imod dette, vi skal holde øje med, og som vi skal opmuntre og støtte.

Vi skal indgå i dialog, vi skal udnytte de muligheder, vi har, og vi skal hjælpe, hvor vi kan, og hvor det giver mening, for hvis landene overtages af islamister, er der lagt op til konflikter tværs over Middelhavet. De vil ikke vide af os, af vores idealer, vores kultur, det vil de alt sammen holde fra livet. De er ikke interesseret i økonomisk fremgang og samhandel, de er interesseret i, at deres befolkninger lever, som de, islamisterne, mener befolkningen skal leve, og de ser ikke samhandel som en åbning for samkvem. De vil heller ikke bidrage til løsningen af den israelsk-arabiske konflikt, men de vil tværtimod se en interesse i at opretholde den og forværre den.

Under den politiske kamp ligger der en religiøs kamp, vi ikke skal være blinde for, en kamp mellem shiitter og sunnier, og det er jo så inden for deres religions felt, men under denne shia-sunni-kamp ligger Irans forsøg på at dominere og præge regionen, hvilket har ført til modgående initiativer fra Qatar og Saudi-Arabien, sådan som vi netop nu ser det i Syrien. Og ude i kulissen opererer de forskellige aftapninger af al-Qaeda, sådan som vi ser det ikke bare i Yemen, men også i Algeriet og i hele Maghreb. Det arabiske forår har åbnet jorden for mange forskellige interessenter, som alle forsøger at få foråret drejet i deres egen retning. Derfor vil det også udvikle sig forskelligt fra land til land, men overalt, hvor vi kan, skal vi bilateralt og ikke mindst i EU-sammenhæng støtte de kræfter, der vil demokrati, og modvirke de kræfter, der vil forhindre det.

Det arabiske forår var en positiv overraskelse for den frie verden, og det er rigt på håb og forhåbninger, men vi må være forberedt på skuffelser og indsatser, der slår fejl. Men gør man ingen indsats, vinder man i hvert fald slet intet. Det startede med de unge, og det er deres fremtidsudsigter, vi skal forbedre, for at de demokratier, som måtte komme, ikke skuffer og derefter erstattes af nye diktaturer. Vi har mulighederne nu, ikke blot ved at give hjælp, men nok så meget ved at give bedre markedsadgang til Den Europæiske Union for deres produkter, så de kan få arbejde, så de kan få arbejdspladser, så de kan eksportere varer, og så de kan tjene penge til at udvikle deres samfund gennem bedre uddannelser og bedre sociale forhold, bedre civile samfundsorganisationer, bedre medier og i det hele taget det bedre liv. Lykkes dette, så bider demokratierne sig fast, og samkvemmet over Middelhavet bliver til et fredeligt samarbejde til gavn for både dem og os.

Kl. 11:22

Formanden:

Tak til den konservative ordfører. Udenrigsministeren.

Kl. 11:22

Udenrigsministeren (Villy Søvndal):

Først og fremmest tak for en, synes jeg, ikke alene relevant, men også spændende debat om en af de store forandringer, der sker i vores tid, og det er jo helt afgørende, at vi netop får det diskuteret så grundigt og draget de rigtige konklusioner.

Jeg synes altid, der er grund til at lægge mærke til, når hr. Søren Pind holder en klog tale. Det vil jeg godt kvittere for. Jeg synes faktisk, der var en række kloge overvejelser i det, hr. Søren Pind sagde,

nemlig om grundtanken i det, der foregik i det nordlige Afrika og spredte sig. Det var unge, der krævede retten til selv at bestemme over deres liv. Det var unge, der i deres lande krævede retten til sociale vilkår, som gjorde, at de også fik en chance. De blev orienteret over nettet, eller hvor man ellers følger med i, hvad der sker i den øvrige verden.

En af de gunstige udviklingstendenser i de her år er, at verden notorisk er blevet mere besværlig for diktatorer af enhver art, fordi vi i dag har helt anderledes mulighed for at vide, hvad der sker i resten af verden. Den mulighed påvirker selvfølgelig også de unge. Det var også det, der skete i de opgør, der startede her. Det er en bølge af demokratibevægelser, vi ser. Jeg synes, det ville være helt underligt, hvis et land med Danmarks tradition ikke næsten entydigt bakkede op om det. Det er jo heldigvis også det, vi ser i dag. Med undtagelse af et enkelt parti, som jeg skal vende tilbage til, nemlig Dansk Folkeparti, er det jo i sig selv bemærkelsesværdigt at vi er i stand til at samle en så bred enighed om et forslag til vedtagelse, som det sker i dag. Det drejer sig om alle Folketingets partier med undtagelse af Dansk Folkeparti.

Jeg synes, det var helt rigtigt af hr. Søren Pind at pege på nødvendigheden af tålmodighed i processer. Hvis vi kigger på vores egen historie, var det også en lang kamp. Det var en lang kamp for demokrati. Det var en lang kamp om styrkeforholdet mellem kongemagten og demokratiet. Det var en lang vej for parlamentarisme. Det var en lang vej for kvinders og andre gruppers ret til at deltage i afstemningerne. Nu mener nogle så, at hvis det ikke kan lade sig gøre på dag et, er der noget helt, helt galt i hele grundkonstruktionen. Nej. Det, der er afgørende, er, at vi holder øje med, om de processer, der forløber, forløber i den forkerte retning eller i den rigtige retning. Vi skal opmuntre, vi skal hjælpe, vi skal støtte der, hvor der sker fremskridt i forhold til demokrati, retsstat, kvinders rettigheder og unges rettigheder og omvendt. Det synes jeg er en proces, som er rigtig spændende, men selvfølgelig er den type processer ikke uden fare. Vi vil formentlig også opleve tilbageskridt i nogle af de her processer. Sådan tror jeg det er.

Jeg synes, hr. Jeppe Kofod havde helt ret i den vurdering, at vi alt for længe har vægтет stabilitet i forhold til forandring. Det betyder, at mennesker er blevet fastholdt i årevis. Jeg synes ellers, der er noget meget lærerigt ved at stå med nogle af de tunesiske politikere, som har siddet i fængsel i 10, 15, 20 år i kampen mod diktatur, og som i dag sværger til retten til et demokrati som det helt afgørende i deres politiske kamp. Jeg har igen svært ved at forstå, at der er danske partier, der er tvivlende over for den her proces, selv om man godt ved, at der selvfølgelig vil være tilbageskridt, at der selvfølgelig vil være fremskridt. Men de grundlæggende forhold er, at de her mennesker, der i årtier har været buret inde, i dag får frihed. At det ikke bliver rost som et ubetinget fremskridt, har jeg simpelt hen svært ved at forstå.

Så er jeg egentlig enig i, at udfordringerne – det vil jeg også sige i forlængelse af hr. Jeppe Kofods tale – selvfølgelig er at sikre støtten til demokratiet, men også adgangen til markederne. Hr. Per Stig Møller var også inde på det i sin tale. Der tror jeg altså at det er lidt afgørende, at de politiske partier også henvender sig til deres kolleger i Europa-Parlamentet.

Der skal stemmes om ganske kort tid om Marokkos adgang med deres landbrugsvarer til de europæiske markeder. Det, der tegner sig, er stor usikkerhed om, om Parlamentet vil vedtage det. Det ville være et kolossalt tilbageskridt, hvis det ikke sker, fordi Marokko er det første land, der får en landbrugsaftale med EU. Det ville blive tolket som: O.k., EU laver de smukke taler om adgang, men når det kommer til stykket – og her var den første prøve – vil de ikke alligevel. Derfor vil jeg bede mine kolleger om at bruge kræfterne også i forhold til EU-parlamentarikere og få dem til at stemme for reel mar-

kedsadgang for det første nordafrikanske land, der har chancen for det.

Hr. Rasmus Helveg Petersen synes jeg også holdt en rigtig klog tale om, at når man har diktatur, betyder det også i økonomisk henseende stagnation. Det synes jeg vi har set en række eksempler på. Vi så det i Østeuropa, vi ser det i Nordafrika og Mellemøsten. Der er brug for at ryste de her diktaturer af sig.

Jeg synes også, at flere af ordførerne, også hr. Rasmus Helveg Petersen, har haft ret i at påpege, at man skal lade være med at vurdere landene som en stor, bred masse med ens udvikling. Det er lande, der er fantastisk forskellige. Tunesien har en meget veluddannet befolkning. De har brug for unge, der kan bruge deres uddannelse. De har brug for markedsadgang. Egypten er et land med kæmpestore økonomiske problemer. De løses også bedst gennem markedsadgang.

Hr. Steen Gade røg ind i en større diskussion med hr. Søren Espersen om sharia. Der synes jeg måske at hr. Søren Espersen har haft en lidt vaklende, usikker gang på jorden i forhold til sharia. Jeg vil godt komme med et citat, som jeg er sikker på at hr. Søren Espersen har hørt før, nemlig fra bladet RÆSON, hvori hr. Søren Espersen i udgaven dateret den 1. februar 2011 siger følgende:

»Man ved, hvad man har med Mubarak og i øvrigt også med Ben Ali i Tunesien. Nemlig to sikre, stærke diktatorer...«

Det udtaler hr. Søren Espersen for 1 år siden. Så er det klart at vi bliver uenige om det her. I øvrigt var det sådan, at den ene af de to stærke diktatorer, nemlig Mubarak, havde en grundlov, hvori der i artikel 2 var en henvisning til sharia. Var hr. Søren Espersen opmærksom på det? Jeg forsøger bare at finde en eller anden linje i hr. Søren Espersens tilgang til det her. F.eks. har sharia i nogle lande betydet fremskridt, eksempelvis i Marokko. Det har været med til at forøge kvinders deltagelse.

Derfor vil jeg bare bede om, at man er i stand til at nærme sig den her verden i al dens mangfoldighed for at forstå den rigtigt. Der er det ærgerligt, at hr. Søren Espersen ikke havde mulighed for at deltage i den udmærkede session, vi havde i Udenrigsministeriet for medlemmer af Udenrigspolitisk Nævn, med muligheden for at blive lidt klogere på udviklingen i de forskellige lande på det her område.

Tak til hr. Christian Juhl og påpegningen af, at Danmark og EU går i spidsen for de her demokratiske reformer. Det tror jeg er rigtig vigtigt.

Også tak til hr. Joachim B. Olsen og glæden ved opgøret med diktatorerne og nødvendigheden af at udvise tålmodighed

Til sidst hr. Per Stig Møller: Jeg tror, det er rigtig vigtigt at have blik for, at de unge var dem, der i virkeligheden i stort set alle lande startede den her proces. Jeg havde selv muligheden for at være på Tahrirpladsen for næsten 1 år siden og møde nogle af de unge, der var med i starten af opgøret, altså unge, der drømte om frihed, unge, der drømte om at få lov til de samme ting, som man får lov til andre steder. Det er unge, som i virkeligheden ligner os utrolig meget.

Jeg vil også godt kvittere med, at jeg synes, at det var rigtig forudseende af hr. Per Stig Møller som udenrigsminister at starte Det Arabiske Initiativ. Vi nyder godt af i dag, at det blev startet, og har haft muligheden for at udvide det. Jeg synes, det var flot, forudseende. Jeg har det ligesom hr. Per Stig Møller, at jeg ikke bilder mig ind, at vi alene er årsag til de omvæltninger, der sker, men til gengæld har vi i dag på grund af Det Arabiske Initiativ muligheden for at støtte op om nogle civilsamfunds konstruktioner, vi ellers ikke ville have haft.

Tak for støtten fra de partier, der støttede. Jeg synes ikke, der er noget unaturligt i, at Dansk Folkeparti ikke støtter. Dertil er synspunkterne simpelt hen for forskellige.

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak til ministeren. Der er to korte bemærkninger, og den første er fra hr. Søren Espersen. Hr. Søren Espersen, værsgo.

Kl. 11:32

Søren Espersen (DF):

Først vil jeg til det, udenrigsministeren sagde om, at disse befolkninger har været buret inde i årtier, sige, at det synes jeg lige vi skal have rettet. Jeg har aldrig hørt om nogen egyptere, der var buret inde i Egypten, eller nogen tunesere, der var buret inde i Tunesien. Jeg tror, at de har haft pas og har kunnet rejse nogenlunde frit. Skal vi ikke lige få i hvert fald det rettet? De har ikke været buret inde, vel?

Det næste, jeg vil sige, vedrører, at udenrigsministeren taler om de her undertrykte folk, som nu rejser sig i friheden; det kan man godt forstå, og det synes jeg bestemt også godt at man kan forstå. Fortryder han så ikke, at han ikke nogen sinde, før det her startede, har kritiseret Mubaraks styre? Jeg kan sige, at jeg har været meget grundig med hensyn til at gå Infomedia igennem fra de sidste 10 år, og jeg har ikke læst ét indlæg eller hørt én udtalelse fra udenrigsministeren eller fra hans partifælle hr. Holger K. Nielsen, hvor man på mindste måde har kritiseret Mubarak. Er det ikke sådan lidt dårligt? Fortryder man ikke det nu som udenrigsminister i dag, at man alligevel ikke stod op imod ham, dengang der virkelig var grund til det, altså inden andre begyndte at lave alt arbejdet? Er det ikke lidt flovt?

Kl. 11:32

Kl. 11:33

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Udenrigsministeren.

Kl. 11:33

Udenrigsministeren (Villy Søvndal):

Jeg tror, at hr. Søren Espersen også ville være velegnet som forsvarsordfører, for det er jo et kendt militærkneb, at når man er virkelig klemmt, er det bedste forsvar et modangreb, og må jeg kvittere for det.

Må jeg så ikke godt, når hr. Søren Espersen spørger, om det virkelig er rigtigt, at nogle har været buret inde, sige: Ja, det er det – buret inde i 10, 15, 20 år, altså buret inde i et fængsel. Mange af dem, der i dag er ledere af det, der sker både i Tunesien, i Libyen og andre steder, har siddet i fængsel. Hvorfor har de det? Det er jo, fordi de der gode stærke diktatorer burede dem inde, fordi de var en trussel mod det diktatur, de havde.

Det er også derfor, det undrer mig – og undrer mig oprigtigt – at et parti som Dansk Folkeparti har det synspunkt, at det er svært at se lyspunkter i den udvikling, der er i gang nu. Jeg er helt sikker på, at de mennesker, der har siddet i fængsler, synes, det er et kolossalt fremskridt, at de i dag er i stand til at stille op for partier. I modsætning til tidligere er der i dag, hvis man skal tale med nogen i Tunesien, mange politiske partier, man kan henvende sig til. De har valgt de parlamentarikere, man kan henvende sig til. De har aviser, der skriver langt mere mangfoldigt, end vi har været vant til. Jeg forstår simpelt hen ikke den grundlæggende Dansk Folkeparti-analyse af demokrati, eller også gør jeg.

Kl. 11:35

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Hr. Søren Espersen for sin anden korte bemærkning, værsgo.

Kl. 11:35

Søren Espersen (DF):

Jeg indrømmer blankt, at det altså var en misforståelse. Jeg troede sådan set, at det betød, at det var sådan en slags DDR, hvor ingen

kunne rejse ud. Altså, jeg misforstod det, så der lægger jeg mig fladt ned.

Må jeg så godt lige holde fast i det her? Det er korrekt, at jeg fra den egyptiske revolutions allerførste minut har haft den – og det er åbenbart kættersk – indstilling, at såvel den vestlige verden som det egyptiske folk med revolutionen sagtens kunne tænkes at komme fra asken i ilden. Det er det, jeg har sagt, det er korrekt: at man med Mubarak vidste, hvad man havde, altså at man med revolutionen sagtens kunne ende i et islamistisk diktatur a la Iran, der var 100 gange værre end Mubaraks. Det var det, der stod i RÆSON, som udenrigsministeren sådan behændigt undlod at citere det hele fra.

Men der bliver ikke svaret på det spørgsmål, jeg stiller: Fortryder udenrigsministeren i dag ikke, at han eller hans partifælle hr. Holger K. Nielsen ikke nogen sinde har kritiseret Mubarak, før oprørene startede? Er det ikke flovt? Det må der da kunne svares på. Hvad med at komme i gang med de ting, der betyder noget? Hvad med at gå i gang med de diktatorer, som sidder nu, i stedet for sådan at komme halsende efter et eller andet arabisk forår og så pludselig stille sig op som den stærke mand? Er det ikke flovt i virkeligheden?

Kl. 11:36

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Udenrigsministeren.

Kl. 11:36

Udenrigsministeren (Villy Søvndal):

Den misforståelse skal ikke skille os ad, det afgørende er den rigtige forståelse; så er den klaret af.

Jo, jeg synes, at jeg har brugt rigtig meget af min tid til at kritisere demokratimangel rundtomkring i verden. Jeg synes selv, og det har jeg også lovprist, at en af de største fremgange i min og hr. Søren Espersens levetid i virkeligheden er, at demokratiet har vundet i områder, hvor det ikke havde nogen chancer. Det gælder hele Østeuropa, som i dag i mere eller mindre grad – vi slås med enkelte af dem – består af demokratisk funderede regeringer. Det gælder Sydamerika, som var højreorienterede militærdiktaturer i 1970'erne, men som i dag over hele linjen er fungerende demokratier. Det gælder Spanien og Portugal, som helt op til slutningen af 1970'erne blev regeret af militærdiktatorer, Franco og Salazar. Det gælder Sydafrika, som var et apartheidstyre, og Grækenland, som blev regeret af oberster. Nu kommer så den næste store bølge, nemlig at vi ser demokratiet vinde frem i både Nordafrika og Mellemøsten.

Derfor synes jeg, at vi i fællesskab kan glæde os over det. Så kan man diskutere, hvis indsats det skyldes. Jeg tror, det i høj grad skyldes folks egen indsats, folks eget opgør med diktatorer, at demokratiet måske har været den mest vindende tendens af alle i vores levetid. Jeg håber, at vi kan bringe det endnu videre, og det tror jeg bedst vi gør ved at være solidt til stede.

Kl. 11:38

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Næste korte bemærkning er fra hr. Søren Pind, Venstre. Værsgo.

Kl. 11:38

Søren Pind (V):

Det er jo ikke hver dag, at man får ros fra hr. Per Stig Møller fra Folketingets talerstol og så oven i købet bagefter får det fra den nuværende udenrigsminister. Det føler jeg alligevel trang til at takke for, må jeg sige. Der var nogle, der kunne have misforstået udenrigsministerens bemærkning som perfid. Jeg tog imod den i den meget positive, venlige facon, den blev fremsat på, så tak for det, vil jeg sige til udenrigsministeren.

Mit spørgsmål lyder dog alligevel: I forhold til det citat, som udenrigsministeren brugte i relation til hr. Søren Espersen, skal jeg så forstå udenrigsministeren sådan, at han tager det som udtryk for,

at hr. Søren Espersen ønskede sig disse diktatorer tilbage og støttede det pågældende diktatur, eller vil udenrigsministeren godt være ved, at det her måske var en smule unfair at drage frem uden for kontekst i den her sammenhæng?

Kl. 11:39

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):
Ministeren.

Kl. 11:39

Udenrigsministeren (Villy Søvndal):

Det er der slet ingen tvivl om, heller ikke hos mig selv. Det er det ene, jeg godt vil sige. Det andet er, at jeg jo i virkeligheden synes, at hr. Søren Espersens citat rammer meget godt ind i den diskussion, der er blevet rejst af flere, nemlig diskussionen om stabilitet i forhold til forandring. Altså, jeg er uenig. Jeg er lodret uenig i det synspunkt, at det rimeligt lader sig gøre at forsvare diktatorer igennem så mange år selv ud fra en interessevaretagelse for vores eget land.

Jeg mener ikke, at det er forsvarligt. Jeg mener, at læren af de ting, vi har set, er, at vi må tage det selvopgør også med vores egen udenrigspolitik og bør overveje, om ikke vi i nogle tilfælde går alt, alt for langt i forsvaret af regimer, som vi ikke burde forsvare ud fra en stabilitetsbetragtning, og i stedet for have en forandringsdagsorden som det drivende for at sikre, at den her verden bliver bedre, sikrere og rigere med baggrund i at være med til at skabe bedre regeringer rundtomkring i verden. Det er derfor, at jeg undrer mig over, at hr. Søren Espersen har haft det synspunkt, som han har givet udtryk for.

Kl. 11:40

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):
Hr. Søren Pind for anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 11:40

Søren Pind (V):

Altså, moralske opgør har det jo som regel med at vende tilbage i skikkelse af et australsk håndvåben. Hvis man endelig skal ud i den slags opgør, så se, hvem der har haft partipolitisk forbindelse med diverse regimer i Nordafrika. Den diskussion kan man også sagtens tage.

Men det spørgsmål, jeg egentlig fastholder, er: Mener udenrigsministeren virkelig, at hr. Søren Espersens udsagn er udtryk for en støtte til de pågældende diktatorer, eller er det udtryk for en intellektuel bekymring for, hvad der kommer til at ske? Det er en bekymring, som man jo godt kan dele, men have et andet synspunkt om, nemlig dette, som jeg deler med udenrigsministeren, at vi skal understøtte frihedsbevægelserne – koste hvad det vil – også selv om det på den korte bane kan byde på tilbageskridt.

Kl. 11:41

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):
Ministeren.

Kl. 11:41

Udenrigsministeren (Villy Søvndal):

Men jeg læser hr. Søren Espersens citat som en støtte til det, jeg mener er en forkert politik, nemlig en støtte til det, man kunne kalde stabilitetssynspunktet, som det, der skal bære udenrigspolitikken.

Jeg tror, at man er nødt til at have en vis risikovillighed, en meget stor tålmodighed og så i øvrigt bygge det op på nogle helt principielle standpunkter, nogle standpunkter om god regeringsførelse, menneskerettigheder, respekt for frie valg osv. Det er principper, som jeg tror det er afgørende at håndhæve, også at håndhæve i den her situation.

Så det er det synspunkt, jeg har haft behov for at give udtryk for, men det er jo også det, der forklarer, at vi ikke kan mødes i Folketinget alle partier i dag, hvor Dansk Folkeparti ikke deltager i det fælles forslag til vedtagelse.

Kl. 11:42

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak. Næste korte bemærkning er fra hr. Christian Juhl fra Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 11:42

Christian Juhl (EL):

Israels alvorlige og fortsatte brud på folkeretten er jo en virkelighed, som vi er nødt til også at tage stilling til, når vi snakker om den her region. Vil ministeren give et bud på, hvordan vi kan skabe forår for palæstinenserne, og i givet fald, hvornår vi skal følge Islands eksempel med at anerkende Palæstina?

Kl. 11:42

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):
Ministeren.

Kl. 11:42

Udenrigsministeren (Villy Søvndal):

Det, der er helt afgørende, er at støtte op bag de forhandlinger, der i øjeblikket foregår blandt israelerne og palæstinenserne – og også støtte op om de forhandlinger, som Mellemøstkvartetten står bag, og håbe, at det bringer noget. Jeg er ikke selv så meget optimist.

Så tror jeg, at næste skridt på den vej bliver, at palæstinenserne formentlig tager sagen op i FN's Generalforsamling og beder om en opgradering af Palæstinas status. Hvis det sker, vil Danmark være at finde blandt den store kreds af EU-lande, som vil støtte en sådan palæstinensisk opgradering. Men om det sker sådan, og hvornår det sker, er palæstinenserne jo selv herrer over. Det ved vi ikke i dag.

Kl. 11:43

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Hr. Christian Juhl for den anden korte bemærkning.

Kl. 11:43

Christian Juhl (EL):

Kunne ministeren forestille sig, at Danmark tog selvstændige initiativer både med hensyn til en anerkendelse af Palæstina og med hensyn til en hårdere linje over for Israels brud på folkeretten? Jeg synes, at de skandaløse overgreb på palæstinenserne og de fortsatte bosættelser nærmest forudsætter et behov for, at vi gør noget. Herunder skal vi jo ikke glemme, at EU har givet Israel særlige, privilegerede handelsrettigheder. Er det på sin plads, eller hvordan kan man bruge det til også at forklare Israel, at det, de gør, er fuldstændig uanstændigt?

Kl. 11:44

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):
Ministeren.

Kl. 11:44

Udenrigsministeren (Villy Søvndal):

Jeg er meget enig i, at der er rigtig meget grund til at kritisere Israel for de ting, de laver omkring bosættelsespolitikken. Det, de gør, er imod al international ret og lov. Hvis det fortsætter, er det i virkeligheden med til at umuliggøre dannelsen af en økonomisk selvberende, sammenhængende palæstinensisk stat. Det er også derfor, at jeg, hver gang der er kommet nye meldinger om nye israelske bosættelser, har fordømt dem. Jeg tror, det er vigtigt, at man fordømmer dem. Det er i strid med international ret. Det er med til at ødelægge fremtiden.

Derfor tror jeg så også, at det, hvis det skal være til gavn for palæstinenserne, er afgørende at handle i så bred en sammenhæng som muligt. Jeg tror, det er helt afgørende, at EU som område rykker sammen i forhold til Palæstina. Det er ikke sikkert, vi kan opnå enighed mellem samtlige EU-lande, og vi vil ikke udstyre et enkelt EU-land med vetoret i den her proces, men det er klart, at set fra et palæstinensisk synspunkt er det selvfølgelig afgørende, hvad et enkelt land som Island eller Danmark gør. Det, der for alvor ændrer noget, er, hvis EU samlet eller næsten samlet går ud med en stærk melding. Det håber jeg meget på kommer til at ske, og jeg er også ret overbevist om det.

Kl. 11:45

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak. Der er ikke flere korte bemærkninger til udenrigsministeren, men hr. Søren Espersen har som ordfører for forespørgerne bedt om en afsluttende bemærkning her i anden runde. Værsgo.

Kl. 11:45

(Ordfører for forespørgerne)

Søren Espersen (DF):

Tak for debatten. Det, der bringer mig på talerstolen igen, er udenrigsministerens udfald her til sidst. Jeg vidste egentlig godt, at det kom, for jeg tror, at udenrigsministeren har haft den der seddel med udtalelsen i RÆSON liggende i sin portemonnæ for at kunne tage den frem ved festlige stunder. Sammen med hr. Holger K. Nielsen har han plapret løs i både radio og tv i alle mulige sammenhænge – også før valget, også før udenrigsministeren blev udenrigsminister – om, at jeg og Dansk Folkeparti holder med Egyptens afsatte diktator Mubarak. Jeg har ikke taget til genmæle før, for jeg synes, det er latterligt, og jeg har også utrolig svært ved mentalt at gå ned på så lavt et intellektuelt niveau, men jeg prøver. Jeg har ikke kunnet forestille mig, at nogen tog det vrøvl alvorligt.

Nu er jeg nødt til at slå fast, at jeg siden den egyptiske revolutions allerførste minut har haft den indstilling, at såvel den vestlige verden som det egyptiske folk med revolutionen sagtens kunne risikere at komme fra asken i ilden; at man med Mubarak – som jeg skrev – vidste, hvad man havde, men at revolutionen beklageligvis sagtens kunne ende i et islamistisk diktatur à la Iran.

Jeg har så slået fast, at Egypten trods alle dårligheder var et åbent land med stor turisme, med mulighed for at drive frit erhverv, med mulighed for at rejse ud og ind af landet; et land, hvor forskere kunne arbejde frit, og hvor man kunne studere, hvad man ville; et land, hvor kvinder kunne slippe for islamisk slaveri og tilhyllning; et land, som ikke dyrkede håndsafhugning, som ikke myrdede folk, der skiftede tro; et land, hvor utro kvinder ikke blev stenet til døde; et land, hvor kristendommen og andre religioner var tilladt; og sidst, men ikke mindst, et land, som til punkt og prikke overholdt fredsaftalen med Israel.

Det var det Egypten, vi havde, så jeg tillader mig at sige, at det jo godt kan gå værre end det. Med hensyn til økonomien var vækstrene dengang på mellem 7 og 8 pct. og med udsigt til stigende vækst. Den var ikke berørt af finanskrisen overhovedet. Der var investeringer overalt i landet, også fra udlandet. Der var et inflationsfald fra 18 pct. i 2008 til 10 pct. i 2009. Med hensyn til den politiske situation var Egypten internationalt anerkendt som et solidt, tillidsvækkende styre. Uanset hvad folk siger, var situationen sådan. Jeg husker også diskussioner her i Folketinget 3, 4, 5 år tilbage, sådan var det. Man accepterede det, man anerkendte det som et solidt, tillidsvækkende styre, der overholdt internationale aftaler – og ikke mindst fredsaftalen med Israel.

Mubarak var i 2004 mester for våbenhvilen mellem Israel og Hamas. Det er fuldstændig glemt. Mubarak blev i det hele taget af alle – ikke mindst af skiftende danske regeringer – set som den mægtigste og vigtigste mægler i Vesten og den islamiske verden. Sådan var

hans status. Under tegningkrisen gik man tiggergang til ham for at spørge, om han ikke ville hjælpe med at ordne problemerne for Danmark. Det gjorde han. Han var en udglattende faktor. Landet var igennem 30 år en fornuftig samarbejdspartner for USA og NATO, en varm støtte i kampen mod terrorisme. Indenrigspolitisk kunne kvinder, som jeg sagde, frit gøre karriere, og som årene gik fik de flere og flere rettigheder. Borgerne kunne som sagt rejse frit ud og ind af landet, og landet var åbnet for turisme. Danske turister strømmede til og tog på Nilkrydstogter for at se umådelige arkæologiske herligheder og for at nyde den internationale stemning, der var i Sharm el-Sheikh.

Det var det Egypten, som vi for 3 år siden bredt i Folketinget hylkede som et land, we could do business with. I dag er det den rene elendighed. Det har jeg også forståelse for. Jeg var træt af en diktator, som kunne bestemme over sit folk, og som var hård over for dem, som gik ham imod. Det eneste, jeg har sagt – og det er åbentbart kættersk, det må man ikke – er, at det kunne være, de kom fra asken i ilden. Jeg håber det ikke.

Jeg håber, at det så også kan blive afslutningen på det citat, der hele tiden flyver rundt. Nu synes jeg egentlig, at det er ved at være tid til at bruge den seddel til noget fornuftigt, måske til optænding i udenrigsministerens brændeovn, når han kommer hjem. Tak for debatten.

Kl. 11:49

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak. Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Afstemningen om de fremsatte forslag til vedtagelse vil, som det tidligere er nævnt, først finde sted torsdag den 26. januar 2012.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

6) Forhandling om redegørelse nr. R 5:

Regeringens sikkerhedspolitiske redegørelse til Folketinget 2011. (Anmeldelse 08.12.2011. Redegørelsen givet 08.12.2011. Meddelelse om forhandling 08.12.2011).

Kl. 11:50

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Forhandlingen er åbnet, og vi giver ordet til hr. Søren Pind fra Venstre. Værsgo.

Kl. 11:50

Forhandling

(Ordfører)

Søren Pind (V):

Først og fremmest vil jeg gerne takke regeringen for redegørelsen, og jeg kan næsten gætte mig til, at hr. Villy Søvndal allerede synes, jeg er på rette spor. Den giver et udmærket overblik over verdens sikkerhedspolitiske udfordringer, man kan måske ikke ligefrem påstå, man drukner i detaljer ved gennemlæsningen, men jeg vil forsøge at gøre mit indlæg kort.

Jeg er glad for, at regeringen har overtaget VK-regeringens udenrigspolitiske grundsætning: at udenrigs-, forsvars-, sikkerheds- og udviklingspolitik er et hele. Det fortjener regeringen rigtig megen ros for. Når regeringen gør noget fornuftigt, skal man bemærke det. Jeg glæder mig over det. De ting hænger nemlig uløseligt sammen nu til dags. Vi kan ikke skelne skarpt mellem de politikker og de værktøjer, men må arbejde fleksibelt med alle dele af værktøjsskassen.

sen, hvis Danmarks interesser skal fremmes på den bedst mulige måde.

Når man læser redegørelsen, bestyrkes man jo desværre i, at verden ikke kun byder på fred og fordragelighed, men også har sin del af kaos og ufred, og at uoverskueligheden er stor.

Jeg noterer mig ud fra redegørelsen, at NATO selv sagt stadig er det centrale omdrejningspunkt for Danmark, når der er brug for reel handling i sikkerhedspolitiske aktioner rundt om på kloden.

Jeg noterer mig, at EU prøver at samle kræfterne mere på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område, men at Danmark fortsat er stærkt hæmmet af det forbehold, vi har her.

Jeg noterer mig, at al-Qaeda er svækket efter Osama bin Ladens længe ventede død, men at truslen fra de ekstremistiske kræfter i stedet decentraliseres mere og oppebæres af forskellige knopskydninger rundt omkring i verden.

Jeg noterer mig, at det arabiske forårs konsekvenser sikkerhedspolitisk endnu ikke kan fastslås; at udenrigsministeren heldigvis stadig fastholder sin nye og mere forsvarlige kurs i spørgsmålet om en godkendelse af en palæstinensisk stat frem for som tidligere at promovere dansk enegang i spørgsmålet, uanset konsekvenserne for Israel.

Jeg noterer mig, at vi må sande, at vi stadig ikke har fundet noget, der ligner bare begyndelsen på løsningen af problemerne i Somalia. Vi burde i mine øjne satse helhjertet på en regional tilgang til landet, hvor vi som første prioritet redder det, der reddes kan, og i særdeleshed burde vi kaste blikket på det velfungerende Somaliland i nord, som vi bør knytte os særdeles tæt til, ja, man kunne overveje at indlede drøftelser med landet eller området om en eventuel anerkendelse for derved at sikre et godt eksempel for resten af Somalia. Det kunne jeg egentlig godt tænke mig at høre udenrigsministerens tanker om.

Derudover vil jeg gerne bede udenrigsministeren om at uddybe redegørelsens ord på tre områder:

For det første er det Sydsudan: Jeg var selv med på den glædelige sommerdag i 2011 – jeg kan afsløre, at det var en meget, meget varm sommerdag, der var 52 grader – hvor Sydsudan blev uafhængig. Det var historisk. Men nu forstår jeg på internationale aviser, at freden langt fra er sikret, at der sker deciderede massakrer og udrensninger. Det er ikke overraskende, men kunne ministeren uddybe det, og hvad regeringens tanker er i den forbindelse?

Dernæst er det Syrien: Hvad er tankerne i forhold til regimets overgreb, og hvad er vore muligheder for at presse regimet? Hvor ender det henne? Hvad er de overordnede instrukser til den nye ambassadør, som ministeren har planlagt at sende til Damaskus? Hvilken dansk indsats er det tanken at ambassadøren skal stå i spidsen for?

Så har vi spørgsmålet om Iran: I 2011 havde jeg den fornøjelse at blive beskyldt for alverdens fortrædeligheder af det iranske styres repræsentant i Danmark, og lige så glad jeg er for den tidligere og den nuværende udenrigsministers ros, lige så meget vil jeg tage det iranske styres repræsentanter i Danmarks skældud som et adelsmærke og et ridderslag. Men i denne sammenhæng roste den iranske repræsentant jo udenrigsministeren for hans kurs. Man kan såmænd stadig finde iranernes rabiate ordvalg på ambassadens hjemmeside – lad det være, selv om det dog er usædvanligt og uklædeligt, at et fremmed land ligefrem benytter personlige angreb på folkevalgte politikere i et forsøg på at retfærdiggøre deres uansvarlige handlinger.

Det, jeg godt vil bede udenrigsministeren om, er at sætte lidt flere ord på problemstillingen omkring Iran; det er behandlet noget kort og generelt i redegørelsen. Hvad er tankerne i forhold til sanktionernes effekt? Det nytter jo ikke noget at lave sanktioner, hvis de først træder i kraft, efter at Iran har udviklet atomvåben. Og det giver mig anledning til et andet spørgsmål.

Så vidt jeg har forstået på ministeren, er det hans opfattelse, at der går ca. 1½ år, før Iran kommer i besiddelse af atomvåben. I det seneste nummer af magasinet Foreign Affairs kan man imidlertid læse, at tidshorisonten nærmere er 6 måneder. Det er skræmmende læsning, al den stund at det øjeblik våbnene er en realitet, er spillet et andet, så sidder Iran i førersædet. Derfor er spørgsmålet: Hvad er regeringens underretninger? Kan vi være sikre på, at den vurdering om, at der går ca. 1½ år, er rigtig? Er det sådan, at alle sanktionsovervejelserne er lagt an på, at der går 1½ år, eller er der andre overvejelser?

Afsluttende kunne det være interessant at høre, om ministeren stadig under alle omstændigheder, uanset begivenhedernes gang, vil udelukke noget, f.eks. en militær nålestiksaktion. Er det sådan, at der uanset hvad er grænser for, hvad ministeren synes der skal foretages i den her sammenhæng? Er der med andre ord værre onder, end at Iran får atomvåben? Er Iran med andre ord fredet? Eller har regeringen på det punkt eventuelt et nyt standpunkt – det er jo ikke helt ubekendt for tiden?

Tak for ordet.

Kl. 11:57

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Næste ordfører i talerrækken er hr. Jeppe Kofod fra Socialdemokraterne.

Kl. 11:57

(Ordfører)

Jeppe Kofod (S):

Også jeg vil takke for regeringens sikkerhedspolitiske redegørelse til Folketinget. Den viser med al tydelighed, hvor aktiv Danmark er i verden til gavn for vores egen sikkerhed. Og Socialdemokraterne er stolte af Danmarks indsats i verdens brændpunkter. Vores soldater og rigtig mange andre udsendte gør en uvurderlig indsats for Danmarks sikkerhed og interesser, bl.a. i Afghanistan og i Libyen. Disse mænd og kvinder i forreste linje, hvor nogle desværre også må betale den højeste pris, skylder vi respekt for indsatsen.

Det er afgørende for Socialdemokraterne, at Danmark fører en aktiv og ansvarlig udenrigs- og sikkerhedspolitik. Det skal slås fast her ved den første større debat om udenrigs- og sikkerhedspolitikken efter regeringsskiftet.

Det må også konstateres, at den tidligere regering støttet af Dansk Folkeparti bestemt førte en aktiv udenrigs- og sikkerhedspolitik, men det var en politik, der til tider hverken var klog eller ansvarlig. Det var ikke klogt eller ansvarligt, da Irak i marts 2003 blev invaderet på et forløjet grundlag uden FN-mandat og uden et bredt flertal i Folketinget, og det var ikke klogt eller ansvarligt, at man igen og igen skar i udviklingsbistanden – ikke mindst fordi man skar i en tid, hvor økonomien blomstrede i Danmark, og hvor de rige lande netop forpligtede sig til at gøre en ekstra indsats i bekæmpelsen af fattigdom i verden.

Dagens debat markerer også et kursskifte i sikkerheds- og udenrigspolitikken efter et årti, hvor den tidligere regering for vild i – indimellem i hvert fald – hvad dansk udenrigs- og sikkerhedspolitisk aktivisme i realiteten handler om. Sand dansk aktivisme bruger hele paletten af værktøjer fra skarpe militære operationer, hvor grundlaget er i orden og andre veje er udtømte, over diplomati til blød sikkerhed i form af forebyggende og stabiliserende indsatser, herunder i sidste ende også ulandsbistand. For ansvarlighed er også, at når skarpe midler tages i brug og Danmark går i krig, så skal folkeretten og grundlaget selvfølgelig være i orden, og der skal være en bred opbakning i Folketinget til så alvorlige beslutninger. Det så vi i Libyen, da et enigt Folketing sendte danske F-16-fly af sted med legitimitet fra et FN-mandat. Og det ser vi i dag med den NATO-ledede Afghanistanindsats, der har et bredt mandat i Folketinget og er stærkt for-

ankret i FN, ikke mindst fordi mere end hvert fjerde land – tror jeg, det er – på kloden i dag har soldater på jorden i Afghanistan.

For Socialdemokraterne var det særlig afgørende i Libyenaktionen, at konceptet om responsibility to protect blev anvendt af verdenssamfundet med åbne øjne. Det lykkedes at redde og beskytte tusindvis af civile liv trods Gaddafis bombefly og drab på egen befolkning. Også den indsats kan vi være stolte af, den var rigtig.

Socialdemokraterne ønsker, at Danmark skal arbejde for en stærk international retsorden og stærke retssamfund. Folkeretten udvikles hele tiden, og vi har længe ment, at responsibility to protect-konceptet bør forankres endnu stærkere i FN's Sikkerhedsråds arbejde. Sårbare mennesker må beskyttes mod overgreb, og verdenssamfundet har et ansvar for at hjælpe, når en regering grundlæggende svigter sit ansvar og direkte begår overgreb på egen befolkning, som vi så det i Libyen.

Den nuværende situation i Syrien er også meget alvorlig og kalder på, at de arabiske lande og Den Arabiske Liga bruger alle tilgængelige midler for at stoppe Assads overgreb på egen befolkning. I vores øjne har Assad mistet enhver legitimitet, og hans brutale undertrykkelse er både rystende og afskyelig. Men vi står ikke over for samme situation i Syrien endnu, som vi så i Libyen for snart et år siden. Der er ikke enighed i FN, der er ikke en samlet opposition i Syrien, og der er ikke udsigt til, at en militær intervention på nuværende tidspunkt vil gøre situationen bedre. Vores ansvar er klart at støtte den syriske befolkning i opgøret med Assad og øge det i forvejen betragtelige diplomatiske pres på hans regime.

For Socialdemokraterne er universelle principper som fredelig sameksistens, menneskerettighedsprincipper, retsstat, demokrati og frihed ledetråden i dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik. Skal Danmarks sikkerhed og interesser varetages bedst muligt, må vi sætte bredt ind. Terrorbekæmpelse skal ikke kun behandle symptomer, men også bekæmpe årsager. Det gør vi i Nordafrika og i Mellemøsten, og det gør vi i Afghanistan – og det gør vi i det hele taget bedst i et stærkt og effektivt multilateralt samarbejde i EU, i NATO og i FN. Afghanistanstrategien er derfor rigtig. Der skal ske en markant omlægning fra kamp til træning og opstilling af afghanske sikkerhedsstyrker kombineret med en massiv civil indsats. Det er vejen til afghansk ejerskab, og det er vejen til at forhindre, at al-Qaeda og andre terrornetværk igen får et fristed i Afghanistan.

Kl. 12:03

Vi skal også yde støtte til de demokratiske omstillingsprocesser efter det arabiske forår, noget, som vi selvfølgelig har debatteret tidligere i dag. Vi skal efter vores opfattelse fortsætte og intensivere støtten til lande og regionale organisationer som f.eks. Den Afrikanske Union og Den Arabiske Liga, så de selv kan håndtere konflikter og selv tage ansvar. Socialdemokraterne hilser derfor den nye regerings prioriteter meget velkommen, ikke mindst når det gælder stabilisering. Til det formål er der jo oprettet en ny Freds- og stabiliseringsfond, der investerer kraftigt i det her område både i Afrika og i Mellemøsten. Det er den rigtige vej at gå.

Det gælder også med hensyn til nedrustning. Vi vil kæmpe for en verden fri af atomvåben; vi vil bekæmpe brug af landminer; vi vil bekæmpe klyngevåben, der dræber tusindvis af uskyldige civile børn og kvinder rundtomkring i verden.

Terrorbekæmpelsen er også gået ind i en ny fase. Her 10 år efter terrorangrebet på World Trade Center og Pentagon er Osama bin Laden – heldigvis, kan man sige – død og al-Qaeda-netværket svækket. Det står klart, at kampen mod terrorisme ikke kan vindes med krudt og kugler alene. Det kræver, at vi også skaber alternativer til den religiøse og nationalistiske ekstremisme, vi ser rundtomkring i verden. Og det arabiske forår har skabt nye spilleregler i Mellemøsten og Nordafrika. Udviklingen kalder på, at vi styrker indsatsen for at fremme menneskerettigheder og retsstatsprincipper.

Men hvis vi skal fjerne de grundlæggende årsager til ekstremismen, kræver det omfattende reformer, som kan skabe social retfærdighed i Nordafrika og Mellemøsten. Det kræver retsstat, det kræver demokrati, og det kræver økonomisk udvikling. Og derfor har regeringen oprustet Det Arabiske Initiativ, hvilket vi også har debatteret tidligere, og at styrke respekten for menneskerettigheder, demokrati, frie medier og økonomisk udvikling skaber flere job.

Naturligvis er det ikke en opgave, som Danmark kan løse alene. Vejen til mere sikkerhed går igennem det effektive multilaterale samarbejde. FN skal styrkes, EU skal udvikles; den nye naboskabspolitik og indsatserne mod pirateri på Afrikas Horn er eksempler på, hvordan EU, NATO og FN kan spille en hovedrolle sammen. Og i Libyen har NATO vist, at organisationen kan udgøre hjørnestenen i et effektivt militært multilateralt samarbejde.

Socialdemokraterne lægger vægt på, at den nye regering fører en sikkerhedspolitik, der er i balance, en politik, der ikke kun er aktivistisk, men også er ansvarlig. For en bedre og mere tryk verden kræver, at Danmark arbejder mere målrettet for mere internationalt samarbejde, større respekt for menneskerettighederne, fremme af demokrati og en mere effektiv fattigdomsbekæmpelse. Tak for ordet.

Kl. 12:05

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak. Jeg skal lige bede ordføreren om at blive stående. Der er en enkelt kort bemærkning fra hr. Per Stig Møller. Værsgø.

Kl. 12:05

Per Stig Møller (KF):

Jeg bemærker jo, at hr. Jeppe Kofod bliver ved med den her fordrejning af, hvordan Folketinget traf beslutningen i marts 2003 om Irak-krigen. Et forløjet grundlag, sagde hr. Kofod. Kan hr. Kofod bekræfte, at grundlaget, som regeringen forelagde for Folketinget, var Iraks manglende respekt for Sikkerhedsrådets resolutioner? Kan hr. Jeppe Kofod bekræfte eller afkræfte, at den socialdemokratiske-radikale regering i 1999 fik Folketingets tilslutning til at gå ind med F-16-fly i kampen mod Irak? Var det på et FN-grundlag eller ej, at SR-regeringen gik i Folketinget i 1999? Kan hr. Jeppe Kofod bekræfte, at folkeretskontolet i marts 2003 meddelte, at der var et stærkere FN-grundlag til at gå ind i 2003, end der var i 1999, da S og R ville gå ind? Kan hr. Jeppe Kofod huske, at Socialdemokratiet og Radikale Venstre har stemt for de militære indgreb i Irak siden 2003? Før da, før S og R stemte for, var der kun flåden dernede, kan hr. Jeppe Kofod bekræfte det?

Kl. 12:06

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Ordføreren.

Kl. 12:07

Jeppe Kofod (S):

Tak for spørgsmålene. Jeg synes, det er lidt ærgerligt, hvis denne debat skal gøres til en stor Irakdebat. Jeg synes bare, at det er værd at konstatere – det tror jeg at de fleste er enige om – at beslutningen om at gå i krig i Irak, som blev taget i marts 2003, skete på et grundlag, der ikke var i orden. Der var ikke et enigt FN-Sikkerhedsråd. FN's Sikkerhedsråd havde ikke givet noget mandat til den operation. Altså, våbeninspektørerne havde ikke fået lov til at færdiggøre deres arbejde. NATO-landene var ikke enige. Der var mange NATO-lande, som var imod den krig på det tidspunkt, og Folketinget var delt. Faktisk valgte den daværende regering at gå i krig med et meget snævert flertal og et stort mindretal, som mente, at det var forkert.

Det, jeg siger til hr. Per Stig Møller, er, at det ikke er en måde, vi ønsker at gentage sådan alvorlige beslutninger på. Det er vigtigt for os, og det er vigtigt i en ansvarlig udenrigspolitik, at vi har et bredt flertal i Folketinget, når det gælder noget så alvorligt som at sende

danske soldater i krig. Så kan vi gå ind i en diskussion og polemik om grundlaget. Jeg tror bare, at de fleste iagttagere vil sige, at det var et ufuldstændigt grundlag. Jeg kaldte det løgnagtigt. Der blev brugt forskellige ord om det, men der var i hvert fald ikke noget FN-mandat bag krigen, og det tror jeg at hr. Per Stig Møller vil give mig ret i.

Kl. 12:08

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Hr. Per Stig Møller for anden korte bemærkning, værsgo.

Kl. 12:08

Per Stig Møller (KF):

Jamen det kan jo ikke nytte noget med den historieforsvanskning. Men jeg er da glad for at konstatere, at de grove ord forløjet grundlag forsvandt her i replikken. Så var det et ufuldstændigt grundlag; der er forskel på ufuldstændigt grundlag og forløjet grundlag. Hvis hr. Jeppe Kofod går og tænker på masseødelæggelsesvåben, som ikke var vores grundlag, skal jeg gøre opmærksom på, at hr. Mogens Lykketoft, fru Marianne Jelved og hr. Frank Jensen i debatterne her i Folketingssalen talte om masseødelæggelsesvåben. Så skal jeg i øvrigt gøre opmærksom på, at grundlaget var det samme, som SR-regeringen gik i krig på i 1999. Det var altså også på et ufuldstændigt forløjet grundlag. Men det må man jo tale med sine egne venner i S og R om.

Kl. 12:08

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Ordføreren.

Kl. 12:09

Jeppe Kofod (S):

Altså, jeg synes også, det er ærgerligt, for vi har haft den debat mange gange i Folketingssalen – også med den daværende udenrigsminister fra Radikale Venstre, hr. Niels Helveg Petersen, som jo har svaret hr. Per Stig Møller utallige gange på den kritik. Jeg synes, det er lidt nedslående, at vi så skal gentage det her igen.

Jeg vil sige til hr. Per Stig Møller: Erkend nu, at det var en beslutning, som var dybt kontroversiel, hvor grundlaget ikke var i orden, og hvor Folketinget var delt. Jeg havde håbet så meget, at hr. Per Stig Møller havde kvitteret for, at en ny regering og et nyt flertal vil føre en ansvarlig udenrigspolitik, hvor man siger, at når vi tager den alvorlige beslutning om at sende danske soldater i krig, skal der være en bred opbakning i Folketinget. Det er utrolig vigtigt, og grundlaget skal selvfølgelig også være i orden. Jeg husker stadig væk, at også den daværende statsminister i offentligheden udtalte, at det ikke var et spørgsmål, om Irak havde masseødelæggelsesvåben – det havde de. Sådane udtalelser kom der jo hele tiden fra den daværende regerings side. Det viste sig ikke at være rigtigt, og derfor kan man jo bruge forskellige ord, men et forløjet grundlag er nok ikke helt ved siden af den virkelighed, som mange opfattede den gang tilbage i 2003.

Kl. 12:10

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak. Der er ikke flere, der har bedt om korte bemærkninger. Tak til hr. Jeppe Kofod. Næste ordfører i talerrækken er hr. Søren Espersen fra Dansk Folkeparti, værsgo.

Kl. 12:10

(Ordfører)

Søren Espersen (DF):

Tak. Hvert år, når vi skal til at diskutere regeringens sikkerhedspolitiske redegørelse, sender jeg en varm tak til Det Radikale Venstre, for det var faktisk det parti, der sørgede for, at vi fik denne gode årlige

begivenhed i Folketinget; for denne årlige diskussion er vigtig, og redegørelsen er vigtig.

Jeg vil indlede med at takke udenrigsministeren for en god og grundig redegørelse. Langt det meste kan vi i Dansk Folkeparti stå inde for, og det er glædeligt, synes jeg, at vi også efter regeringsskiftet synes at kunne have en rimelig bred enighed i Folketinget om noget så vigtigt som Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Når jeg senere kommer ind på de ting i redegørelsen, som Dansk Folkeparti umiddelbart har vanskeligt ved at være med på, så håber jeg, at udenrigsministeren vil forstå, at Dansk Folkeparti altså helt overordnet bakker op om redegørelsen og dermed står bag regeringen, når det gælder dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik. Jeg synes bare ikke, at det er nødvendigt at bruge min taletid på at remse alt det op, som vi er enige om. Overordnet vil jeg, inden jeg kommenterer de enkelte punkter i udenrigsministerens redegørelse, starte med at skitsere, hvad dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik betyder for Dansk Folkeparti, og hvordan vi ser på den.

For vort vedkommende er dette at hævde Danmarks riges territoriale suverænitet og bevare Danmarks frihed, sikkerhed, velfærd og selvstændighed altid det, der er det egentlige udgangspunkt for al dansk udenrigspolitik og for al dansk sikkerhedspolitik. Det er selve fundamentet for os og selve årsagen til, at Danmark fører udenrigspolitik. Altså, Danmarks frihed, sikkerhed og selvstændighed er der, vi starter, og det er der, vi slutter. Det er det afgørende, alt andet er i vore øjne underordnet dette. Alle andre interesser bør derfor som udgangspunkt ses i lyset af, hvad der vil tjene Danmarks og det danske folks interesser bedst, og i overensstemmelse hermed bør regeringen efter vores opfattelse altid handle.

Landets frihed og selvstændighed vil således altid være overskriften for vores politiske arbejde; vi vil sikre, at landet også i fremtiden er danskernes land, og vi vil kæmpe for at bevare friheden og folkestyret og derved videreudvikle vort dejlige, gamle land. Vi er af natur såvel åbne som frisindede og arbejder gerne for at opnå kompromiser med såvel politiske modstandere som med andre lande, dog med tre undtagelser: intet kompromis med nazismen, intet kompromis med kommunismen og intet kompromis med islamismen.

Vi vil fremme alt venskabeligt, nært og dynamisk samarbejde med alle demokratiske og frihedelskende nationer i verden, ligesom vi samtidig vil arbejde for et diplomatisk, fornuftsbetonet og pragmatisk forhold til alle selvstændige stater, uanset vi måske på samme tid vender os imod disse landes styreform og forhold i øvrigt. Vi værdsætter de grundlæggende friheder som ytringsfrihed, forsamlingsfrihed og trosfrihed, idet vi understreger vigtigheden af, at disse frihedsrettigheder også respekteres for andre folkeslag.

Danmark har igennem hele sin tusindårige historie med små parenteses været et frit og selvstændigt land. Dette er bemærkelsesværdigt, når man tager landets lidenhed og beliggenhed i betragtning. Når vi ikke for længst er blevet opslugt, skyldes det alene, at vi har haft viljen og evnen til at bevare selvstændigheden.

Det betyder ikke, at Danmark på noget tidspunkt har kunnet føre en politik, der var fuldstændig uafhængig af verden uden om os, men det betyder, at vi har været gode til at varetage vores egne forhold på den måde, der tjente vores interesser og selvstændighed bedst, og vi har været rimelig gode til at samarbejde med lande, hvis interesser var sammenfaldende med vores. Dette kan ofte være en balancekunst, men for os er det afgørende, at vi balancerer på en sådan måde, at den omgivende verden, hverken stater eller ideologier, aldrig kommer til at diktere, hvilken politik vi skal føre, eller i hvilken retning vi skal gå.

Ustandselig har der op gennem historien fra den omgivende verden været stillet territoriale krav eller opstillet ideologiske og religiøse retninger, som har truet Danmarks rige. Det bør være den vigtigste opgave for dette hus at være på vagt over for disse anslag mod landets suverænitet, frihed og folkestyre.

Det var det overordnede, og nu til de enkelte punkter i regeringens redegørelse, som vi i Dansk Folkeparti har reservationer over for.

Kl. 12:15

Det arabiske forår synes jeg ikke jeg vil tage fat på igen. Vi har lige afsluttet en lang debat herom, og udenrigsministeren kender vores holdninger.

I konflikten i Mellemøsten står Dansk Folkeparti last og brast med Israel, og vi jubler over, at Israel på trods af alle landets fanatiske fjender stadig er levedygtigt og demokratisk. Det er på alle måder et beundringsværdigt land, vi taler om, et land, som beliggende midt i et morads af diktatoriske, muslimske feudaltater med imponerende stædighed holder fast i de demokratiske traditioner. Vi kunne godt tænke os, at regeringen ændrede kurs i forhold til Israel og begyndte at forstå, at her har Danmark en god og sand allieret og ikke et land, som vi skal genere.

Regeringen sværger til FN, og det er jo positivt. Jeg vil bare bemærke, at de seneste års udvikling i FN giver bange anelser for samenslutningens fremtid. Det er – nu, vi er ved Israel – eksempelvis en skamlet på FN, når en fjerdedel af alle FN's resolutioner gennem 40 år om brud på menneskerettigheder har fokuseret på Israel, mens der eksempelvis aldrig i FN-systemet har forekommet nogen resolution om undertrykkelsen af 1,3 milliarder kinesere, 1 million kvindeslaver i Saudi-Arabien, racismen i Zimbabwe, det iranske retssystem med korsfæstelse, stening og amputationer. Ligeledes er der heller ikke nogen sinde i FN vedtaget resolutioner vedrørende forholdene i Syrien, Sudan, Bahrain, Egypten, Yemen, Pakistan, Malaysia eller Mali.

Med disse eksempler på FN's skamløshed i den forbindelse in mente bør det være klart, hvorfor vi i Dansk Folkeparti heftigt modsætter os tanken om at gøre Generalforsamlingen stærkere. Det vil blive et forfærdeligt kaos, hvis det sker, så lad os sværge til Sikkerhedsrådet og så i øvrigt blæse på FN's generalforsamling, når det drejer sig om resolutioner.

Flere gange i redegørelsen nævnes det, at regeringen er stor tilhænger af, at Danmark kommer med i EU's forsvarsdimension. Det er et synspunkt, som Dansk Folkeparti ikke deler. Vi er fuldt tilfredse med vort NATO-medlemskab, som har sikret fred og frihed i Europa siden verdenskrigen, og vi ønsker ikke, at EU skal håndtere vores sikkerhedspolitik. Vi har af regeringsgrundlaget forstået, at vi inden for de næste 4 år skal stemme om afskaffelse af forsvarsforbeholdet. Det ærgrer os, at regeringen nu vil ulejliges de danske vælgere med noget, de allerede har stemt om to gange, men vi vil bare nu, hvor det ligger fast, sige til udenrigsministeren: Kom bare an, vi glæder os næsten allerede til den valgkamp.

Ellers vil jeg til slut sige, at vi i Dansk Folkeparti anser det for sandsynligt, at vi i de kommende år kommer til at beskæftige os langt mere med det arktiske område end tidligere, og vi er tilfredse med, at regeringen har tilkendegivet, at man i højere grad agter at inddrage de grønlandske og færøske myndigheder i den sag. Der ser vi meget gerne et tæt og fortroligt samarbejde mellem den danske regering og de færøske og grønlandske myndigheder.

Ligeledes – og det er det, jeg vil slutte af med – vil piratbekæmpelsen formentlig blive en endnu større udfordring for såvel vort søværn som vort flyvevåben; sidstnævnte er allerede i gang med Challengeren dernede ved Somalias kyst. Dertil vil jeg gerne for vores vedkommende tilføje, at også hæren bør komme med ind i den opgave, nemlig som bevåbnede vagter om bord på de danske handelsfartøjer, som beder om assistance til denne opgave, og det bør selvfølgelig være vederlagsfrit for rederierne. Sådan har det danske søværns rolle været, lige siden Kong Hans for 500 år siden oprettede flåden – det var med det ene formål i fredstid at kunne sikre danske handelsskibe fri passage, for dengang var der nemlig også pirater,

der lå og lurede. Så det er søværnets vigtigste opgave, og det bør selvfølgelig også være hærens og flyvevåbnets i den her forbindelse.

Jeg skal derfor opfordre regeringen til – det bliver det sidste – at indlede forhandlinger med handelsflådens talsmænd med henblik på at tilbyde denne helt selvfølgelig service. Tak.

Kl. 12:19

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak til ordføreren. Der er en enkelt, der har bedt om en kort bemærkning. Værsgo til hr. Christian Juhl fra Enhedslisten.

Kl. 12:19

Christian Juhl (EL):

Jeg lagde mærke til bemærkningen om FN, altså om at skrive ind i FN's resolutioner. Jeg kunne da også godt tænke mig, at FN havde udtalt sig om Kina og alle de andre spørgsmål, men jeg synes til gengæld, at det er berettiget at kigge på de udtalelser, der har været om Israels overgreb. Jeg er lidt nervøs for hr. Søren Espersens holdning til FN's Sikkerhedsråd og FN's Generalforsamling. Hvis det skulle overføres på de danske forhold, skulle vi sige: Skid på Folketinget, og sørg for, at kun regeringen får lov at bestemme. Det ville jo være en lidt grotesk situation at arbejde med rent demokratisk.

Så vil jeg høre, om der slet ikke er plads til bare en enkelt nuance i vurderingen af Israel. Jeg har rejst i Israel selv og kan se, at der jo da også er fornuftige israelere, som synes, at det er en noget hård og ufornuftig regering, man har i øjeblikket, med den barske linje. Er hr. Espersen fuldstændig ligeglad med brud på folkeretten, bosættelserne og overgrebene, muren, undertrykkelsen, ligeglad med, at verdenssamfundet har lovet palæstinenserne et land, ligeglad med den stigende opposition til regeringen i Israel?

Kl. 12:21

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Ordføreren.

Kl. 12:21

Søren Espersen (DF):

Jeg er enig med hr. Christian Juhl i, at det ville være et skræmmende billede, hvis den røde regering skulle bestemme alting hen over hovedet på Folketinget. Der tror jeg godt vi kan blive enige, det er virkelig skræmmende, en skræmmende, skræmmende tanke.

Jeg vil sige med hensyn til Israel, at det jo er en meget lang debat at komme ind i, om Israel og Mellemøsten. Jeg har så koncentreret det omkring FN som et billede på, hvorfor man ikke kan overlade den slags til FN's Generalforsamling. Jeg havde ikke intentioner om at komme ind i en debat om Israel; der er i øvrigt ikke noget, jeg hellere vil, men så vil jeg gerne have lidt mere tid til det. Men jeg har altså bare brugt sagen til at spørge, hvorfor stort set alle resolutioner har drejet sig om Israel igennem alle 40 år, mens regimer, hvor demokrati slet ikke eksisterer, sejler frie og glade igennem. Det er bare det, jeg har brugt som billede, selve den israelsk-arabiske diskussion har jeg ikke sådan helt vildt lyst til at gå ind i nu.

Kl. 12:22

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Hr. Christian Juhl for den anden korte bemærkning, værsgo.

Kl. 12:22

Christian Juhl (EL):

Egentlig kan jeg jo godt forstå det, og vi må så tage det på et andet tidspunkt. Men det var sådan set hr. Søren Espersen selv, der direkte opfordrede regeringen til at række hænderne ud til Israel som en god og sand allieret. Det er sjældent, jeg hører så ukritisk og så enøjet en opbakning til Israel, som jeg hører, når hr. Søren Espersen udtaler sig, og jeg synes, at når nu hr. Søren Espersen selv appellerer til re-

geringen om på den måde at alliere sig med Israel, var det måske på sin plads at spørge til det.

Kl. 12:22

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):
Ordføreren.

Kl. 12:22

Søren Espersen (DF):

Altså, hvis jeg skulle finde nogen, der var unuanceret i forhold til Mellemøsten, kunne jeg da hurtigt finde en – er det ikke 12 medlemmer, der er i Enhedslistens folketingsgruppe? – det kunne jeg sagtens finde, og jeg kunne også sagtens finde en masse andre her i Folketinget. Jeg mener, der er masser af unuancerede ting, og jeg synes, man skal være nuanceret i det.

Jeg mener bare, at vi i næsten alle sammenhænge her i Folketinget bredt er interesseret i at fremme demokrati og ligesom altid peger på det, som skal være vores udenrigspolitik, nemlig at styrke demokratiet, og derfor kan jeg da undre mig, og det er det, jeg har gjort så tit, over, hvordan det kan være, at man resolut altid vender det eneste demokrati i Mellemøsten ryggen. Altså, der er folkestyre i Israel, der er demokrati, der er udvikling, der er frihed til at rejse ud og ind, man kan gøre, hvad man vil i Israel, man kan sige, hvad man vil. Jeg kan ikke forstå, hvorfor man ikke hylder sådan et styre i stedet for at hyldede alle de forfærdelige feudale diktaturer, der befolker omegnen, inklusive Hamas og Hizbollah, hvor Gaza styrer imod diktatur, kvindeindpakning og islamisme. Det er det, jeg ikke kan forstå.

Kl. 12:24

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak. Der er ikke flere, der har bedt om korte bemærkninger, og vi siger tak til ordføreren. Den næste ordfører i talerrækken er hr. Rasmus Helveg Petersen fra Det Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 12:24

(Ordfører)

Rasmus Helveg Petersen (RV):

Tak for redegørelsen, som vi også fra De Radikales side hilser velkommen.

Det er klart, at fra en dansk synsvinkel må den mest dramatiske ting, der er sket i året, der gik, have været den danske deltagelse i flyvningerne over Libyen. Vi er glade for, at aktionen er overstået, og vi er glade for, at aktionen er afsluttet uden danske militære tab og tilsyneladende uden civile libyske tab. Vi er selvfølgelig først og fremmest glade for, at aktionen er overstået med det ønskede resultat.

Vi har også noteret os, at alle er glade for aktionen, også selv om prisen løber op i flere hundrede millioner kroner. Det synes jeg er værd at huske på, når vi debatterer den blødere del af sikkerhed, og det drejer sig om ting som demokratistøtte. Militær indgriben er farlig og dyr, og vi skylder os selv altid at prøve de bløde løsninger. Det gør vi som regel heldigvis også. Særlig de tusinde eksperter, Danmark har udsendt til internationale civile missioner, er et udtryk for denne udmærkede prioritering.

Vi vil allerhelst løse komplicerede spørgsmål i fællesskab med ligesindede lande. Vi finder det fra Radikales side ærgerligt, at vi på grund af vores EU-forbehold ikke kan bidrage til de udmærkede EU-lejede militære aktioner, der for tiden er i gang i henholdsvis Bosnien-Hercegovina, ud for Somalias kyst og ved en træningsmission for somaliske sikkerhedsvagter, der foregår i Uganda. Der er formentlig flere missioner af tilsvarende karakter, vi i fremtiden ikke kan deltage i, fordi EU's missioner ændrer karakter, så de i ringere omfang er rent militære eller rent civile, men i højere grad er blandede. Når der er militære dele i en EU-mission, er vi på grund af forbeholdet ude-

lukket fra at deltage. Derfor glæder vi os fra Radikales side særligt over udsigten i denne redegørelse til en kommende folkeafstemning om forsvarsforbeholdet. Vi vil arbejde for en afskaffelse, og vi deler fuldstændig hr. Søren Espersens glæde og forventning til den udmærkede debat, der skal komme, om vores forsvarsforbehold. Vi vil formentlig ikke deltage på samme side, men vi glæder os meget til den.

I Afghanistan er den danske indsats nu i højere grad at uddanne afghanske styrker. Det hilser vi også velkommen. Vi er glade for, at vores exitstrategi er på skinner. Det synes at have en positiv effekt at vi har optrappet overdragelsen af magten til afghanerne. Vi vil meget gerne støtte en fortsat høj profil inden for bistand til udvikling og opbygning af Afghanistan.

For så vidt angår Syrien, er situationen naturligvis uholdbar. Jeg håber, at vores sanktioner og forsøg på at bakke op om de internationale tiltag mod Syrien kan føre til styrets snarlige afgang. Situationen er ustabil og på kogepunktet, og vi skal være på demonstranternes side moralsk i internationale fora og med hjælp, hvis vi kan.

For så vidt angår Iran, er Det Radikale Venstre klart forpligtet på sanktionsregimet og ubøjelig i at fastholde ikkespredningsaftalen. Vi er klart forpligtet på tosporsstrategien med forhandlinger og sanktioner i kombination, men vi vil gerne advare mod sabelraslen. Iran er en langsigtet udfordring, der skal håndteres med fredelige midler. Der er i vores optik ingen militær løsning på udfordringen. Vi opfatter iransituationen som noget, der skal inddæmmes, indtil det er muligt for landet indefra at klare sit eget styres udfordringer.

I Somalia støtter vi også den danske pirateribekæmpelse, men vi ville langt foretrække, at vi kunne lægge vores kræfter i en EU-koordineret aktion. Det relaterer tilbage til det, jeg sagde tidligere om forsvarsforbeholdet.

Endelig er vi i redegørelsen meget, meget glade for, at året bød på en bindende aftale om søredning i Arktisk Råd. Det er et stort skridt fremad, og jeg deler i øvrigt hr. Søren Espersens holdning, at det er et emne, der kommer til at fylde stadig mere. Med beslutningen om søredning har vi nu etableret Arktisk Råd som et forum, der træffer beslutninger om Arktis' fremtid, og det ligger fint i tråd med de radikale prioriteter om at forsøge at løse de internationale udfordringer i fællesskab og helst et forpligtende fællesskab. Tak.

Kl. 12:28

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører i talerrækken er hr. Holger K. Nielsen fra SF. Værsgo.

Kl. 12:28

(Ordfører)

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg vil som andre også godt takke regeringen for denne sikkerhedspolitiske redegørelse, som jo på flere måder udstikker linjerne for dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik i en ramme, hvor der på den ene side er kontinuitet og på den anden side nogle nye sigtelinjer.

Det siges jo helt klart, at vi stadig væk skal føre en aktivistisk udenrigspolitik, men modsat tidligere vil den nye regering ændre fokus for, hvad der ligger i begrebet aktivisme. Det, vi har set siden 2001, har været en meget ensidig fokusering på de militære løsninger, hvor det, der har været udgangspunktet for dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik, har været, hvor vi kunne deltage militært. Det var jo specielt deltagelsen i Irakkrigen et meget markant eksempel på.

I den nye regering lægger man mere vægt på forebyggelse og på løsninger i en bred vifte af instrumenter: hjælp til svage stater, demokratiudvikling og kapacitetsopbygning i bredeste forstand, men stadig væk også muligheden for militære interventioner. Det er stadig væk en mulighed, men det indgår i en langt bredere ramme af instrumenter i en udenrigspolitik. Det skete i Libyen, hvor det gav mening, at vi intervenerede militært i en situation, hvor den libyske

befolkning, som man havde gjort det i andre arabiske lande, havde rejst sig for at få frihed og blev brutalt slået ned af Gaddafi. Fra dansk side besluttede man med et meget, meget stort og bredt flertal i Folketinget at intervenere militært, fordi det ville få vidtgående negative konsekvenser for andre arabiske lande, hvis det lykkedes Gaddafi at slå de libyske oprørere ned, og fordi det gav mening at gå ind militært. Det har vist sig, at vi havde ret i den antagelse – ikke, at man har løst alle problemer, for der er stadig væk store problemer. I Libyen er det også fornuftigt, at man fra regeringens side har oprettet et kontor i Tripoli for at kunne følge udviklingen tæt, og det er vigtigt, at vi sætter ind med en række udenrigspolitiske og handelspolitiske instrumenter i forhold til at få en tættere kontakt til det nye libyske regime.

Det, som er en meget overordnet betragtning i redegørelsen, er det multilaterale. For at varetage danske sikkerhedspolitiske interesser er vi nødt til at agere internationalt. Det er ikke som i gamle dage, hvor vi bare havde vores eget forsvar ved Dybbøl Banke, og kunne vi forsvare det, havde vi forsvaret vores land. Det er langt mere komplekst i dag, og derfor støtter vi også den tilgang, at det for dansk sikkerhedspolitik er et spørgsmål om, hvordan vi agerer i vores samlede udenrigspolitik, og at det multilaterale spiller en stor rolle, her ikke mindst FN.

Jeg må tilstå, at tager man et lidt historisk perspektiv på det danske Folketings forhold til FN, er der faktisk sket nogle skred de sidste 10 år i hvert fald. Hvis man går tilbage til 1970'erne, 1980'erne og til dels 1990'erne, kan jeg huske, at det var fuldstændig utænkeligt, at der blev sat spørgsmålstegn ved FN som grundstenen i dansk udenrigspolitik. Det var utænkeligt, for det var så funderet i den danske tilgang til udenrigspolitikken, at FN naturligvis var den helt centrale institution. I dag har vi kunnet høre, hvordan et centralt parti, i hvert fald i de sidste 10 år og heldigvis ikke længere, direkte siger, at man ikke skal tage hensyn til FN. Vi har en Venstreordfører, der har givet udtryk for tilsvarende nedvurderende holdning til FN. Irakkriegen var et eksempel på, at man under den tidligere regering var villig til at gå på tværs af et flertal i FN's Sikkerhedsråd.

Kl. 12:33

Der er problemer i FN, selvfølgelig er der det, men havde vi ikke FN, hvordan havde verden så set ud? Hvordan havde verden set ud, hvis vi ikke havde et sted, hvor de forskellige konflikter kunne diskuteres? Hvor forskellige landene end er, og hvor usympatiske de end kan være, har vi trods alt et sted, hvor vi kan høre, hvad de siger, og hvor vi kan argumentere i forhold til dem. Det, der jo er hele meningen med FN, er, at verdenssamfundet har ét sted, hvor vi kan udveksle synspunkter – gerne på en barsk facon, men udveksle synspunkter i forhold til hinanden og i forhold til modparter, hvor usympatiske de end kan være. Derfor er det helt centralt, at vi kommer tilbage på FN-sporet, og det synes jeg den her redegørelse og den nye regerings politik er udtryk for.

Et område, der bliver opprioriteret, og det er jeg glad for, er hele nedrustningsområdet. Der har ikke været særlig stort fokus på det de seneste år, specielt ikke efter afslutningen af den kolde krig, men det er rent faktisk vigtigt. Det gælder ikke mindst på kernevåbenområdet. Der er stadig væk mange atomvåben i verden. Under den kolde krig bevægede vi os på en knivsæg: Var det gået galt, var det gået helt galt. Når det ikke gik galt, skyldtes det primært, at der var tale om rationelle aktører hos de to supermagter. Cubakrisen var ved at komme fuldstændig ud af kontrol, men på grund af rationalitet, og fordi Khrushjov og Kennedy kunne tale sammen og få kontakt med hinanden, lykkedes det at afværge katastrofen i 1962.

Det, der sker i dag, er, at atomvåben spredes til ikke-rationelle aktører, og det er i virkeligheden på mange måder en farligere situation. Det handler situationen i Iran også meget om. Det handler ikke udelukkende om, at iranerne nu vil have atomvåben; det handler om, at atomvåben bliver spredt til en række regimer, som ikke har den

samme rationalitet i sig, som det var tilfældet under den kolde krig, hvor vi havde de to supermagter over for hinanden. Det er derfor, at ikkespredningsregimet skal opprioriteres. Det er derfor, vi er nødt til at se på, hvordan vi får fjernet atomvåbnene – og det er derfor, Obamas vision er så vigtig, som den er – og at vi som et lille land har mulighed for at kunne påvirke det, hvor vi end er.

Jeg syntes, det var skuffende, at den tidligere regering på NATO's topmøde ikke satsede mere på at få de taktiske atomvåben i NATO væk, for de har ingen militær betydning overhovedet, lige så lidt som atomvåben, der har en meget ringe betydning. I det omfang at de nye trusler stammer fra terrorgrupper, ved enhver, at man ikke kan bekæmpe terrorgrupper med atomvåben, og man kan ikke bekæmpe en stat som Nordkorea med atomvåben, fordi brugen af atomvåben forudsætter, at man, om jeg så må sige, kan tvinge modparten til ikke at bruge sine våben. Når der er tale om irrationelle aktører, har det slet ikke den samme betydning, fordi de diktatorer sådan set er ligeglade. Derfor har det ikke den betydning længere, heller ikke for os selv. Det er det, som en række koldkrigspolitikere som Kissinger har erkendt. De siger, at vi er nødt til at få skrottet alle atomvåben. Det betyder så, at NPT, ikkespredningsaftalen, skal have ny dynamik, og der kan vi også fra dansk side spille en rolle. Jeg er glad for, at regeringen er opmærksom på det, hvilket den tidligere regering sådan set også var, for man begyndte under daværende minister, fru Lene Espersen, ved at man udpegede en nedrustningsambassadør. Den nye regering fortsætter mere målbevidst på det område, og det er ganske vigtigt.

Arktis er et vigtigt fokusområde for Danmark og for den danske sikkerhedspolitik. Den episode, vi har set i Italien med krydstogtskibet, der gik på land, har haft forfærdelige konsekvenser. Alle, der har forstand på det, siger, at det sådan set er et spørgsmål om tid, før det samme vil ske i det arktiske område, og derfor er der en meget stor udfordring også sikkerhedspolitisk med hensyn til hele skibssikkerheden i Arktis. Vi skal også være opmærksomme på, at vi ikke skal opruste deroppe. Ilulissaterklæringen om en fredelig løsning på de grænseproblemer, der måtte være, og at FN's havretskonvention skal bruges som instrument i de sammenhænge, er vigtige elementer. Men vi skal også spille med på den dagsorden, ved at vi arbejder for, at der sker en nedrustning, at der sker en demilitarisering i hele det arktiske område. Tak.

Kl. 12:39

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak. Der er to, der har bedt om korte bemærkninger, og den første er hr. Søren Espersen, værsgo.

Kl. 12:39

Søren Espersen (DF):

Jeg synes ikke, den måde, det blev beskrevet på, er helt fair, måske fordi jeg ikke har udtrykt mig præcist nok i forhold til FN. Det vil jeg gerne gøre her. Jeg har faktisk meget stor respekt for FN og for Sikkerhedsrådet, for underorganisationerne UNESCO, WHO og alle de andre underorganisationer. Og jeg synes også, det er helt rigtigt, som hr. Holger K. Nielsen siger, at det er godt at have et stort internationalt forum som Generalforsamlingen, hvor alle kan komme til orde, og hvor der kan drøftes ting. Det er fint. Alt det skal der være. Det er resolutionerne fra FN's Generalforsamling, der gør, at man efterhånden mister respekten for det, der foregår i FN's Generalforsamling.

Som jeg nævnte, er man i fyrrer år, når det drejer sig om menneskerettigheder, stort set kun gået løs på staten Israel og har ikke på nogen måde interesseret sig et klap for, hvad der er foregået i de andre lande. Og det er jo, fordi den nuværende Generalforsamling stemmemæssigt er i lommen på Kina, de arabiske lande og Afrika. De har flertallet. De bestemmer, hvad der skal ske, og der kan vi an-

dre jo bare se til. Kan hr. Holger K. Nielsen ikke se, at det faktisk er et problem?

Kl. 12:40

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):
Ordføreren.

Kl. 12:40

Holger K. Nielsen (SF):

Jamen det ved jeg da ikke. Det er det måske nok ud fra Israels synsvinkel. Jeg synes, at hr. Søren Espersen lige pludselig bliver en frygtelig moralist, en frygtelig følelsesladet moralist, som han jo ellers i andre sammenhænge tager afstand fra. Det her afspejler da også en ny verdensorden. Skal vi så bare sige: Jamen det er da frygteligt? Det er det da muligvis, men sådan er det jo. I stedet for at få moralske kvababelser over det, var det måske klogere for hr. Søren Espersen, men ikke mindst for staten Israel, at tænke over, om staten Israel i længden kan overleve at blive mere og mere isoleret i verdenssamfundet.

Det, som det her jo er udtryk for, er en stigende israelsk isolation på grund af bosættelsespolitikken, på grund af den nuværende israelske regerings manglende vilje til at indgå i reelle fredsforhandlinger. Derfor: At komme ud af det dødvande, der er, i forhandlingerne mellem palæstinensere og israelere, er det, Israel har den største interesse i, og den isolation og de holdninger, der bliver givet udtryk for af Generalforsamlingen, er netop udtryk for en verdensorden, hvor verden i stigende grad tager afstand fra og isolerer Israel.

Kl. 12:41

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):
Hr. Søren Espersen for anden korte bemærkning.

Kl. 12:41

Søren Espersen (DF):

Prøv at glemme Israel bare lige i 1 sekund. Israel har jeg brugt som et billede på FN's Generalforsamlings skamløshed. En resolution mod Israel – det kan da godt ske – men hvorfor er der ikke i 100 andre tilfælde lavet resolutioner om menneskerettigheder?

Så siger hr. Holger K. Nielsen: Det er jo så den nye verdensorden. Det lyder næsten som Stauning, der også fortalte om en ny verdensorden, vi nu skulle til at acceptere. Vel skal vi da ej acceptere en verdensorden, som er styret af Kina, et kommunistisk diktatur, og af en række feudale diktaturer, der pludselig skal sætte dagsordenen for demokratiske lande. Det er da en forkvaklet tankegang at sige: Sådan er verdens orden. Skulle vi så bare sige nå og egentlig bare acceptere, at nu er det Kina, der bestemmer i verden, fordi de har flertal i FN's Generalforsamling? Er det virkelig det, SF mener? Jeg synes, det virker forkvaklet. Det må jeg sige.

Kl. 12:42

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):
Ordføreren.

Kl. 12:42

Holger K. Nielsen (SF):

Det er noget fordrækkent sludder, for at sige det rent ud. Det er da ikke Kina, der bestemmer i verden. Det er da en fuldstændig forkert analyse. Altså, det er da USA, der stadig væk uden sammenligning er den stærkeste magt i verden, og det har da ikke en dyt at gøre med stemmeforholdene i FN's Generalforsamling. Det er jo der, hr. Søren Espersen går helt galt i byen og laver nogle fuldstændig naive fejlslutninger: at det, at der sker en afstemning i FN's Generalforsamling, er udtryk for, hvor verdens magt ligger. Det er det jo ikke. Man kan diskutere, om det burde være sådan, og det kan man have mange forskellige meninger om, men det er jo ikke realiteten. Det er en

fuldstændig forkert analogi at sige, at Kina er det samme som Nazityskland i Europa, altså at Kina vil bemægtige sig hele verden. Kina er en stor spiller, også på mange måder en ubehagelig spiller. Det er jeg fuldstændig enig med hr. Søren Espersen i, men at sige, at Kina vil bemægtige sig hele verden, er noget andet.

Kina har nogle interesser, som Kina varetager på samme måde, som USA gør, på samme måde, som Brasilien gør, på samme måde, som Indien gør, på samme måde, som Iran gør, på samme måde, som Danmark gør, på samme måde, som hr. Søren Espersen gør, og som han har gjort i den tid, han har siddet her i Folketinget. Der har han jo med stor iver forsøgt at varetage Dansk Folkepartis interesser, somme tider med nogle forfærdelige resultater, skrækelige resultater, men det er jo alligevel sådan, tingenes tilstand har været. Nu er det heldigvis ændret efter det seneste folketingsvalg. Det er vi mange der er glade for, vil jeg sige til hr. Søren Espersen.

Kl. 12:44

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak. Jeg skal ikke blande mig i to præsidiemedlemmers diskussion, men det forekommer mig, at udtrykket noget fordrækkent sludder ikke er passende i denne sal.

Der er endnu en kort bemærkning fra hr. Per Stig Møller. Værsgo.

Kl. 12:44

Per Stig Møller (KF):

Tak for det. Nu håber jeg, at hr. Holger K. Nielsen kan tage det lidt roligere med den næste bemærkning, men det handler også om FN.

Der er ikke nogen her, der underkender FN's enorme betydning, og hr. Søren Espersen har jo nævnt nogle af de forskellige agencies, som findes, og som betyder, at tilværelsen bliver bedre for mange mennesker, som ellers havde haft det meget værre rundtomkring i verden. Det er vi jo enige om. Så der er ikke nogen grund til at have en diskussion om det.

Men det er noget andet med dette, at hr. Holger K. Nielsen vil have, at FN skal være helt centralt afgørende for, hvorvidt man skal gribe ind eller ej. Der vil jeg godt spørge hr. Holger K. Nielsen: Var der et FN-mandat, da vi greb ind i Kosovo og reddede kosovoalbarnene liv? Og så vil jeg også godt spørge hr. Holger K. Nielsen: Var der et FN-mandat, da Vietnam greb ind og stoppede Khmer Rouge, der havde slaget mellem en tredjedel og en fjerdedel af befolkningen i Cambodja? Var der et FN-mandat bag det? Var det forkert at stoppe Pol Pot? Var der et FN-mandat, da Tanzania gik ind og stoppede Idi Amin i Uganda? Var det rigtigt at gå ind at stoppe Idi Amin i Uganda, eller var det forkert? Skulle hans kannibalisme have fortsat?

Men der var jo et FN-mandat, da vi traf beslutningen om at bidrage i Afghanistan i 2001-2002. Da stemte SF imod. Hvordan kan det være, at man stemmer imod FN's Sikkerhedsråd, når man synes, det er helt afgørende, hvad FN's Sikkerhedsråd beslutter?

Kl. 12:45

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):
Ordføreren.

Kl. 12:45

Holger K. Nielsen (SF):

Det her kunne jeg jo holde et foredrag om på en halv time, men det har jeg ikke mulighed for. Men lad mig sige til hr. Per Stig Møller i forhold til FN, at der faktisk er sket et skred i den måde, vi diskuterer FN på; det er der rent faktisk. Og jeg synes, det er vigtigt, at vi kommer tilbage på sporet og kommer tilbage til, at FN er et centralt organ; det er vigtigt, at vi ikke taler FN ned, som der er en tendens til.

Jeg har ikke sagt, at der skal være et FN-mandat alle steder. Vi accepterer også princippet om »responsibility to protect« og mener, at der kan være tilfælde, som er folkeretligt legitime. Det er jo derfor, at det er klogere at tale om, at det skal være FN-funderet, altså folkeretligt funderet. Det var Irakkriegen ikke. Der var notorisk et flertal i FN's Sikkerhedsråd, som ville have stemt imod den nye resolution. Og hvis man havde ment, at man kunne gå i krig uden en ny resolution, kunne man jo bare have gjort det, men man vidste jo godt, at man skulle forsøge med en ny resolution. Der var ikke flertal for den, og så trak man den, men gik i krig alligevel. At gå i krig imod et flertal i FN's Sikkerhedsråd er en meget alvorlig sag i forhold til det folkeretlige, vil jeg sige til hr. Per Stig Møller.

Kl. 12:47

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Hr. Per Stig Møller for den anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 12:47

Per Stig Møller (KF):

Det kan jo også være en meget alvorlig sag at sidde og svigte. Der blev svigtet, fordi man ikke kunne reagere i forhold til Cambodja med Pol Pot.

Men nu vil jeg godt læse et citat op. Der står her i forhold til Afghanistan, at de danske soldater har leveret en enestående indsats i kampen mod oprørsgrupperne. Det har sikret, at den afghanske regering selv kan begynde at overtage ansvaret for sikkerheden. Samtidig har vi brugt udviklingspenge på at hjælpe regeringen med at bygge skoler og levere undervisningsmateriale. Det har sikret børnene en bedre fremtid.

Det er skrevet af den nuværende udenrigsminister. Hvorfor i al verden stemte SF så imod fra 2001 og helt frem, til sidste beslutningsforslag kom, endda samtidig med at der var en så klar FN-opfordring, som der var? Altså, hvor er sammenhængen i SF's udenrigspolitik?

Kl. 12:48

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Ordføreren.

Kl. 12:48

Holger K. Nielsen (SF):

Jamen vi har jo hele tiden ment, at der har været nogle meget, meget store problemer i den danske Afghanistanindsats. Der har også været gode ting, og det er også det, der er beskrevet her.

Men i forhold til de ressourcer, der er brugt, de menneskeliv, der er tabt, har vi hele tiden været overmåde kritiske. Det nye er jo, at regeringen, ligesom den amerikanske regering og den britiske regering, har erkendt de her store problemer og derfor nu siger, at kamptropperne skal være ude af Afghanistan senest ved udgangen af 2014.

Det vil sige, at man nu har lyttet til det, vi sagde for 2-3 år siden, og som vi blev kritiseret meget voldsomt for af hr. Per Stig Møller, nemlig at der skal være en slutdato, at der skal være en exitstrategi. Da sagde hr. Per Stig Møller jo, at det var at gå Talebans ærinde. Det ligger nu i den nye, brede Afghanistanstrategi, som er vedtaget her i Folketinget, og det synes vi faktisk er fornuftigt.

Kl. 12:49

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Der er ikke flere korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Den næste ordfører i talerækken er hr. Christian Juhl fra Enhedslisten, værsgo.

(Ordfører)

Christian Juhl (EL):

Tak til ministeren for redegørelsen. Vi lever i en uretfærdig verden, og vi er et lille land. Vi kan ikke styre den her verden, hvor gerne end hr. Søren Espersen ville, men vi kan have stor indflydelse, hvis vi handler klogt.

Redegørelsen giver anledning til at erindre om, at Danmark på tværs af partierne i årtier efter anden verdenskrig har brugt den bløde udenrigspolitik, hvor udviklingssamarbejde, handel og kendskab var vores bedste bud på en bedre verden. Det skabte respekt rundt om i verden, og det gav os en autoritet og en indflydelse, der lå langt ud over, hvad vores lands størrelse berettigede til. Dengang havde Danmark et forsvar og ikke et militær. Det er i de sidste 15 år desværre blevet ændret, og når jeg siger desværre, er det, fordi den aktivistiske linje ikke styrker Danmarks position, tværtimod. Efter Enhedslistens mening skal vi tilbage til den bløde sikkerhedspolitik, hvor udviklingssamarbejde, freds- og konfliktindsats er det, vi byder på.

Førhen sendte vi tusinder af unge mennesker ud i verden, bevæbnet med et åbent sind og lysten til at møde andre kulturer og træne i Mellemfolkeligt Samvirke og hjælpe i den tredje verden. Det skabte respekt om Danmark, venskaber hen over grænser og en ufattelig masse handelsmuligheder, og de unge var efterspurgt af erhvervslivet, når de bagefter kom hjem. En ulandsfrivillig var en gevinst for enhver virksomhed; de havde visioner og udsyn, og de havde prøvet noget, som andre ikke havde prøvet. Vi sender stadig tusinder af unge ud i verden hvert år, men nu bor de i skarpt bevogtede lejre og er bevæbnet med topmoderne våben og er trænet i krig. Mange af dem kommer hjem med alvorlige ar på sjælen og på kroppen, og nogle af dem kommer endda ikke engang hjem i live, ikke fordi de ikke er dygtige eller ikke er modige, for det er de – stor respekt for deres indsats – men fordi de af uforstandige politikere sendes ud på umulige opgaver.

Enhedslisten stemte for at sætte ind over for Gaddafis angreb på civile. Men missionen udviklede sig hurtigt til at handle om noget helt andet end beskyttelse af civile, og Enhedslisten var derfor nødt til igen at trække støtten til missionen tilbage. Demokrati og forandring skabes ikke ved militær magt, og det var ikke den militære nedkæmpelse af Gaddafis styrker, der var grundlaget for FN's mandat, men derimod beskyttelse af civile og fredsftaler og forhandlinger. Så Libyenindsatsen er ikke noget godt eksempel på, hvordan Danmark skal optræde i verden.

FN er blevet diskuteret. FN's rolle skal styrkes. Vi skal have et nyt Sikkerhedsråd, som ikke har lande som permanente medlemmer, eller som i hvert fald har en opbygning, der afspejler verden, som den er i 2012, og ikke som den var i 1945, og som har en stærkere regional indsats. FN har slet ikke den rolle og autoritet, som verden har brug for. I Enhedslisten vil vi meget gerne have, at Danmark helt dropper NATO og i stedet bruger kræfterne i FN i forbindelse med de internationale konflikter.

Bush og hans allieredes politik i Irak mislykkedes, hvor landet selvfølgelig – og heldigvis – blev efterladt uden Saddam Hussein, men hvor det også blev efterladt uden demokrati. De, der i Irak blev inspireret af oprøret på Tahrirpladsen, blev brutalt slået ned; der var ikke noget forår i Irak.

Enhedslisten ønsker, at de danske soldater skal trækkes hjem fra Afghanistan nu, der er ingen grund til at vente til 2014. NATO-alliancen kommer ikke til at vinde den krig, faktisk er det i forhold til sikkerheden i Afghanistan år for år blevet værre og værre. Mange civile afghanere bliver dræbt i krigen, og mange unge danskere har mistet livet. Det bedste, vi kan gøre, er at trække vores soldater hjem, hellere i dag end i morgen, og i stedet for optrappe udviklingsindsatsen.

Vi skal have mere styr på de internationale våbentransporter, især når det sker på danske skibe. Ingen har overblik over, hvad danske skibe sejler med, og jeg synes, vi må følge Tysklands og Belgiens eksempel, så der altid ligger en forhåndsgodkendelse, før et dansk skib sejler med våben eller ammunition. Det er pinligt, at danske skibe med jævne mellemrum tages i ulovlige transporter og bliver afsløret, dødens sømænd – eller rettere dødens rederier – er lige så uacceptable som dødens købmænd, der handler med våbnene. Der har vi da trods alt en meget, meget skarp lovgivning i Danmark, så man skal have en godkendelse, før man producerer våbnene, og det vil vi også gerne have at man har, når man skal *transportere* våbnene.

Endelig vil jeg sige, at vi i modsætning til det, man kan fornemme på rapporten, er meget glade for Danmarks forsvarsforbehold og gerne vil beholde det. Det er fint, at vi kan deltage i civile opgaver, men vi skal ikke blandes sammen med EU i militære aktioner. Nedrustningen står, som hr. Holger K. Nielsen var inde på, i stampe. For 20 år siden ville vi efter Murens fald hæve fredsdividenden, sagde vi; vi ville flytte pengene fra militæret over til international bistand. Det skete ikke, og aldrig har vi haft så store militæruddgifter i verden, som vi har i øjeblikket. Jeg er enig med hr. Holger K. Nielsen i, at vi tidligere har spillet en stor rolle i nedrustningen, og det skal vi gøre igen.

Så derfor er min opfordring til regeringen, at vi opruster, nemlig at vi opruster med mere blød sikkerhedspolitik, med mere freds- og konfliktløsning, med mere udviklingssamarbejde og med mere nedrustning.

Kl. 12:54

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak til ordføreren. Næste ordfører i talerrækken er hr. Villum Christensen fra Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 12:55

(Ordfører)

Villum Christensen (LA):

Tak for en god og grundig redegørelse. Efter vores opfattelse er der taget fat på de relevante elementer med et stærkt fokus på de alvorlige problemer i Afghanistan, med en understregning af den stadig større globale bevågenhed over for det arktiske område og det meget vigtige arbejde med at få sat pirateri på dagsordenen i det internationale samfund.

For at starte med det sidste først er der næppe andre nationer, der relativt set har større interesse i at sikre fri sejlads i Adenbugten end Danmark. Lige så fortrinligt forsvaret har ageret med tilfangetagelsen af pirater, lige så frustrerende er det naturligvis, at det internationale samfund har svært ved at pege på juridisk holdbare løsninger, når det handler om sanktionering. Selv om disse aktiviteter foregår langt væk, er de meget vitale for vores flåde og påvirker dermed kommercielle interesser. Vi skal derfor opfordre til, at netop denne aktivitet får den allerhøjeste bevågenhed fra Udenrigsministeriets side. Hvis vi som lille nation har opbygget goodwill i det internationale samfund, er det nu, der skal trækkes på kontoen. Vi kan ikke gøre meget alene, men presse på, så strategien på området bliver omsat.

I forhold til Afghanistan er vi meget tilfredse med exitaftalen. Det danske samfund har på alle måder leveret, hvad der er rimeligt i denne sags tjeneste. Som vi alle ved, er det målet, at de afghanske styrker skal overtage sikkerheden fra 2014. Det fremgår ganske rigtigt, at det er essentielt, at afghanerne inden da har opbygget de nødvendige kapaciteter, som det hedder i forsvarssprog. Dette kan vi godt have en bekymring for. Ikke meget tyder på, at de 350.000 mand har den nødvendige udrustning, og de meget pauvre vilkår betyder da også, at op mod 30 pct. af rekrutterne falder fra i øjeblikket, kan vi læse. De slås ikke bare med helt utilstrækkelige træningsfaciliteter og korruption, men også med en konstant frygt for, at en for-

klædt talebaner vender sig om og tilintetgør en soldaterkammerat, som troede, at han havde en ven. Dette fremmer selvsagt ikke rekrutteringsmulighederne, og det ved Taleban.

Regeringen skriver som sagt, at det er essentielt, at de kan overtage sikkerheden, men ikke rigtigt, hvad man vil gøre, hvis det ikke er tilfældet. Dette væsentlige spørgsmål kunne vi godt tænke os at man forholder sig til senest ved den næste redegørelse.

Hvad angår Arktis, gælder der efter vores opfattelse én ting: Vi skal være vågne. Det kan godt være, at der ikke er egentlig sikkerhedsmæssig risiko lige nu, men der er ressourcer, som kan give konflikter, og der er nye sejlruiter, der kan vende op og ned på den geopolitiske magtbalance. Kineserne er jo allerede i fuld gang med at opkøbe havne på Island, og det gør de altså ikke kun, fordi de kan få dem billigt. Strategisk bliver området fantastisk interessant, og vi ser meget gerne, at forsvaret og civilsamfundet opprioriterer indsatsen. Det er meget ressourcekrævende at få målt kysterne op, og her vil jeg også gerne bruge ordet essentielt. Mange er holdt op med at bruge formuleringen hvis et krydstogtskib sejler på grund, for det kan kun blive »når«, og i disse områder er der bestemt også smukkere, jo tættere man kommer på kysten.

Vi er glade for den organisering, der er iværksat vedrørende problemstillingerne i det arktiske område, så der nu også kan træffes reelle beslutninger. Men vi vil gerne endnu en gang påpege, at der kan ligge mange potentielle konflikter og mange for det danske samfund nære konflikter lige neden under overfladen, som vi skal være parate til at håndtere. Vi læser også redegørelsen sådan, at dette område er regeringens topprioritet.

Til sidst har jeg lyst til at sige, at Danmark nok skal påtage sig sit medansvar for håndteringen af de globale sikkerhedsudfordringer, men efter vores opfattelse må det så vidt muligt hvile på et solidarisk princip, så vi ikke i vores iver efter at føre en aktivistisk udenrigspolitik anlægger et så højt ambitionsniveau, at vi får problemer med at finansiere de basisydelser, der altid vil være knyttet til de enkelte værn. Jeg nævner det sidste for at understrege, at de besparelseskra- der ligger forude, sagtens kan blive rigelig smertefulde i forvejen. Vi kan og skal ikke redde hele verden. Vi skal ikke pådutte andre lande dansk levevis, men naturligvis stå vagt om grundlæggende friheds- og menneskerettigheder.

Med disse ord vil jeg tage redegørelsen til efterretning.

Kl. 13:00

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak til ordføreren. Næste ordfører i talerrækken og den sidste i denne omgang er hr. Per Stig Møller fra Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 13:00

(Ordfører)

Per Stig Møller (KF):

Jeg er tilfreds med regeringens redegørelse. Den viderefører jo den sikkerhedspolitik, som vi stod for, og det kan vi kun være tilfredse med. Danmark skal fortsat føre en aktiv udenrigspolitik. Danmark skal fortsat tage et medansvar for at sikre og fremme en fredelig verden, hvor det især drejer sig om at udvikle de grundlæggende værdier, der nævnes her, som frihed, demokrati, menneskerettigheder og retssikkerhed. Det var jo også grundlaget for os.

Hvor disse værdier nyder fremme, vil man opleve færre interne spændinger, som kan skabe konflikter, borgerkrige og regional ustabilitet; det er derfor, vi baserer os på dem. Og regeringen vil som vi anvende hele værktøjskassen. Det er denne samtænkning, vi plæderede for og fik igennem i både NATO og EU, og som nu er vedtaget som NATO's koncept.

Jeg konstaterer også med tilfredshed, at regeringen vil fortsætte den aktivistiske udenrigspolitik. Det er den, som jeg har sagt bygger på den pragmatiske idealisme. Med pragmatisk idealisme forstår jeg,

at man skal vide, hvad man vil fremme, og hvad man vil beskytte. Det er idealerne, og de sammenfattes i de netop nævnte grundværdier, idet jeg går ud fra, at ligestilling og kvindernes rettigheder er indbefattet i disse grundværdier.

Men man skal jo også vide, hvordan man fremmer og beskytter disse værdier. Idealer uden en praktisk tilgang risikerer at blive løbet over ende af dem, der ikke vil vide af disse idealer. Derfor må man også være pragmatisk, og det pragmatiske består i at kende og udvikle de relevante instrumenter. Det er civil-militær samtænkning, som vi udviklede det i Afghanistan. Det er udnyttelsen af ulandsbistanden. Det er bilaterale og regionale indsatser såsom Det Arabiske Initiativ, det arktiske initiativ og samarbejdsaftalen med Den Afrikanske Union og de regionale afrikanske institutioner. Det er indgåelse af internationale aftaler som f.eks. den netop nævnte arktiske. Det er medlemskab af internationale organisationer, der leverer gensidig sikkerhed, såsom NATO og EU. Og det er en aktiv støtte til en fredelig og fremadskridende global udvikling gennem FN. Kun gennem en aktiv indsats og et konstruktivt samspil og samarbejde med andre kan vi gøre os håb om at få beskyttet og fremmet vore idealer.

En bred udenrigs- og sikkerhedspolitik enighed styrker Danmarks muligheder for at spille en rolle, og det forstår jeg at regeringen er indstillet på stadig væk at have, sådan som vi også havde det. Men så vil jeg anbefale regeringen og ikke mindst udenrigsministeren at vogte sig for sin hang til mistænkeliggørelse af vores politik. En minister slipper jo ikke godt af sted med at tale med to tunger i ret lang tid. Jeg tænker her på, at udenrigsministeren ifølge Newspaq i dag har sagt:

»Den tidligere regering havde en overdreven tro på, hvad man kunne med militære midler. Dermed også en uforsigtighed over, hvornår man gik ind som for eksempel i Irak, hvor forudsætningerne ikke holdt, og hvor man lavede stribevis af fejl.«

Nu står der »for eksempel i Irak«, og det vil altså sige, at der er andre eksempler. Er det Afghanistan, som udenrigsministeren tænker på, når der bliver sagt »for eksempel i Irak«? Det andet eksempel må så være Afghanistan, for det er jo det eneste andet eksempel, for Libyen velsigner man jo, hvorimod man stemte imod Afghanistan. Men der forstår jeg så ikke, hvorfor man i den kronik er så begejstrede for det, regeringen opnåede i Afghanistan. Hvad var det for stribevis af fejl? Det må jo være nogle, amerikanerne har begået. Men i Jyllands-Posten i dag siger udenrigsministeren:

Det er helt afgørende, at vi har et godt forhold til USA. Vi laver mange ting sammen med USA, som vi gjorde i Libyen og har gjort det i Afghanistan.

Nu er det altså pludselig godt nok. Så hvad er det pludselig for et dobbeltsprog, der er tale om her? Er der tale om, at man skal have et godt forhold til USA og dermed ikke lave CIA-undersøgelser? Jeg opfordrede regeringen til at lave CIA-undersøgelser, fordi jeg klart forstod på udenrigsministerens første udtalelser, at Udenrigsministeriets embedsmænd måske havde snydt, eller at udenrigsministeren måske havde dirigeret embedsmændene til at snyde. Og derfor har jeg insisteret på at få en undersøgelse, men den vil udenrigsministeren ikke give mig. Er det bare, fordi man vil have et godt forhold til USA? Det er da ikke begrundelse nok til ikke at lave en undersøgelse, hvis embedsmændene har snydt, eller hvis jeg har snydt. Men der må udenrigsministeren jo så meddele her, hvad det egentlig er, han tænker på.

Det er væsentligt at have et godt forhold til USA – det skal jeg vende tilbage til – men det er sandelig også væsentligt at have et godt forhold til oppositionen, hvis man vil have en bred udenrigs- og sikkerhedspolitik. Og dér er jeg da glad for at konstatere, at i den samme kronik, som jeg nævnte her, slutter udenrigsministeren med at skrive:

»Her vil regeringen fortsat spille på alle strenge: fra udviklingsbi-stand over stabilisering til skarpe militære operationer.«

Fortsat, siger han. Og det er jo præcis også, hvad vi ville. Vi har hele tiden arbejdet for en trestrengt strategi. Den skal være humanitær, den skal bygge på opbygning, og den skal også i givet fald være militær, og det konstaterer jeg også i kronikken at udenrigsministeren er klar over kan være den sidste og nødvendige udvej.

Kl. 13:05

Verden er jo netop ikke nødvendigvis blevet sikrere de seneste år. Vi kender ikke udgangen på det arabiske forår, vi kender ikke udgangen på den usikkerhed, som desværre fortsat præger Afghanistan og Pakistan. Destabiliseres Pakistan, vil en fredelig udvikling i Afghanistan blive meget vanskelig. Heldigvis er det langt om længe lykkedes at få EU til at øge sit engagement betydeligt i Pakistan, det har vi arbejdet meget for, og jeg er også tilfreds med, at regeringen fortsætter med at øge indsatsen og støtten i Pakistan.

Fra Pakistan udgår en del af den terror, som fortsætter, og som nu har bredt sig til Afrika. Terrorgrupperne samarbejder, og deres mål er overtagelsen af en stat, hvorfra de kan destabilisere en region og eksportere deres terror til f.eks. Europa, hvor de jo fortsat gør forsøget. Kun takket være et godt efterretningssamarbejde er det lykkedes at forpurre det hidtil, bortset fra Madrid og London, som var alvorligt nok.

Vores indsats ud for Somalia er vigtig, også i denne forbindelse, men det vil være nødvendigt at samtænke hele Somaliaoperationen, og her er det værdifuldt, at Danmark og de danske embedsmænd i Udenrigsministeriet har ført an i arbejdet med en juridisk løsning på pirateriproblemet, så piraterne kan fængsles og retsforfølges i regionen. Selv om alle disse områder ligger fjernt fra Danmark, viser deres sprængfarlighed og den trussel, de konstant udgør mod en fredelig samfunds- og verdensudvikling, netop nødvendigheden af et internationalt samarbejde i mange fora. Truslen kan godt ligge langt væk, men den kan så sandelig hurtigt skade vores interesser og nærme sig vore egne kyster. Det er en trussel, som kan blive ustyrlig, før man får set sig om, og i hvert fald med tiden er truslen fra Iran en sådan.

Iran er en betydelig destabiliserende faktor, Iran fastholder konflikterne i Libanon og Palæstina og forhindrer dermed freden i at komme. Hvis Iran udvikler atomvåben, som alt for meget tyder på, kan det udløse et atomkapløb i hele regionen med risiko for, at terrorgrupper endelig får deres dirty bombs, som skal bruges mod os i Vesten. Ydermere puster Iran til alle de shia- og sunnikonflikter, de kan. Her er der brug for forhandlinger, der er brug for at få Rusland og Kina til at tage den trussel alvorligt, og der er brug for håndfast handling i EU og sammen med USA for at gøre det krystalklart for Iran, at de ikke skal udvikle atomvåben.

Forholdet til USA er vitalt og fundamentalt for en vestlig sikkerhedspolitik, og det er jeg glad for at SF's udenrigsminister nu har opdaget, han har jo i mange år været imod. Europa må indstille sig på, at USA i fremtiden vil bruge færre midler hos os og flytte sin opmærksomhed andre steder hen. Vi skal være klar til at klare og betale mere selv, og vi forventes selv at tage os af sikkerhedsproblemerne i vores egne nærområder. Men under denne proces må det transatlantiske bånd ikke blive løsnet, for det vil være værst for os selv. I Europa forventer heller ikke vi militære spændinger, selv om de pludselig kan komme, som vi så, da Rusland gik ind i Georgien.

Forholdet til Rusland er afgørende for en fredelig udvikling i Europa, og en sådan fredelig udvikling er afgørende for udviklingen i Rusland, hvor de kommende år også kan byde på overraskelser. Men det væsentlige er her, at vi får skabt så meget samarbejde med Rusland som muligt, både i NATO og i EU, så vi har en fælles interesse i Europas fredelige økonomiske udvikling og en fælles tilgang til konflikterne uden for Europa. Under denne proces skal vi fortsat støtte og opmuntre Kaukasus og Ukraine i deres tilnærmelser til EU og også i noget omfang til NATO. Ruslands langsigtede interesse kan kun ligge i Europa. Det er nabo til den hastigt stigende stormagt

Kina, som også vi har interesse i at udvikle et fredeligt og konstruktivt samarbejde med. Kinas udenrigspolitiske indflydelse vil vokse, og derfor er det vigtigt, at også Kina bidrager til at løse konflikterne rundt omkring. Vi har jo set, hvor svært det er at løse konflikterne og finde globale løsninger i Sikkerhedsrådet, når Rusland og Kina ikke vil være med, og det gælder, hvad enten vi taler om klima eller om Iran.

Netop klima er et område, som uløst kan føre til konflikter og konfliktformer på grund af alle dets afledte effekter på fødevarerforsyning, energipriser, folkevandringer og landbrug. Ingen af disse områder er nævnt i redegørelsen, men de har så sandelig sikkerhedspolitisk betydning og kan få det i stigende grad. Derfor er en aktiv dansk indsats i år i klimaforhandlingerne i Rio + 20, i Doharunden også en sikkerhedspolitisk indsats. Disse emner drøfter vi naturligvis enkeltvis og hver for sig i Folketinget, men de hænger sammen, de skal løses sammen og er væsentlige for vores sikkerhed på længere sigt. Samtænkning er ikke kun civil-militær samtænkning, men også tværgående, strategisk samtænkning, hvor alle problemerne ses i sammenhæng, hvor risikoelementerne tænkes ind og de relevante løsninger gennemføres bredt. Og det er vi parate til at gøre i samarbejde med regeringen.

Kl. 13:10

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak til ordføreren. Vi er nu nået til ministrene, og det er først udenrigsministeren.

Kl. 13:10

Udenrigsministeren (Villy Søvndal):

Først og fremmest tak til ordførerne for en god debat og mange konstruktive indlæg. Før jeg besvarer spørgsmål, vil jeg godt præsentere nogle af regeringens pejlemærker for dansk sikkerhedspolitik. De aktuelle sikkerhedspolitiske udfordringer, som er beskrevet i redegørelsen, understreger behovet for et internationalt samarbejde, men også for multilaterale løsninger. Der er vi helt enige med den tidligere regering.

Må jeg ikke godt generelt om forholdet til den tidligere regering sige, at jeg vil advare meget imod at lave sådan en antitest af den tidligere regering, der hedder, at den her regering skulle bestræbe sig på på vigtige områder ved at lave den her antitest at finde andre synspunkter. Vi relaterer os mere til vores omverden end til sådan et forhold til den tidligere regering – det tror jeg er afgørende vigtigt, også for regeringen. Det er klart, at det også betyder, at der er en række områder, hvor der ikke er konflikt mellem den tidligere regering og den nuværende regering, men der er også klart områder, hvor vi har fundet det nødvendigt at justere kursen.

Vi skal stadig føre en aktiv udenrigspolitik, og vi skal stadig levere markante danske bidrag til både fred og stabilisering. Men vi skal bevæge os væk fra en sikkerhedspolitik, hvor vi i for høj grad, synes vi, har symptombehandlet. Regeringen vil føre en aktivistisk sikkerhedspolitik, hvor vi sætter ind tidligt i forhold til forebyggelse. Indsatsen skal i videst muligt omfang finde sted, før den voldelige konflikt opstår, før terrorister slår til, og før samfund bryder sammen i voldelige konflikter. Det betyder ikke, at vi skal opgive de skarpe indsatser i situationer, hvor det er nødvendigt, som det var i Libyen, som bl.a. hr. Rasmus Helveg Petersen var inde på. Der skal vi også turde de skarpe missioner uden at ryste på hånden. Men vi tror, det er nødvendigt at finde, som hr. Holger K. Nielsen var inde på, en bedre balance, hvor direkte konfliktløsning i langt højere grad går hånd i hånd med forebyggelse.

Det betyder også, at vi bruger – med hr. Jeppe Kofods formulering – sådan hele batteriet af muligheder, vi har, i udenrigspolitikken. Det her drejer sig om ulandshjælp, og her bryder den nuværende regering jo med udviklingen i et tiår, hvor man hele tiden sænkede ulandshjælpen – vi øger ulandshjælpen. Det drejer sig om stabili-

seringen af usikre lande for ikke at få skrøbelige nye lande. Der er det vigtigt at gå ind i den tidlige indsats. Det bruger vi bl.a. nogle af pengene fra den nye pulje til i Sydsudan og i Libyen. Det er vigtigt med nedrustningsinitiativer. Det er vigtigt at sikre, at der er færre af de rigtig farlige våben i verden. Men det er også vigtigt, at vi, når vi skal, er villige til og parate til at bruge de skarpe midler, der er nødvendige. Så man kan sige, at det, den nye regering præsenterer, på alle stræk er en sammentænkning; det er evnen til at kunne have en bredere tilgang, end den tidligere regering var i stand til.

Samtidig skal vi holde os for øje, hvordan tendenser som demografiske og klimatiske ændringer, som hr. Per Stig Møller var inde på i sit sidste indlæg, også kan forme de sikkerhedspolitiske udfordringer. Det er jo en del af de sikkerhedspolitiske udfordringer i øjeblikket på Afrikas Horn, at tørken driver mennesker på flugt, i det omfang det er tilfældet. Vi har også set det i forhold til demografien i Mellemøsten, hvor de seneste omvæltninger i høj grad også har været drevet af de store ungdomsårgange. Klimaforandring kan være den faktor, der skubber allerede skrøbelige stater over i kategorien af fejlslagne stater og fører til nye konflikter, men heldigvis ser vi også klimaforandringer, der skaber nye muligheder, særlig hvis vi håndterer dem på den rigtige måde. Det har vi set i Arktis, som hr. Villum Christensen bl.a. var inde på, hvor vi står over for afgørende nye store opgaver. Det kan være den opgave, i en periode, hvor sejlskibene vil stige, at holde øje med og overvåge store farvande – hvis der sker et eller andet i det område, kan man jo ikke vente et døgn og regne med at finde overlevende – og det kan være i forhold til redningsindsatsen. Der er brug for rigtig meget sammentænkning. Der er rigtig meget brug for international opmærksomhed, fordi den globale opvarmning simpelt hen åbner nogle muligheder, der ikke var der før – det gælder både i forhold til sejlruiter og i forhold til råstofudvindingen. Men de nye muligheder kunne også føre til nye udfordringer. Derfor er det rigtig godt, at der er et meget tæt samarbejde mellem de arktiske stater, og det er i øvrigt et godt eksempel på, hvordan man løser konflikter på et tidligt tidspunkt.

Som sagt skal vi kunne bruge alle relevante virkemidler i spektret, når vi taler sikkerhedspolitik. Det er derfor, vi har været så optaget af også at lave en ny pulje, hvormed vi ønsker at sikre, at vi kan gå ind og stabilisere lande, der ellers ville risikere at komme til at give problemer senere. Vi skal ikke bare kunne stabilisering, vi skal også kunne nedrustning, vi skal kunne terrorbekæmpelse, og vi skal kunne støtte i forhold til omvæltninger som eksempelvis dem, vi ser i Mellemøsten og Nordafrika.

Kl. 13:16

En af de allerstørste udfordringer, vi står over for, er den, der er i Afghanistan. Det er der, hvor vi bringer både udenrigs-, forsvars-, sikkerheds- og udviklingspolitik i spil på en gang, og det er helt grundlæggende for, at det lykkes i Afghanistan. Det betyder, at vi også i årene fremover vil fastholde det store engagement i Afghanistan, og det betyder, at når vi slutter med den hårde militære indsats, skal vi netop øge stabiliseringsindsatsen, dvs. styrke arbejdet med overdragelse af ansvaret til afghanerne frem mod 2014.

Ud over puljen til en ny sikkerhedspolitik har vi som bekendt også oprettet en freds- og stabiliseringsfond, hvor den eksisterende globalramme for forsvarsforliget indgår. Det årlige budget er på 150 mio. kr. og forstærkes med yderligere 45 mio. kr. i 2012. Det gør vi, fordi vi i endnu højere grad vil lægge vægten på den forebyggende sikkerhedspolitiske indsats. De 45 mio. kr. vil specielt blive brugt i Libyen og Sydsudan. Og her skal jeg svare hr. Søren Pind, at vi tror, det er vigtigt i Sydsudan at konsolidere fredsprocessen ved bl.a. at støtte opbygningen af rets- og sikkerhedsinstitutioner. Vi går ind i kampen for at fremme menneskerettigheder og den demokratiske udvikling. Det tror vi bliver vores opgave i Sydsudan.

Vilje til at engagere sig i nogle af verdens mest ustabile områder kræver også en villighed til at acceptere risici, der følger med. Det er

klart, at når vi går ind i områder som Afghanistan, Sydsudan, Afrikas Horn, er det sværere at få hurtige succeser, end hvis vi gik ind i et land, hvor der ikke var de store problemer. Det er vi meget opmærksomme på. Vi tror, det er vigtigt i den situation at være meget ærlige og meget ærligt redegøre for vanskelighederne, ikke kun over for samarbejdspartnerne, men også over for den danske befolkning.

Hr. Holger K. Nielsen var inde på det, vi også beskriver i redegørelsen, nemlig aktivt at støtte indsatsen for nedrustning, for ikke-spredning og for våbenkontrol. Vi vil gerne gøre mere for den dagsorden. Derfor har vi lavet en gennemgang af alle de områder, som vi kan sætte ind i en sammenhængende og prioriteret politik, der skal danne grundlag for en forstærket dansk indsats. Vi præsenterer snart et samlet udspil på hele nedrustningsområdet, men jeg vil godt allerede nu pege på et par af de områder, der er vigtige for os. Det ene er, at vi hundrede procent bakker op om Obamas vision om en verden fri for atomvåben. Der er selvsagt tale om en langsigtet målsætning. På kortere sigt er det en central dansk prioritet at støtte de fortsatte bestræbelser på at sikre, at traktaten om stop for atomprøvesprængninger kan træde i kraft. Finland er i gang med at forberede en konference om Mellemøsten som en zone fri for masseødelæggelsesvåben. Jeg har allerede sagt til min finske kollega, at vi fra dansk side vil gøre alt, hvad vi kan, for at støtte Finland i denne vigtige opgave. Derudover har vi jo selv som en del af regeringsprogrammet at gøre Arktis til atomvåbenfrit område.

På området for konventionelle våben vil Danmark fortsat arbejde for universel tilslutning til Ottawakonventionen om landminer. Vi vil også arbejde for at finde løsninger på den fastlåste situation omkring konventionel våbenkontrol i Europa, CFE-traktaten. Endelig har vi ændret Danmarks politik med hensyn til klyngevåben. Vi arbejder nu for, at der findes langsigtede løsninger inden for rammerne af Oslokonventionens totalforbud mod disse umenneskelige våben. Sidst, men ikke mindst, støtter vi aktivt minerydningsindsatsen og bistand til mineofre.

Vi ønsker en ny, relanceret, men effektiv tilgang til terrorbekæmpelse. Vi skal undgå at gå på kompromis med vores grundlæggende værdier, også i kampen mod terror. Vi vil arbejde endnu hårdere på at finde konkrete løsninger på, hvordan respekten for menneskerettigheder sikres, samtidig med at effektiviteten i terrorbekæmpelsen styrkes. Danmark vil bl.a. arbejde for dette gennem deltagelse i Global Counterterrorism Forum, der er et nyt tyrkisk-amerikansk initiativ, som involverer adskillige ikkevestlige lande i terrorbekæmpelsen. Også under vores nuværende EU-formandskab vil Danmark udnytte muligheden for at fremme fokus på menneskerettigheder og retsstatsprincipper bl.a. ved at afholde en konference om menneskerettigheder og terrorbekæmpelse.

Sidst, men ikke mindst, er det vigtigt at understrege, at vi også har en klar sikkerhedspolitisk interesse i at hjælpe dem, som kæmper for reformer og social retfærdighed i Nordafrika og Mellemøsten. Det føler jeg et stærkt ansvar for. Der er akut brug for, at de mennesker, der gik på gaden med deres liv som indsats, oplever, at fremtiden bringer fremgang og fred.

Heldigvis har vi i Danmark forudsætningerne for at gøre en forskel. Vi har opbygget et kontaktnet i regionen og er allerede i tæt kontakt med mange af de aktører, der spiller en stor rolle i de omvæltninger, der er i gang i regionen. Derfor har den danske regering netop styrket, som vi var inde på tidligere, Det Arabiske Initiativ, der har til formål at fremme demokrati, menneskerettigheder, frie medier, men også støtte til økonomisk udvikling, jobskabelse, kvinders rettigheder og de unges rettigheder.

Det er derfor også et svar på nogle af spørgsmålene. Hr. Søren Pind spurgte bl.a. om indsatsen i forhold til syrerne. Syrien er rigtig vanskelig, fordi der desværre ikke eksisterer nogen meget enkle svar.

Kl. 13:22

Det, vi presser på for, er i forlængelse af Den Arabiske Ligas initiativ, at blive ved med at stramme nettet med sanktioner omkring det syriske regime. Vi kommer til at forholde os til det på mandag ved et udenrigsministermøde i Bruxelles. Vi udvider antallet af personer, der er omfattet af sanktioner – også på mødet der. Vi har et håb om, at Den Arabiske Ligas initiativ kan betyde, at Syrien ender på Sikkerhedsrådets bord, og at der kan blive vedtaget en resolution, der betyder, at hele verden står sammen om at stramme sanktionerne til.

Der var et spørgsmål om Iran både fra hr. Per Stig Møller og fra hr. Søren Pind. Også Iran vil blive diskuteret på EU-ministermødet på mandag. Der bliver lagt op til sanktioner både vedrørende olie- og energisektoren, vedrørende den finansielle sektor og vedrørende antallet af personer, der er på lister, med hensyn til mindsket rejsemulighed osv. Jeg antager bestemt, at EU's udenrigsministre på mandag vedtager at gå videre i forhold til stramninger, der kan tvinge Iran tilbage til forhandlingsbordet, og sikre, at vi får lov til at lave inspektion, med hensyn til hvad de foretager sig med atomvåben. Hr. Søren Pind spurgte, om jeg udelukkede en militær option. Jeg er helt på linje med hr. Rasmus Helveg Petersen. Jeg ser ikke nogen som helst militær option i den nuværende situation i forhold til Iran.

Jeg vil så runde af med at svare hr. Søren Espersen. Vi havde turen om det arabiske forår. Vi har tidligere haft den om forskelligt syn på Israel og Palæstina. Det tror jeg er kendte og velargumenterede positioner. Så var der et spørgsmål om pirateri og om muligheden for at gå videre med dansk militær tilstedeværelse på skibene. Det må vi se på. Altså, i øjeblikket har vi jo en ikkemilitær tilstedeværelse på skibene. Vi kan se, at summen af det, vi laver med tilstedeværelse på skibene med vores flådeindsats, betyder, at der i dag er væsentlig færre tilfangetagne gidsler, end der var for et år siden. Det betyder, at det, vi laver, nytter. Jeg siger også det her, for når vi får diskussionen om pirater, vi ikke kan udlevere nogle steder hen, så skal man huske, at baggrunden for, at vi fangede de der pirater, faktisk var, at vi hjalp iranske og pakistanske søfolk, der ellers ville have været gidsler. Så det er ikke et tegn på, at det, vi laver, ikke nytter, men det er et tegn på, at vi ikke er færdige med at overveje – også det, en af spørgerne, jeg tror, det var hr. Per Stig Møller, spurgte om – hvordan vi kan sikre, at vi fortsætter udbygningen frem mod et sted, hvor Somalia også selv kan tage sig af retsforfølgelse og tilbageholdelse af nogle af piraterne.

Derfor skal jeg bare runde af med at sige: Vi bygger på det multilaterale, på stærke alliancer, vi har mange af dem. Vi har et rigtig godt forhold til vores nordiske nabolande, vi har et godt forhold til FN, til NATO, til EU, og vi har et rigtig godt forhold til USA. Det siger jeg også, fordi hr. Per Stig Møller var lidt optaget af det. Hr. Per Stig Møller havde nogle overvejelser om, om man både kunne have et godt forhold til USA og til den danske opposition. Jeg vil sige, at jeg bestemt mener, at de to ting er forenelige. De to ting ser jeg ikke nogen modsætning imellem. På samme måde, som når jeg tidligere har kritiseret USA eller en bestemt amerikansk politik, var det jo netop det, der bragte Irakkrigen frem. Det er jo ikke et tegn på anti-amerikanisme, ligesom det ikke er et tegn på, at jeg er udansk, hvis jeg kritiserer en tidligere regering for en efter min opfattelse forkert beslutning med Irakkrigen. Så jo, vi har et rigtig godt forhold til USA. Jeg var på besøg hos udenrigsministeren i USA for nylig, lige før jul, og vi sætter meget pris på et godt forhold til USA. Derfor vil jeg også sige, at kritikken af overdrevne militære midler med Irak som eksempel synes jeg er et meget velvalgt eksempel. Det tror jeg i øvrigt også, når hr. Per Stig Møller skal til at skrive sine memoirer og erindringer og skal huske tilbage til den periode, at hr. Per Stig Møller vil beskrive som ikke alene en af de mest svære beslutninger, der var, men set i bagklogskabens lys måske også en forkert

beslutning. Men det venter vi på, og så ser vi, når memoirerne kommer på et tidspunkt.

Kl. 13:30

Ellers bare til slut: Tak for en god debat. Tak for en debat, som jeg synes var præget af en høj grad af enighed, når vi kigger fremad. Det synes jeg lover rigtig godt. Det er godt for Danmark, at der er en bred skare af partier, der står bag dansk udenrigspolitik.

Kl. 13:27

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak til udenrigsministeren. Der er to, der ønsker en kort bemærkning. Den første er hr. Per Stig Møller, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 13:28

Per Stig Møller (KF):

Jeg er da glad for, at udenrigsministeren glæder sig til mine memoirer, men for at kunne skrive dem er jeg stadig væk nødt til at få præciseret noget – og det er derfor, at jeg spørger – for ellers kan jeg ikke skrive præcist og korrekt.

Nu lægger udenrigsministeren jo vægt på, at det er afgørende at have et godt forhold til USA. Derfor spurgte jeg: Før valget ville SF og Enhedslisten have en undersøgelse af CIA-flyvningerne med basis i, at embedsmændene eller jeg skulle have spillet dobbeltspil over for Folketinget, hvilket jeg har sagt ikke er tilfældet. Når nu den undersøgelse ikke laves, hvilket jeg har bedt om at den bliver, skyldes det så alene forholdet til USA, eller skyldes det, at udenrigsministeren ikke længere har mistanke til embedsmændene eller til mig om at have spillet dobbeltspil? Det er meget vigtigt, for jeg vil ikke have sådan en mistanke siddende på embedsmændene og mig, og jeg synes, at udenrigsministeren skylder et klart svar, fordi han har mistænkeliggjort os, før han blev udenrigsminister.

Kl. 13:29

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Udenrigsministeren, værsgo.

Kl. 13:29

Udenrigsministeren (Villy Søvndal):

Det er jeg så rigtig glad for at få lejlighed til at præcisere. Det, der sker, efter den første undersøgelse bliver lavet i Udenrigsministeriet, er, at de der hemmelige wikileaksting kommer frem under en overskrift en dansk avis om påstået dobbeltspil. Det er det, jeg citerer, også da vi diskuterede det efterfølgende.

Jeg har ingen grund til at antage, at hr. Per Stig Møller ikke har lavet undersøgelsen og bidraget til den så godt, som det lod sig gøre. Det har jeg fuld tillid til. Jeg har heller ingen grund til at antage, at embedsmændene ikke har bidraget i det omfang, det kunne lade sig gøre.

Den nye er, at efter undersøgelsen er lavet, kommer wikileaksdokumenterne frem, og derfor synes vi, at der er et behov for at få dem undersøgt. Der er vi glade for, at vi har lavet en aftale med Grønland om at lave en undersøgelse, som så bliver lavet af DIIS, som tidligere har lavet undersøgelser, som jeg tror har været til stor glæde for Folketinget. Vi er alle sammen blevet klogere af dem. På den måde kan jeg så måske også bidrage, når hr. Per Stig Møller skal skrive sine memoirer, ved at det er så veloplyst, som det overhovedet kan være.

Kl. 13:30

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Der er ikke flere spørgsmål fra hr. Per Stig Møller. Den næste for en kort bemærkning er hr. Søren Pind fra Venstre, værsgo.

Søren Pind (V):

Det kan skyldes, at mit blodsukker er en anelse lavt her, hvor tiden jo er langt over frokost. Men jeg overhørte i givet fald udenrigsministerens svar på oplysningerne i Foreign Affairs om vurderingen af, hvornår iranerne har en atombombe, som nu angiveligt kun er 6 måneder borte. Har ministeren en kommentar til det? Og hvordan ser udenrigsministeren på muligheden for at undersøge, hvilke gavnlige effekter der kunne være ved et uafhængigt Somaliland i Somalia?

Kl. 13:31

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Udenrigsministeren.

Kl. 13:31

Udenrigsministeren (Villy Søvndal):

Til det første spørgsmål om, hvornår Iran måtte have atomvåben, tror jeg, at der rundtom er mange forskellige gæt på det. Jeg tror også, at der er mange forskellige politiske gæt på det. Jeg har set et tal i de hjemlige medier, der angiver, at man fra iransk side måske i løbet af 1½ år vil kunne levere atomvåben, hvis man vil. Jeg tror, at der også er rigtig mange politiske gæt i det her. Men når vi allerede på mandag på udenrigsministermødet igen strammer sanktionerne, er det et reelt udtryk for, at vi synes, det er vigtigt at tvinge Iran til forhandlingsbordet, inden Iran har atomvåben. Jeg er nemlig helt enig i, at fra det øjeblik ændrer spillet sig ganske afgørende.

Jeg skal besøge Afrikas Horn på et tidspunkt i april eller maj – jeg kan faktisk ikke huske den præcise dato – og jeg synes bestemt, at overvejselsen om at knytte tætte bånd med nogle dele af Somaliland, som et eksempel, er en mulighed. Det vil jeg gerne overveje.

Kl. 13:32

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Hr. Søren Pind for endnu en kort bemærkning, værsgo.

Kl. 13:32

Søren Pind (V):

Udenrigsministeren svarer, at han er helt opmærksom på problematikken, som består i, at hvis Iran først har atombomben, er sanktionsregimet mislykkedes. Men sagen er jo også den, at hvis der er tale om 6 måneder og ikke 1½ år, må man jo overveje en anderledes hård kurs, hvis det skal lykkes at få gjort noget ved tingene rettidigt. Derfor vil jeg egentlig godt bede udenrigsministeren om at afgive et tilsagn om, at han vil vende tilbage med en kommentar til artiklen i Foreign Affairs og den beskrivelse, der kommer fra et uafhængigt institut, af, at man forventer, at de allerede i løbet af 6 måneder vil være i stand til at producere en atombombe.

Kl. 13:33

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Udenrigsministeren.

Kl. 13:33

Udenrigsministeren (Villy Søvndal):

Det er klart, at hvis der er et atomvåben, er spillet på alle måder et andet, inklusive diskussionen om sanktioner. Det er også derfor, at vi med det, EU lægger op til at vedtage allerede på mandag, lægger op til nogle historisk stramme sanktioner. Jeg tror aldrig nogen sinde, at vi i forhold til et lands olie- og energisektor, den finansielle sektor og over for personer har set et så omfattende sanktionsregime som det, der lægges op til.

Jeg vil gerne vende tilbage med mine kommentarer til artiklen i Foreign Affairs. Jeg synes bare, at man, hvis man er tilhænger af et militært svar, hvilket jeg som sagt ikke er, også skal have blik for, at det, der så tales om, jo ikke er en situation, hvor det iranske atom-

program kan ødelægges. Det tror jeg ikke nogen tror. Det er i så fald en situation, hvor man kan forlænge det, altså udskyde det, men man kan ikke ødelægge det. Det tror jeg også er en helt afgørende viden at have med i sine betragtninger.

Kl. 13:34

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak til udenrigsministeren. Så er det forsvarsministeren, værsgo.

Kl. 13:34

Forsvarsministeren (Nick Hækkerup):

Tak til formanden, tak til ordførerne for, synes jeg, en god debat og mange gode spørgsmål, der er blevet rejst. 2011 har været et aktivt år for det danske forsvar. Først og fremmest synes jeg også, der er grund til herfra at sige tak til vores danske soldater for den indsats, som de har ydet.

Som også udenrigsministeren har nævnt, er det centrale budskab i regeringens sikkerhedspolitiske redegørelse fra 2011, at et aktivt engagement i verdens brændpunkter og forpligtende internationale samarbejdsaktiviteter er i Danmarks sikkerhedspolitiske interesse.

Aktivt engagement og samarbejde kan ikke lade sig gøre uden vores mænd og kvinder i uniform. Helmandprovinsen i Afghanistan, Balkan, Libyen og havet ud for Somalias kyst er blot nogle af de steder, hvor vores soldater udfører de beslutninger, som vi træffer her i Folketingssalen. Den enkelte soldat gør en forskel for Danmark, for mænd, kvinder og børn i de områder, hvor han eller hun er indsat.

Vi ved, at det er en forskel, som kan have store omkostninger. Vi ser soldater, der kommer hjem med ar på krop og sjæl. Vi ser soldater, der betaler den allerhøjeste pris. I 2011 omkom tre danske soldater i Helmand. Vores soldater udfører et job for andres skyld med risiko for eget liv og helbred. Jeg er ikke bange for at kalde dem vores helte.

Vi må også huske på, når vi snakker om, hvordan vores soldater kommer hjem, at rigtig, rigtig mange af vores soldater kommer styrkede hjem, fordi de har set, at deres indsats nytter. I 2011 har det danske forsvar været engageret i skarpe missioner i Afghanistan, i Libyen og ud for Afrikas Horn. Det er store og komplicerede operationer, særlig for et land af Danmarks størrelse.

Hvis man nu på Borgens lange gange hører et ekko af Hørup, der spørger, om det nytter, kan jeg ganske klart svare: Dansk forsvars store engagement nytter.

Selv om udfordringerne i Afghanistan har været store, har vores tilstedeværelse gjort en positiv forskel, først og fremmest fordi Afghanistan ikke længere er en sikker havn for al-Qaeda. Det er godt for verdens og dansk sikkerhed. Hertil kommer så, at levevilkårene for den almindelige afghaner på flere områder er forbedret. Piger er kommet i skole, adgangen til lægehjælp er blevet forbedret, og børnedødeligheden er faldet markant. I dag overdrager vi stadig mere ansvar til de afghanske sikkerhedsstyrker, så afghanerne selv kan tage vare på sikkerheden fra 2015.

I Libyen har forsvarets intensive indsats bidraget til at beskytte den libyske civilbefolkning. Uden robust handling ville tusindvis være omkommet i Benghazi, Misrata og andre libyske byer. Nu står Libyen over for en ny begyndelse, og den libyske befolkning kan nu for første gang bestemme over deres egen fremtid.

Ud for Afrikas Horn har Absalons og Esbern Snares jagt på pirater bidraget til at vende udviklingen i antallet af kaprede skibe. Som søfartsnation ved vi kun alt for godt, hvilke personlige og økonomiske konsekvenser piraternes uvæsen kan føre med sig. Der er derfor grund til at glæde sig over antallet af skibe, der er blevet kapret ud for Afrikas Horn. På trods af et konstant aktivitetsniveau fra piraternes side er tallet blevet halveret fra 2010 til 2011.

Det giver måske præcis anledning til at adressere det spørgsmål, som hr. Søren Espersen rejste, nemlig om man burde overveje ikke alene at have søværnet og flyvevåbnet på stedet, men også lade hæ-

ren være til stede. Jeg forstod det sådan, at der skulle være aktive soldater på de danske skibe til at sikre, at hvis der kom piratangreb på det enkelte skib, kunne man simpelt hen forsvare sig på stedet.

Kl. 13:39

Lad mig starte med at sige, at det gode ved forslaget er, at der ikke er tale om, at det skulle være lejesoldatagtigt, altså at skibene skulle kunne købe sig til, at det danske forsvar befandt sig på skibene – det ville, som jeg hørte forslaget, være umuligt at forestille sig – men at det skulle være en indsats, vi gjorde på vores skibe, fordi vi er en søfartsnation.

Overvejelsen har været rejst. Jeg tror i virkeligheden, at vi er bedre tjent med at være en del af den overordnede indsats ved f.eks. at deltage i konvojsejls osv. og sikre skibene på den måde frem for at sikre de enkelte skibe. Det hænger også sammen med den grundlæggende tanke om, at vi som en lille nation har interesse i den solidaritet, der ligger i at være fælles med andre nationer om at løse problemet frem for at fokusere på at løse vores egne problemer med de nationale danske skibe. Derfor synes jeg og regeringen, at det er bedre, at vi fortsætter ad det spor, der er lagt, nemlig den overordnede, generelle indsats i forhold til piratbekæmpelse sammen med nære allierede.

Jeg tror, at det, bl.a. på grund af de eksempler, jeg har nævnt, er oplagt, at et lille land som Danmark ikke kan gemme sig for verden. Spørgsmålet er ikke, om vi møder verden, men hvordan vi møder den. Danmark skal møde verden med vilje til at bidrage til løsninger på de fælles globale udfordringer, også når det kræver skarpe indsatser fra forsvaret. Vi skal stå skulder ved skulder med vores allierede. Vores engagement i skarpe indsatser har ført en række juridiske og politiske udfordringer med sig. Det gælder ikke mindst spørgsmålet om tilbageholdte i Afghanistan og tidligere i Irak, som har haft stor bevågenhed fra politisk hold og fra medierne. Jeg ser frem til den kommende nedsættelse af undersøgelseskommissionen, der bl.a. skal belyse mulige problemer med Danmarks overholdelse af internationale konventioner i forbindelse med krigsførelsen i Irak og Afghanistan.

Uden på nogen måde at ville forsøge at foregribe undersøgelseskommissionens arbejde vil jeg gerne fremhæve den nuværende regerings udgangspunkt, når det kommer til overholdelse af menneskerettighederne. Danmark og danske styrker skal selvfølgelig overholde de folkeretlige forpligtelser, vi er bundet af. Det gælder også i forhold til tilbageholdte, og det er jeg overbevist om at der bred enighed om her i salen.

Ud over de skarpe indsatser er det, som også udenrigsministeren har været inde på, regeringens klare ønske, at dansk forsvar i fremtiden skal være endnu mere engageret i de forebyggende indsatser. Kun ved vedvarende kapacitetsopbygning kan vi sikre varige løsninger til gavn for Danmark, for vores allierede og for de lande, som vi opererer i. Forebyggelse er som bekendt altid billigere og bedre end behandling. Det betyder dog ingenlunde, at Danmark og det danske forsvar ikke i fremtiden skal være med i den skarpe ende af de fredsstøttende operationer, men vi skal i fremtiden bruge flere kræfter på forebyggende sikkerhedspolitik.

Et godt eksempel på forsvarets forebyggende arbejde er vores kapacitetsopbygning i Østafrika. Her yder vi sammen med de øvrige nordiske lande støtte til opbygningen af de østafrikanske reaktionsstyrker. Det gør vi med et ønske om, at regionen i højere grad end i dag bliver i stand til at håndtere egne sikkerhedsudfordringer. Vi skal kort sagt hjælpe landene til, at de på længere sigt ikke har brug for, at vi er der på det sikkerhedspolitiske område. Regeringen vil styrke forsvarets evne til at uddanne og træne lokale sikkerhedsstyrker og bistå med sikkerhedssektorreformer i udviklingslandene.

Det, der gennemsyrrer hele vores internationale engagement, er en betydelig større grad af samtænkning. Vi skal i højere grad og tidligst muligt samtænke de civile, diplomatiske, udviklingsmæssige,

økonomiske og militære værktøjer, når vi agerer på den internationale bane. Det østafrikanske program er samtænkt, og det bliver vores kommende Afghanistanplan helt givet også. Så får vi størst mulig effekt af de indsatser, vi gør, og så får skatteyderne også mest for pengene, og det er godt for Danmark.

Indsatsen i den tredje verden er hverken let eller uden risici – det synes jeg vi skal være helt klar over. Der er korruption, der er problemer med respekt for menneskerettighederne og de universelle værdier, som vi her i Danmark tager for givet. Men det betyder ikke, at vi skal overlade landene til sig selv. En aktivistisk og ansvarlig udenrigs- og sikkerhedspolitik vil jo netop sørge for at sigte mod at påvirke verden, hvor der er mulighed for det. Derfor skal Danmark og dansk forsvar også være engageret i kapacitetsopbygningsprojekter som i det østlige Afrika. Vi glemmer ikke, at det er nødvendigt at holde fanen højt, når det gælder vores værdier, tværtimod. Vi gør en indsats for at opbygge kapaciteter og påvirke holdninger gennem vores samarbejde.

Kl. 13:44

Det danske engagement i verdens brændpunkter må have rod i et forpligtende internationalt samarbejde, ikke blot fordi vi som et lille land har en interesse i det, men også fordi det er sådan, vi ønsker, at vores sikkerhedsudfordringer skal håndteres i et internationalt samarbejde. Det danske forsvars skarpe indsats i Afghanistan, ud for Afrikas Horn og tidligere på året i Libyen har i alle tilfælde haft et mandat fra FN's Sikkerhedsråd. Der synes jeg det er glædeligt at bemærke, at Sikkerhedsrådet i marts sidste år med ganske kort varsel kunne vedtage en robust resolution, der gav mulighed for at beskytte civilbefolkningen i Libyen. Det viser det handlekraftige og det ansvarlige FN, der er så vigtig for det globale samarbejde.

Der er også grund til at fremhæve det arbejde, der blev gjort i forsvaret og her i salen, som betød, at Danmark kunne stille op som et af de første lande. Som udenrigsministeren nævnte, vil regeringen styrke Danmarks engagement i FN, bl.a. gennem prioritering af deltagelse i mere traditionelle fredsbevarende missioner. I den forbindelse er det vigtigt, at forsvaret engagerer sig bredt i FN's arbejde for international fred og sikkerhed. Forebyggende arbejde gennem kapacitetsopbygning og sikkerhedsektorreformer vil udgøre en væsentlig del.

Det transatlantiske samarbejde i NATO er af afgørende betydning. Vores operationer i Afghanistan, i Libyen og ud for Afrikas Horn og i Kosova har alle været underlagt NATO-kommando. 2011 har igen vist, at et stærkt samarbejde hen over Atlanten er afgørende for international fred og sikkerhed. Operationen i Libyen demonstrerede med al ønskelig tydelighed, at NATO er den eneste alliance, der effektivt kunne beskytte den libyske civilbefolkning.

NATO har igennem det seneste år været igennem en omfattende reformproces, som også Danmark har støttet aktivt. I 2012 venter NATO-topmødet i Chicago i maj. Her vil vi arbejde for og støtte den fortsatte transaktion i Afghanistan og et varigt partnerskab med den afghanske regering. Vi vil også arbejde for NATO's Smart Defence Initiative. Det kommer til at udmønte sig i nogle konkrete resultater, så det ikke bare er snak, men også bliver til noget.

For Danmark som for det internationale samfund er det afgørende, at de internationale organisationer fungerer effektivt. Den internationale gældskrise, der gennem 2011 har redet flere europæiske lande som en mare, tydeliggør dette. I en tid med faldende forsvarsbudgetter må vi samarbejde mere, hvis vi ønsker at bibeholde vores muligheder for at bidrage til international fred og sikkerhed. Ad den vej vil regeringen udforske mulighederne for tættere forsvarspolitisk samarbejde på tværs af landegrænser, både i form af fælles indkøb, træning og vedligeholdelse og også igennem bedre og mere bevidst international arbejdsdeling og fællesjede kapaciteter. Vi vil gå fordomsfrit ind i en dialog med vores allierede og nære samarbejdspartnere. Det er ikke naturgivent, at alle nationer skal besidde hele spek-

træt af militære kapaciteter; det er der i øvrigt ikke mange lande der gør eller har kunnet.

Hvor vi kan skabe merværdi med samarbejde, skal vi søge samarbejde. Som udenrigsministeren nævnte, ønsker vi et tættere forhold til vores nordiske naboer. Jeg ser et stort potentiale i et øget forsvarspolitisk samarbejde. Jeg vil bruge det danske formandskab for det nordiske forsvarssamarbejde i 2012 til at styrke samarbejdet, både i forhold til materielle investeringer, i forhold til træning, i forhold til uddannelse og også i forhold til vores internationale indsatser.

Det nordiske engagement i Østafrika viser, at vi i fællesskab kan nå langt mere, end vi kan nå alene. Jeg ønsker, at vi i fremtiden også overvejer fællesnordiske bidrag til f.eks. FN-missioner. Regeringens sikkerhedspolitiske redegørelse viser, at Danmark har et aktivt og professionelt forsvar. Vi tror på det aktive engagement, og vi tror på det internationale samarbejde, fordi vi ønsker, at Danmark tager ansvar, og fordi det er i Danmarks interesse.

Kl. 13:49

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak til forsvarsministeren. Den første for en kort bemærkning er hr. Søren Espersen fra Dansk Folkeparti, værsgo.

Kl. 13:49

Søren Espersen (DF):

Tak for en meget grundig redegørelse. Jeg har et enkelt spørgsmål omkring pirateri. Jeg er selvfølgelig enig med forsvarsministeren i, at vi laver opgaver af den her art sammen med vores allierede. Der er i øvrigt et fortræffeligt samarbejde på tværs af alle mulige parter – jeg tror, at der sågar også er russiske og kinesiske skibe i området – og det er fint. Men jeg vil stadig væk holde fast i, at vi ikke kan løfte vores ansvar ved at sige, at det ordner vi sammen med de allierede.

Jeg mener, at vi har et direkte ansvar for hvert skib, der sejler under dansk flag i internationalt farvand. Det er vores ansvar. Jeg er blevet fortalt, at det rent juridisk er sådan, at når et dansk skib sejler i internationalt farvand, er det et lille stykke Danmark, der sejler rundt, og der har vi altså en forpligtelse til at sørge for det. For vi er blandt verdens allerstørste søfartsnationer. Jeg tror, at 12-14 pct. af al tonnage fragtes under dansk flag, så efter min mening kan vi ikke bare skyde det ind under, at der er en hel masse organisationer, der ordner det. Det er vores helt eget direkte ansvar for hvert skib.

Kl. 13:50

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak. Forsvarsministeren.

Kl. 13:50

Forsvarsministeren (Nick Hækkerup):

Jamen jeg er grundlæggende enig med hr. Søren Espersen i, at Danmark har et direkte ansvar for hvert skib. Det, jeg bare reflekterer lidt over, er, om vi løfter det ansvar bedst ved selv at løfte det for vores skibe alene, eller om vi løfter det bedst, ved at vi i fællesskab med andre nationer løfter det for den samlede pulje af skibe. Og jeg synes, at erfaringerne over det seneste år viser, at den indsats, vi f.eks. gør ved sammen med andre at lave konvojsejls for at undgå pirateri eller sammen med andre tager piratskibe ud osv., har vist sig at være en effektiv måde at bekæmpe pirateriet på.

Jeg ved godt, at der stadig væk er problemer, og at der stadig væk er meget, der skal nås, men man må sige, at 2011 har været et eksempel på, at på trods af at pirataktiviteten har været høj, er det lykkedes os at begrænse antallet af kapringer med den strategi, der følges i øjeblikket.

Kl. 13:51

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Endnu en kort bemærkning fra hr. Søren Espersen.

Kl. 13:51

Kl. 13:55

Søren Espersen (DF):

Forsvarsministeren reflekterer over, hvordan vi bedst løfter opgaven. Det ene udelukker jo ikke det andet. Jeg er da fuldstændig enig med forsvarsministeren i, at det er godt, at så mange er engageret i det her, og at missionen virkelig er en succesrig mission. Det har jeg forstået på både forsvarsministeren og udenrigsministeren, og det er jeg enig i.

Men hvordan løfter man det bedst for det enkelte skib? Det mener jeg er det afgørende. Hvis et rederi siger, at det har nogle skibe, der sejler i det farvand, og det meget gerne ser to eller tre raske soldater om bord på de skibe, så er det faktisk en ret, rederiet bør have. Og det vil vi kunne stille til rådighed. Jeg har hørt kloge folk som B.S. Christiansen, der kender noget til det her, fortælle, at det er en opgave, som selv tre raske hjemmeværnsfolk kan klare. Så det er ikke den store videnskab. Jeg synes bare, at der ligger en forpligtelse, og jeg mener ikke, at det ene udelukker det andet. Derfor vil jeg stadig væk bede regeringen om at overveje den mulighed.

Kl. 13:53

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak. Forsvarsministeren.

Kl. 13:53

Forsvarsministeren (Nick Hækkerup):

Lad mig indledningsvis sige, at der ikke er nogen tvivl om, at hvis vi ville det, kunne vi løfte den opgave og sikre, at der selvfølgelig også var soldater om bord på de skibe, der sejler under dansk flag. Jeg har stor respekt for B.S. og for Bubber og for alle mulige andre, som kan planlægge dansk forsvarspolitik. Jeg vil sige, at jeg har en anelse mere respekt for den indsats, der trods alt gøres i departementet og andre steder.

Det er ikke helt så simpelt, at vi bare kan sende tre mand af sted, og så er den i skabet. Der er relativt store logistikomkostninger osv. forbundet med det. Selvfølgelig kan det lade sig gøre sådan. Jeg tror bare mere på at forfølge strategien med at løfte sammen, frem for at Danmark går alene.

Kl. 13:53

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak. Den næste for en kort bemærkning er hr. Christian Juhl fra Enhedslisten.

Kl. 13:53

Christian Juhl (EL):

Tak. Jeg vil gerne høre: Der er jo også ofre i forbindelse med den aktivistiske linje, f.eks. sker det jo oftere og oftere, at militæraktioner og nødhjælp/udviklingsbistand blandes sammen, sådan at danske soldater i Afghanistan f.eks. også bygger skoler eller hjælper med børnehaver. Det er jo et fint formål, men flere og flere hjælpeorganisationer klager over, at de også bliver angrebet, fordi civilbefolkningen eller den modpart, man måtte have, ikke kan kende forskel på militæret, når de er i uniform, og militæret, når de kommer kørende i en hvid bil, der ligner nødhjælpsbilerne. Og vi har også grimme eksempler på, hvordan der f.eks. er blevet taget nødhjælpsarbejdere som gidsler i Afrika.

Hvilken strategi kan man lægge for at prøve at undgå de her ting? For jeg synes, det er o.k. – nej, det er ikke o.k., men det er forståeligt, at hvis man går i krig, ja, så er der en risiko for også selv at blive skudt, når man skyder på folk, men det skal ikke være forståeligt, at folk, der laver nødhjælpsarbejde eller opbygning, også risikerer det.

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Forsvarsministeren.

Kl. 13:55

Forsvarsministeren (Nick Hækkerup):

Det her spørgsmål rører i virkeligheden ved selve kernen i det, der er regeringens udenrigspolitik, og den måde, som også udenrigsministeren har tegnet den på, nemlig at der er nogle militære indsatser, vi kan gennemføre; de kan nå et stykke ad vejen, men de kan aldrig nå hele vejen. Der er nogle humanitære og civile indsatser, vi kan gennemføre, men de kan kun gennemføres, hvis der er et vist element af stabilitet, ro osv., og derfor skal de militære indsatser, som vi gør, føre til, at vi kan bevæge os over til det opbyggende arbejde.

I den proces kommer man ind i det svære felt, hvor man skal finde ud af, hvordan det militære og det civile kan spille sammen, og det, som spørgeren peger på, er præcis et af de problemer, der skal arbejdes med. Det må vi arbejde med, for der er ingen tvivl om, at det rigtige er at kunne gå hele vejen og ikke se militæret for sig og den civile indsats for sig, men sikre, at de spiller sammen.

Kl. 13:56

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak. Og hr. Christian Juhl for en kort bemærkning.

Kl. 13:56

Christian Juhl (EL):

Jeg tror nu, vi skal passe på, for netop den mistillid, der kan opstå i kølvandet på det at være krigsnation, kan jo forhindre, at vi kan komme i gang med at lave egentlig opbygning.

Nogle andre ofre er jo de sømænd, som på deres skibe fra tid til anden bliver taget som gidsler. Nu har vi jo et stort beredskab med mange ting, men ville det ikke være en idé at igangsætte et stykke arbejde, så alle niveauer i et samfund bliver bedre til at løse en gidselkrise, dvs. fremme en proces, hvor man kan få løsladt folk? Jeg synes, det er ubehageligt at se på, hvordan nogle sidder i mange måneder som gidsler, og at vi alle sammen føler os magtesløse. Vi er nødt til at prøve at finde frem til et beredskab, som kan fungere.

Kl. 13:57

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak. Og forsvarsministeren.

Kl. 13:57

Forsvarsministeren (Nick Hækkerup):

Også det synspunkt er det svært på det overordnede plan ikke at være enig i. På den anden side bliver man bare nødt til også at tænke skridtet videre og spørge: Hvad er så konsekvensen, hvis vi siger, at vi skal forhandle med terrorister for at sikre, at de gidsler, som måtte være taget ved Somalia, bliver frigivet? Ja, det vil givetvis føre til, at prisen vil stige ganske betragteligt, og at forløbene vil blive ganske anderledes komplicerede. Jeg tror, vores indsats i forhold til pirateri skal gå på de to ben, som den øvrige udenrigspolitiske indsats går på, nemlig at vi dels bekæmper pirateri, som vi gør i øjeblikket, dels – som både udenrigsministeren og jeg sagde i vores taler – er med til at opbygge den østafrikanske sikkerhed, altså er med til at sætte regionen i stand til selv at tage vare på deres statsopbygning og på deres egen sikkerhed.

Det er kompliceret, og det ligger også – for at vende tilbage til spørgsmålet fra før – på det her spektrum mellem den egentlig militære og den egentlig civile humanitære indsats, men det er den vej, som er den rigtige at gå for os.

Kl. 13:58

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak til forsvarsministeren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet, så forhandlingen er sluttet.

Kl. 13:58

Meddelelser fra formanden

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes onsdag den 25. januar 2012, kl. 13.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der fremgår af Folketingets hjemmeside. Jeg skal i øvrigt henvise til ugeplanen, der også fremgår af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 13:58).
